



OP Gruppens delårsrapport
1.1–30.9.2019



OP Gruppens delårsrapport 1.1–30.9.2019:

Resultatet före skatt 706 miljoner euro – intäkterna ökade med tre procent och kostnaderna minskade med en procent

Resultat före skatt 1–9/2019	Räntenetto 1–9/2019	Försäkringsnetto 1–9/2019	Provisionsnetto 1–9/2019	CET1- kapitaltäckning 30.9.2019
706 mn €	+4 %	-5 %	+4 %	19,6 %

- Resultatet före skatt var 706 miljoner euro (687).
- Räntenettet växte med 4 % till 901 miljoner euro och provisionsnettot med 4 % till 679 miljoner euro. Försäkringsnettot minskade med 5 % till 412 miljoner euro.
- Intäkterna från placeringsverksamheten, 260 miljoner euro, var ungefär lika stora som i fjol.
- Kostnaderna, 1 365 miljoner euro (1 378), minskade från jämförelseperioden.
- Nedskrivningarna av fordringar uppgick till 36 miljoner euro (24).
- OP Gruppens utlåning ökade på ett år med 6 % till 91 miljarder euro och inlåningen med 2 % till 63 miljarder euro.
- CET1-kapitaltäckningen var stark, 19,6 % (20,5).
- Segmentet Hushållsbanks resultat före skatt var 193 miljoner euro (194). Räntenettet och provisionsnettot ökade med 5 %. Nettointäkterna från placeringsverksamheten minskade med 16 miljoner euro. Utlåningen ökade på ett år med 5 % och inlåningen med 7 %.
- Segmentet Företagsbanks resultat före skatt minskade med 22 % till 232 miljoner euro. Räntenettet ökade med 9 %, men provisionsnettot minskade med 14 % och nettointäkterna från placeringsverksamheten med 45 %. Nettointäkterna från placeringsverksamheten minskade till följd av förändringar i derivatens kredit- och motpartsrisk, som beror på marknadsförändringar, samt till följd av ändringar i värderingsmodellerna för derivat under början av året. Utlåningen ökade på ett år med 9 %.
- Segmentet Försäkrings resultat före skatt ökade med 16 % till 278 miljoner euro. Försäkringsnettot minskade med 5 % till 421 miljoner euro. Den operativa totalkostnadsprocenten var 91,8 (90,5). Intäkterna från placeringsverksamheten ökade med 72 % till 153 miljoner euro, av dem uppgick realisationsvinster från placeringar till 114 miljoner euro (-12).
- Övrig rörelse redovisade ett resultat före skatt på 3 miljoner euro (-38).
- Under rapportperioden investerade OP Gruppen 219 miljoner euro (291) på att utveckla sin verksamhet och förbättra kundupplevelsen.
- OP-bonus uppgick till 191 miljoner euro.
- Antalet ägarkunder hos andelsbankerna ökade under rapportperioden med 68 000 till 1,98 miljoner. Antalet gemensamma kunder inom OP Gruppens bank- och försäkringsrörelse var 1,3 miljoner.
- I delårsrapporten har OP Gruppen klassificerat fastigheten i Vallgård som en anläggningstillgång som innehas för försäljning.
- Resultatet före skatt 2019 uppskattas bli mindre än 2018. Närmare information om utsikterna finns under "Utsikter för återstoden av året".

OP Gruppens nyckeltal

	1-9/2019	1-9/2018	Förändring, %	1-12/2018
Resultat före skatt, mn €	706	687	2,8	1 017
Hushållsbank	193	194	-0,5	421
Företagsbank	232	299	-22,4	408
Försäkring	278	240	16,0	260
Övrig rörelse	3	-38	-	-64
Ny OP-bonus som ägarkunderna samlat	-191	-171	-	-230
Avkastning på ekonomiskt kapitalkrav, %**	20,3	18,7	1,6*	20,8
Räntabilitet på eget kapital (ROE), %	6,2	6,5	-0,3*	6,9
Räntabilitet på eget kapital utan OP-bonus, %	7,8	8,1	-0,3*	8,5
Räntabilitet på totalt kapital (ROA), %	0,53	0,53	0,0*	0,57
Räntabilitet på totalt kapital utan OP-bonus, %	0,67	0,66	0,0*	0,70
	30.9.2019	30.9.2018	Förändring, %	31.12.2018
CET1-kapitaltäckning, %	19,6	20,0	-0,3*	20,5
Kapitalbasen i förhållande till minimibeloppet av kapitalbasen (konglomeratlagen), %***	137	149	-12*	147
Utlåning, md €	91,0	86,0	5,8	87,1
Inlåning, md €	62,6	61,6	1,6	61,3
Nödlidande fordringar av kredit- och garantistocken, % ****	1,1	1,1	0,0*	1,0
Ägarkunder (1 000)	1 979	1 888	4,8	1 911

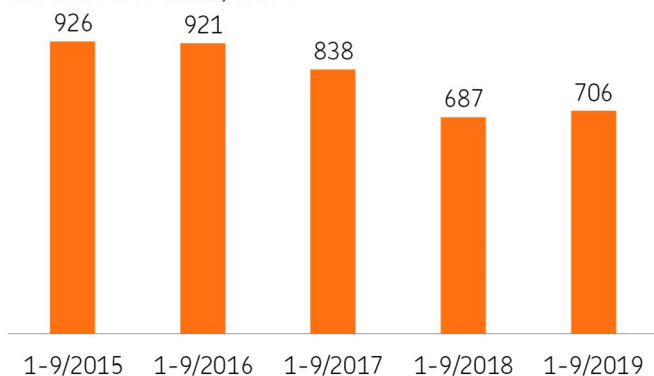
*Förändring i relationstalet

**12 mån. glidande

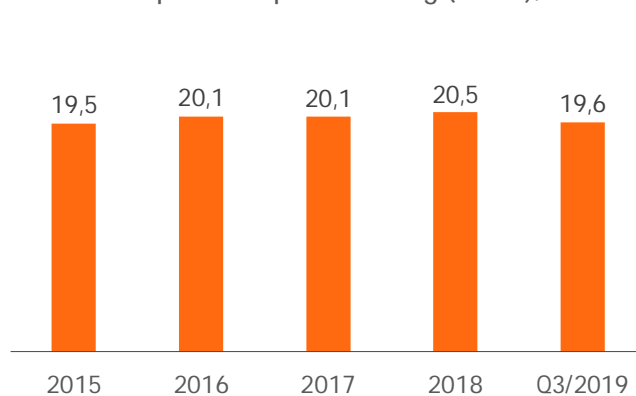
***Relationstalet enligt konglomeratlagen har beräknats för försäkringsbolag med de övergångsbestämmelser som ingår i solvensbestämmelserna för försäkringsbolag.

****Med nödlidande fordringar avses över 90 dagar förfallna fordringar, övriga fordringar med risker samt exponeringar med anstånd som beviljats på grund av kundens ekonomiska svårigheter och som anknyter till sådana fordringar.

Resultat före skatt, mn €



Kärnprimärkapitaltäckning (CET1), %



Chefdirektör Timo Ritakallios kommentarer

OP Gruppens resultat för januari–september steg till en god nivå på 706 miljoner euro. Resultatet ökade med 19 miljoner euro från jämförelseperioden. Tillväxten i vår utlåning och inlåning var fortsatt stark. Utlåningen ökade på ett år med 6 procent till 91 miljarder euro och inlåningen med 2 procent till 63 miljarder euro.

Vår kundrörelse utvecklades positivt i januari–september. Räntenettet ökade med 4,5 procent och provisionsnettot med 3,7 procent. Intäkterna från placeringsverksamheten höll sig på jämförelseperiodens nivå. De förvaltade medlen ökade med 10 procent till 79 miljarder euro. Nedskrivningarna av fordringar förblev små.

Vår marknadsandel utvecklades fortfarande positivt, och antalet ägarkunder i OP Gruppen ökade i september till 1,98 miljoner. Vi närmar oss i god takt gränsen på två miljoner ägarkunder, som vi har ställt som mål för det här året.

En strategisk prioritering hos oss är att få intäkterna att öka mer än kostnaderna. Till min glädje kan jag konstatera att vi har framskridit mot det här målet som planerat. Under januari–september ökade intäkterna med tre procent från jämförelseperioden, och kostnaderna minskade med en procent.

Under 2019 har vi lanserat nya tjänster för att förbättra kundupplevelsen, bland annat SEPA-expressbetalningar som gör det möjligt att inom eurobetalningsområdet överföra pengar från ett konto till ett annat på några sekunder. Vår Mobilnyckel, som uppfyller kraven på stark autentisering, har redan över en miljon användare.

Vi förnyar verksamhetsmodellen för OP Gruppens centralinstitut, och som en del av det har vi fört samarbetsförhandlingar i våra affärsrörelser Företagsbank och Försäkring. Som ett resultat av förhandlingarna upphörde 300 arbetsuppgifter och öppnade sig 185 nya. Dessutom pågår samarbetsförhandlingar för att förnya verksamhetsmodellen också i våra stödfunktioner. De organisationer som omfattas av samarbetsförhandlingarna har cirka 1 900 anställda och nedskärningsbehovet gäller högst 290 arbetsuppgifter. Då vi förnyar verksamhetsmodellen strävar vi efter en bättre kundupplevelse och smidigare arbete genom att övergå till en självstyrande arbetsmodell.

Klimatförändringen är ett av de akutaste problemen i vår tid. Som en ansvarsfull finansaktör vill vi bidra till lösningarna för att bromsa upp klimatförändringen. I september undertecknade vi som grundande medlem FN:s principer för ansvarsfull bankverksamhet. I principerna fastställs banksektorns ansvar för att skapa en hållbar framtid. I år har vi effektiviserat analysen av finansierade företag särskilt enligt ESG-kriterier, dvs. vi tar hänsyn till aspekter som gäller miljö, samhälleliga och andra sociala frågor samt god förvaltningssed. Det här hjälper oss att identifiera risker och möjligheter på lång sikt i företagets verksamhet. OP Företagsbanken har beviljat lån enligt hållbarhetskriterier och gröna lån för över en halv miljard euro och emitterat en Green Bond på 500 miljoner euro. Efterfrågan på de här produkterna ökar såväl bland låntagarna som bland placerarna.

Tillväxten i den globala ekonomin har varit fortsatt stabil men långsammare än i snitt. Samtidigt råder fortfarande stor osäkerhet kring de ekonomiska utsikterna. I synnerhet de politiska riskerna har ytterligare ökat, och det har lett till fluktuationer på marknaden. På grund av det osäkra läget har räntorna sjunkit delvis historiskt lågt, rent av under nollstrecket. Det kräver fortlopande effektivisering i både bank- och försäkringsrörelsen.

Finlands ekonomi har utvecklats gynnsammare än det övriga euroområdet. Förtroendet för ekonomin har ändå försvagats och sysselsättningen har inte längre ökat. Den allt mer dämpade exportefterfrågan börjar småningom också återspegla sig mer i Finland. Inflationen förblir låg och räntorna hålls länge negativa.

Osäkerheten i den ekonomiska omvärlden leder till större utmaningar för den ekonomiska politiken. Konsumenternas förväntningar på Finlands ekonomi har klart försvagats. Nu borde vi på bred front stärka hushållens förtroende och undvika att inom den närmaste tiden fatta beslut som försvagar hushållens möjligheter att konsumera och investera.

OP Gruppens delårsrapport 1.1–30.9.2019

Innehåll

Omvärlden.....	5
Resultat och omslutning.....	6
Viktiga händelser i juli–september.....	8
OP Gruppens strategiska mål och prioriteringar	8
Hur gruppen främjar ägarkundernas och omvärldens framgång	8
Kapitaltäckning	10
Riskposition.....	11
Segmentens resultat.....	15
Hushållsbank.....	15
Företagsbank	17
Försäkring	19
Övrig rörelse	22
Tjänsteutveckling.....	23
Personal	23
Förändringar i OP Gruppens struktur	23
OP Andelslags förvaltning	24
Händelser efter rapportperioden.....	25
Utsikter för återstoden av året	25
Resultaträkning.....	26
Rapport över totalresultat	26
Balansräkning.....	27
Rapport över förändringar i eget kapital	28
Kassaflödesanalys.....	29
Segmentrapportering.....	30
Noter	32

Omvärlden

Tillväxten i den globala ekonomin var under det tredje kvartalet fortsatt mer dämpad än i snitt. Trenden i industrin och världshandeln förblev svag. För tjänsternas del höll sig konjunkturen gynnsam, men också konjunkturförfrågningarna som gäller dem har försvagats.

Nyheter om läget i handelsförhandlingarna mellan Förenta staterna och Kina, processen för Storbritanniens utträde ur EU och de osäkra ekonomiska utsikterna ledde till fluktuationer på finansmarknaden. De positiva stämningarna i början av sommaren övergick i pessimism i augusti, då såväl räntorna som aktiekurserna dök brant. Under början av hösten förstärktes aktiemarknaden igen, men räntorna förblev till största delen lägre än tidigare.

Europeiska centralbanken (ECB) sänkte vid sitt möte i september sin inlåningsränta från -0,4 procent till -0,5 procent och meddelade att den håller sin styrränta på nuvarande nivå eller lägre tills inflationsutsikterna motsvarar målet. För bankernas reserver infördes ett tvådelat räntesystem. ECB meddelade också att värdepappersköpen kommer att återupptas.

Enligt preliminär uppgifter växte ekonomin i Finland i hyfsad takt under det tredje kvartalet, men förtroendet för ekonomin försvagades. Handels försäljning och industriproduktionen ökade bättre än under början av året. På arbetsmarknaden mattades den positiva trenden ut. Arbetslöshets- och sysselsättningsgraderna förblev oförändrade.

Bostadsförsäljningen kvicknade till under sommaren. Priserna på aktielägenheter steg i snitt en aning, men prisutvecklingen var fortsatt differentierad. Nybyggen av bostäder påbörjades mindre än i fjol, men det byggs fortfarande mycket.

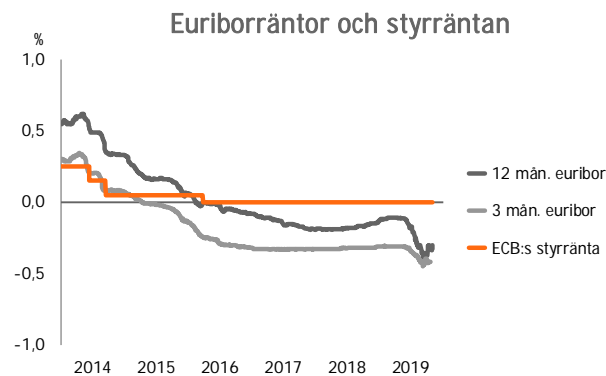
Den allt större politiska osäkerheten kastar sin skugga över de ekonomiska utsikterna. Enligt konjunkturförfrågningarna kommer den ekonomiska tillväxten den närmaste tiden att förbli dämpad eller ytterligare avta. Inflationen är långsam, och marknadsräntorna väntas ytterligare sjunka något.

Utlåningen till hushåll ökade under det tredje kvartalet med en årstakt på cirka tre procent. Räntan på nya uttagna bolån sjönk ytterligare. Efterfrågan på konsumentkrediter förblev stabil. Företagskrediterna ökade med cirka sju procent från året innan. Den senaste bankbarometern förutser en försiktigt positiv trend för hushållskrediterna och en klart mindre efterfrågan på företagskrediter.

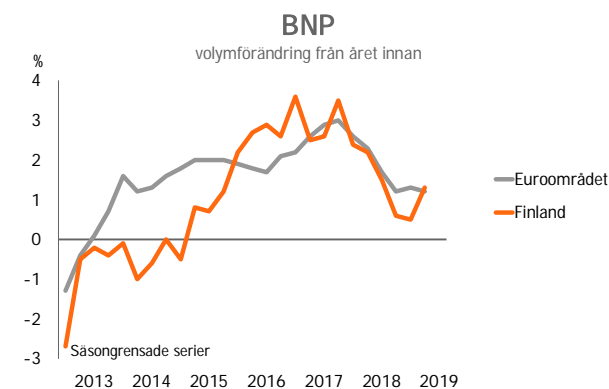
Den årliga tillväxten i inlåningen var cirka sju procent under rapportperioden. Tillväxten har varit kraftig i inlåningen från såväl hushåll som företag. Inlåningen från hushåll på brukskonton ökade med cirka tio procent från fjolåret.

Värdet av de placeringsfonder som registrerats i Finland ökade under det tredje kvartalet med 3,1 procent till 120,8 miljarder euro. Merparten av den positiva utvecklingen härstammar från fondernas positiva värdeförändring. Tillgångar överfördes från aktiefonder till ränte- och blandfonder.

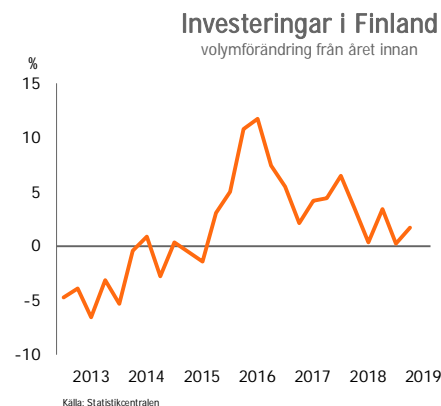
I försäkringsbranschen har premieinkomsten utvecklats stabilt, men oron för den ekonomiska utvecklingen och de ökade försäkringsersättningarna skuggar framtidsutsikterna.



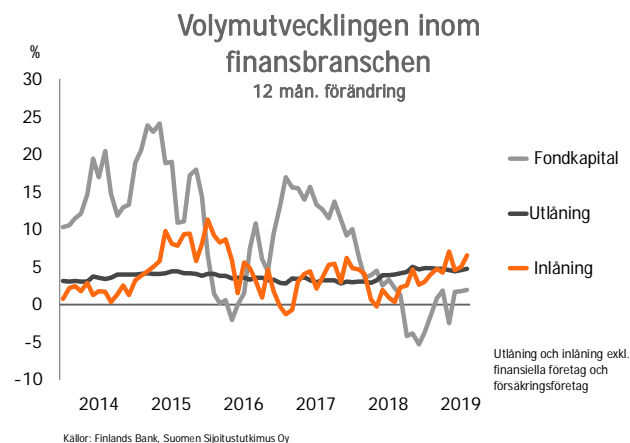
Källa: Finlands Bank



Källor: Eurostat, Statistisk centralen



Källa: Statistisk centralen



Källor: Finlands Bank, Suomen Sijitustutkimus Oy

Resultat och omslutning

Resultatanalys, mn €	1-9/2019	1-9/2018	Förändring, %	7-9/2019	7-9/2018	Förändring, %	1-12/2018
Resultat före skatt	706	687	2,8	291	262	11,4	1 017
Hushållsbank	193	194	-0,5	99	72	37,0	421
Företagsbank	232	299	-22,4	92	87	5,9	408
Försäkring	278	240	16,0	86	100	-13,9	260
Övrig rörelse	3	-38	-	14	2	578,9	-64
Intäkter							
Räntenetto	901	862	4,5	314	293	7,0	1 166
Försäkringsnetto	412	432	-4,8	138	154	-10,6	566
Provisionsnetto	679	655	3,7	229	212	8,4	887
Nettointäkter från placeringsverksamhet	325	290	12,1	72	82	-11,8	263
Övriga rörelseintäkter	41	46	-11,5	6	25	-75,3	61
Intäkter totalt	2 358	2 286	3,1	760	766	-0,9	2 943
Kostnader							
Personalkostnader	573	592	-3,1	169	178	-5,5	516
Avskrivningar och nedskrivningar	189	189	0,0	62	58	5,6	325
Övriga rörelsekostnader	602	597	0,9	181	185	-2,2	839
Kostnader totalt	1 365	1 378	-0,9	411	422	-2,5	1 681
Nedskrivningar av fordringar	-36	-24	-	3	-17	-	-46
Tillfälligt undantag (overlay approach)	-65	-30	-	2	-7	-	26
Ny OP-bonus som ägarkunderna samlat	-191	-171	-	-62	-58	-	-230

Segmentens jämförelsetal för 2018 har ändrats så att de motsvarar den nya segmentindelningen. Dessutom har jämförelsetal ändrats på det sätt som beskrivs i nottabellerna till följd av en ändring i redovisningen av ränteintäkter från och räntekostnader för handel.

Nyckeltal, mn €	30.9.2019	31.12.2018	Förändring, %
Utlåning	91 008	87 071	4,5
Bolån	39 405	38 558	2,2
Krediter till företag	22 111	21 136	4,6
Bostadssammanslutningar och övriga krediter	29 491	27 377	7,7
Inlåning	62 646	61 327	2,2
Förvaltade medel (brutto)	79 353	71 850	10,4
Placeringsfonder	25 131	22 653	10,9
Institutionella kunder	22 438	21 505	4,3
Private Banking	21 006	17 887	17,4
Fondanknutna försäkringsbesparingar	10 778	9 805	9,9
Balansomslutning	146 537	140 387	4,4
Investeringsstillgångar	24 475	23 050	6,2
Försäkringsrörelsens skulder	20 729	19 288	7,5
Skuldebrev emitterade till allmänheten	32 966	30 458	8,2
Eget kapital	12 612	11 835	6,6

Januari–september

OP Gruppens resultat före skatt var 706 miljoner euro (687). Resultatet ökade med 19 miljoner euro från jämförelseperioden. Räntenettet, provisionsnettot och nettointäkterna från placeringsverksamheten ökade och kostnaderna minskade. Resultatet minskade till följd av att försäkringsnettot minskat och nedskrivningarna av fordringar ökat.

Räntenettet ökade med 4,5 procent till 901 miljoner euro. Räntenettet i segmentet Hushållsbank ökade med 33 miljoner euro och i segmentet Företagsbank med 23 miljoner euro. OP Gruppens utlåning ökade på ett år med 5,8 procent till 91,0 miljarder euro och inlåningen med 1,6 procent till 62,6 miljarder euro.

Försäkringsnettot var 412 miljoner euro (432). Premieintäkterna från skadeförsäkringen i segmentet Försäkring minskade med 0,1 procent till 1 106 miljoner euro, och försäkringsersättningarna ökade med 3,3 procent till 707 miljoner euro. Premieintäkterna från skadeförsäkringen, utan affärsrörelsen i Baltikum som såldes 2018, ökade med 4,1 procent från jämförelseperioden. Den operativa totalkostnadsprocenten var 91,8 (90,5).

Provisionsnettot var 679 miljoner euro, dvs. 24 miljoner euro större än ett år tidigare. Provisionsnettot från betalningsrörelsen ökade med 18 miljoner euro, från kreditgivningen med 5 miljoner euro samt från hälso- och välbefinnandetjänsterna med 4 miljoner euro. Kapitalförvaltningens provisionsnetto minskade med 8 miljoner euro.

Nettointäkterna från placeringsverksamheten ökade med 12,1 procent till 325 miljoner euro. Nettointäkterna från finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet var 296 miljoner euro (91). På en del av försäkringsbolagens eget kapitalinstrument tillämpas ett tillfälligt undantag (overlay approach). Förändringarna i verkligt värde på de placeringar som omfattas av det tillfälliga undantaget bokförs i fonden för verkligt värde bland eget kapital. Intäkterna från placeringsverksamheten, totalt 260 miljoner euro, var ungefär lika stora som i fjol. Realisationsvinster bokfördes för 127 miljoner euro (24). OP Gruppens försäkringsbolags totala intäkter från placeringar till verkligt värde var 10,4 procent (1,2). Nettoförändringen för de kortfristiga räntekompletteringarna i livförsäkringen sänkte resultatet med 12 miljoner euro. Under jämförelseperioden förbättrade nettoförändringen för de kortfristiga räntekompletteringarna i livförsäkringen resultatet med 33 miljoner euro. Värdeförändringarna i derivatens kredit- och motpartsrisk (CVA), som beror på marknadsförändringar, minskade resultatet med 28 miljoner euro från jämförelseperioden.

De övriga rörelseintäkterna minskade från jämförelseperioden med 5 miljoner euro till 41 miljoner euro. De övriga rörelseintäkterna ökade genom försäljningen av företagshälsovårdsrörelsen under det andra kvartalet. Under jämförelseperioden såldes hela aktiestocken i det baltiska dotterföretaget Seesam Insurance AS till Vienna Insurance Group (VIG). För försäljningen bokfördes under jämförelseperioden en realisationsvinst av engångsnatur på totalt 16 miljoner euro.

Kostnaderna minskade med 0,9 procent till 1 365 miljoner euro. Personalkostnaderna minskade med 3,1 procent till 573 miljoner euro. Pensionskostnaderna minskade från jämförelseperioden med 22 miljoner euro till 89 miljoner euro. I slutet av 2018 överförde OP Gruppen merparten av skötseln av det lagstadgade arbetspensionskyddet och försäkringsbeståndet till Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen. Till följd av det ändrades bokföringsbehandlingen från förmånsbestämda till avgiftsbestämda pensionsplaner. Utvecklingen inverkar på kostnaderna med 125 miljoner euro (149). Avskrivningarna och nedskrivningarna av materiella och immateriella tillgångar låg på samma nivå som under jämförelseperioden och uppgick till 189 miljoner euro. Avskrivningarna enligt plan ökade med 13,8 procent till 183 miljoner euro. Ökningen i avskrivningarna beror på de ökade satsningarna på utveckling under de senaste åren samt på att standarden IFRS 16 Leasingavtal började tillämpas 1.1.2019. Nedskrivningarna minskade med 22 miljoner euro från jämförelseperioden.

De övriga rörelsekostnaderna ökade med 5 miljoner euro till 602 miljoner euro. ICT-produktionskostnaderna ökade med 24 miljoner euro och EU:s stabilitetsavgift med 4 miljoner euro från jämförelseperioden på grund av en ändring i redovisnings sättet. EU:s stabilitetsavgift för hela 2019 är dock mindre än för jämförelseåret. Leasingkostnaderna minskade med 12 miljoner euro på grund av att standarden IFRS 16 tillämpats 2019.

Resultatförsvagande nedskrivningar på olika resultatposter för krediter och fordringar samt placeringar bokfördes för totalt 48 miljoner euro (44), varav 36 miljoner euro (24) bokfördes för krediter och övriga fordringar. Nedskrivningarna av fordringar ökade till följd av att utlåningen ökade och krediter överfördes mellan olika nedskrivningssteg samt till följd av kreditförlusterna. De nödlidande fordringarna av krediterna och de övriga fordringarna var små, dvs. 1,1 procent (1,0) av kredit- och garantistocken.

OP Gruppens inkomstskatt för rapportperioden var 140 miljoner euro (135). Den effektiva skattesatsen var 19,9 procent (19,6).

Fastigheten i Vallgård klassificerades under det tredje kvartalet som en anläggningstillgång som innehas för försäljning. Enligt balansräkningen uppgick fastighetens tillgångar till totalt 323 miljoner euro och skulderna till 7 miljoner euro. Fastigheten omfattar ett kvarter i Vallgård i Helsingfors.

OP Gruppens eget kapital uppgick till 12,6 miljarder euro (11,8). I eget kapital ingick Avkastningsandelar för 3,0 miljarder euro (3,0), av dem bestod 0,2 miljarder euro (0,3) av uppsagda Avkastningsandelar. Avkastningsmålet för Avkastningsandelarna för 2019 är 3,25 procent. Den ränta som ackumulerats på Avkastningsandelarna under rapportperioden uppskattas till sammanlagt 72 miljoner euro (70). För 2018 betalades räntor för totalt 94 miljoner euro i juni 2019. Fonden för verkligt värde före skatt ökade från årsskiftet med 351 miljoner euro till 357 miljoner euro.

Juli–september

Det tredje kvartalets resultat före skatt var 291 miljoner euro medan det ett år tidigare var 262 miljoner euro. Resultatet förbättrades av att räntenettet och provisionsnettot ökade, av att kostnaderna minskade samt av att nedskrivningar

inkomstfördes. Försäkringsnettot minskade däremot från jämförelseperioden.

Intäkterna på totalt 760 miljoner euro minskade med 0,9 procent från jämförelseperioden. Räntenettot ökade från året innan med 7,0 procent till 314 miljoner euro. Försäkringsnettot minskade med 10,6 procent till 138 miljoner euro. Provisionsnettot var 229 miljoner euro, dvs. 18 miljoner euro större än ett år tidigare. Provisionsnettot från betalningsrörelsen ökade med 8 miljoner euro och provisionsnettot från hälso- och välbefinnandetjänsterna med 4 miljoner euro. Intäkterna från placeringsverksamheten, det tillfälliga undantaget (overlay approach) medräknat, var ungefär lika stora som i fjol, dvs. 74 miljoner euro. De övriga rörelseintäkterna minskade från jämförelseperioden med 19 miljoner euro till 6 miljoner euro. För försäljningen av Seesam Insurance AS bokfördes under jämförelseperioden en realisationsvinst av engångsnatur på totalt 16 miljoner euro bland övriga rörelseintäkter.

Kostnaderna minskade från jämförelseperioden med 2,5 procent till 411 miljoner euro. Personalkostnaderna minskade med 5,5 procent till 169 miljoner euro. Avskrivningarna och nedskrivningarna ökade från jämförelseperioden med 5,6 procent till 62 miljoner euro. De övriga rörelsekostnaderna minskade med 2,2 procent till 181 miljoner euro. EU:s stabilitetsavgift minskade med 10 miljoner euro från jämförelseperioden på grund av en ändring i redovisningssättet. Nedskrivningarna av fordringar ökade resultatet med 3 miljoner euro. Under jämförelseperioden sänkte nedskrivningarna av fordringar resultatet med 17 miljoner euro. Nedskrivningar av fordringar intäktfördes på grund av att krediter förfallit.

Viktiga händelser i juli–september

OP Gruppen har i delårsrapporten i enlighet med fattade beslut klassificerat fastigheten i Vallgård som en anläggningstillgång som innehåller för försäljning. Fastigheten i Vallgård ägs av OP Gruppen och omfattar ett kvarter i Vallgård i Helsingfors. Kvarteret blev i sin helhet färdigt 2017. Vid försäljningen skulle OP Gruppen fortsätta sin verksamhet i fastigheten med ett långfristigt hyresavtal.

OP Gruppens strategiska mål och prioriteringar

OP Gruppens centralinstituts förvaltningsråd fastställde OP Gruppens nya strategi vid sitt sammanträde 12.6.2019. OP Gruppen har övergått till en ny strategiprocess där strategin utformas, förnyas och genomförs fortlöpande. Omvärlden och verksamhetsmodellen bedöms systematiskt för att det ska vara möjligt att vid behov göra nya strategiska val och genomföra dem.

Samtidigt fastställde förvaltningsrådet OP Gruppens framtidsvision "Finlands ledande och attraktivaste finansgrupp" samt detaljerna i visionen. Innehållet i strategin och visionen har byggts upp i samarbete med andelsbankerna, förvaltningen och personalen.

OP Gruppens värden hölls oförändrade. Grunduppgiften formulerades en aning enklare: "Vi främjar våra ägarkunders och

vår omvärlds bestående ekonomiska framgång, trygghet och välfärd."

Dessutom godkände förvaltningsrådet OP Gruppens strategiska prioriteringar för 2020:

- Den bästa kundupplevelsen
- Mer nytta för ägarkunderna
- En utmärkt arbetstagarupplevelse
- Intäkterna ska växa snabbare än kostnaderna
- Avkastning på utvecklingen

De årligen preciserade prioriteringarna hjälper oss att nå den gemensamma visionen. Nya strategiska mål kommer att fastställas vid förvaltningsrådets sammanträde 30.10.2019.

Nedan målen enligt OP Gruppens strategi som fastställts 2016.

OP Gruppens strategiska mål	30.9.2019	31.12.2018	Mål 2019
Kundupplevelse, NPS (Net Promoter Score, -100+100)			
Varumärket	24	23	25
Kundmöten	61	61	70
CET1-kapitaltäckning, %	19,6	20,5	22
Avkastning på ekonomiskt kapitalkrav, % (12 mån. glidande)	20,3	20,8	22
Kostnader för nuvarande affärsrörelse (12 mån. glidande), mn €	1 835	1 833	Kostnaderna 2020 på samma nivå som 2015 (1 500)
Ägarkunder, mn	1,98	1,91	2,0

För att stöda genomföringen av strategin och visionen har OP Gruppen inlett en betydande ändring av förfaringsätten. Det nya smidiga förfaringsättet betonar att arbetet är betydelsefullt och baserar sig på självstyrande team. Målet med ändringen av förfaringsättet är att få arbetet att kännas meningsfullare samt att öka välbefinnandet i arbetet och genom det också förbättra kundupplevelsen och effektivisera verksamheten. OP Gruppen har också som mål att med hjälp av den nya verksamhetsmodellen på årsplanet minska centralinstitutskoncernens totala kostnader med 100 miljoner euro fram till slutet av 2019. De åtgärder som genomförts fram till slutet av rapportperioden medför inbesparingar på uppskattningsvis 79 miljoner euro fram till slutet av 2019.

Hur gruppen främjar ägarkundernas och omvärldens framgång

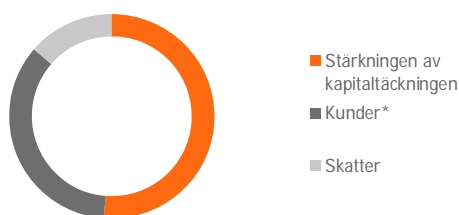
OP Gruppens grunduppgift är att främja ägarkundernas och omvärldens bestående ekonomiska framgång, trygghet och välfärd. OP:s verksamhet bygger på kooperativa värden, en stark kapitaltäckning, kunnig riskhantering och respekt för kunderna.

Gruppens värden är människonärhet, ansvarskänsla och framgång tillsammans.

Användningen av resultatet

Eftersom OP Gruppen är ett kooperativt företag har den inte som mål att maximera vinsten för ägarna, utan att så effektivt som möjligt producera de tjänster som ägarkunderna behöver. Gruppen använder den gemensamma framgången för ägarkundernas bästa i form av koncentreringsförmåner och andra ekonomiska förmåner samt för att upprätthålla och utveckla betjäningens förmågan.

Uppskattning av hur OP Gruppens rörelseresultat för rapportperioden används då det fastställts efter räkenskapsperiodens slut:



*) Kunder = OP-bonus, rabatter och räntor på ägarkundernas placeringar

OP Gruppen behöver en stark kapitaltäckning såväl för att framgångsrikt genomföra sin grunduppgift som för att uppfylla de ökande myndighetskraven. En betydande del av rörelseresultatet används för att stärka kapitaltäckningen. Det här betyder att gruppen måste vara effektiv och ha resultatkapacitet också i fortsättningen.

En betydlig del av resultatet återbetalas till ägarkunderna genom OP-bonus och andra förmåner och rabatter. I enlighet med grundprincipen för kooperativa företag ska nyttan fördelas i proportion till hur mycket varje medlem anlitar andelslagets tjänster. Förmånshelheten består av OP-bonus som samlas för nästan alla ärenden i proportion till mängden ärenden samt av förmåner och rabatter på banktjänster, försäkringar samt tjänster för sparande och placering. Dessutom erbjuds vissa tjänstekoncept endast till ägarkunder. Ägarkunderna kan också placera i sin andelsbank via Avkastningsandelar. På Avkastningsandelarna betalas en årlig ränta som utgör bankernas vinstutdelning.

Mätt enligt de skatter som OP Gruppen betalar för resultatet är den en av de största skattebetalarna i Finland. Genom att betala skatten i Finland främjar OP hela Finlands framgång.

Kundrelationer och kundförmåner

OP Gruppens ägarkunder ökade under januari–september med 68 000 till 1,98 miljoner.

Vid slutet av september översteg antalet bankkunder 3,6 miljoner (3,6). Antalet privatkunder var 3,3 miljoner (3,3) och antalet företagskunder 0,3 miljoner (0,3).

Enligt det förnyade beräknings sättet var antalet gemensamma kunder inom bank- och försäkringsrörelsen vid slutet av september 1,3 miljoner.

Vid slutet av september uppgick andelsbankernas ägarkunders placeringar i andelsbankernas Avkastningsandelar och medlemsandelar till totalt 3,2 miljarder euro (3,2).

Andelsbankernas ägarkunder samlar OP-bonus för sina bank-, försäkrings- och kapitalförvaltningsärenden. Värdet av den nya bonus som samlats i januari–september var totalt 191 miljoner euro (171). Under motsvarande period i fjol användes bonus för bank- och kapitalförvaltningstjänster för totalt 88 miljoner euro (83) samt för försäkringspremier för skadeförsäkringsprodukter för 95 miljoner euro (87).

Ägarkundernas nytta av det rabatterade priset på paketet med dagliga hushållsbanktjänster uppgick till 24 miljoner euro (23) under rapportperioden. Ägarkunderna beviljades 52 miljoner euro (50) i koncentreringsrabatter på skadeförsäkringar. Dessutom köpte, sålde och bytte ägarkunderna andelar i de flesta fonder utan separata kostnader. Förmånens värde var 4 miljoner euro (4).

Ovan nämnda OP-bonus och kundförmåner uppgick totalt till 271 miljoner euro (248), dvs. 27,7 procent (26,5) av OP Gruppens resultat före skatt och beviljade förmåner.

Den ränta som ackumulerats på Avkastningsandelarna under rapportperioden uppskattas till sammanlagt 72 miljoner euro (70). Avkastningsmålet för Avkastningsandelarna för 2019 är en ränta på 3,25 procent (3,25).

Företagsansvar

Företagsansvaret är en fast del av OP Gruppens affärsrörelse och strategi. Inom vårt arbete kring företagsansvaret beaktar gruppen det ekonomiska och sociala ansvaret samt miljöansvaret. OP Gruppens mål inom företagsansvaret är att vara en föregångare inom branschen i Finland. OP har förbundit sig till att iaktta de tio principerna om mänskliga rättigheter, rättigheter i arbetslivet, miljöprinciper och antikorrupcion i enlighet med FN:s Global Compact-initiativ. OP har sedan 2009 förbundit sig att iaktta FN:s principer för ansvarsfull placering.

OP Gruppens mål för att främja mångfalden är att det ska finnas minst 40 procent av vardera könet i bestämda chefsuppdrag. Vid slutet av september var kvinnornas andel 26 procent (24).

Viktiga händelser i juli–september

I september undertecknade OP Gruppen som grundande medlem principerna för ansvarsfull bankverksamhet enligt FN:s miljöprogram Finance Initiative (UNEP FI). I principerna fastställs banksektorns ansvar för att skapa en hållbar framtid samt uppställs mål för branschen i enlighet med FN:s mål för hållbar utveckling och Parisavtalet. De 130 banker som undertecknat principerna förbinder sig att främja en hållbar utveckling. Tillsammans med 31 banker undertecknade OP Gruppen också klimatloftet Collective Commitment to Climate Action, där OP förbinder sig att granska sin kreditgivning i enlighet med Parisavtalets principer om en klimatbeständig och koldioxidsnål ekonomi.

I juli ordnade OP för tredje gången tillsammans med Hope rf en insamling av skolryggsäckar: En ryggsäck på varje rygg. I år samlades 3 000 ryggsäckar in till barn i mindre bemedlade familjer.

Flerkanalstjänster

OP Gruppens servicenät består av flera kanaler: kontors-, nät-, mobil- och telefontjänster. OP-mobilen är kundernas huvudsakliga kanal för skötseln av dagliga ärenden. Personlig kundbetjäning erbjuds på kontor och digitalt. Gruppens mål är att erbjuda branschens bästa kundupplevelse i flera kanaler genom fortlöpande och betydelsefulla möten i alla kanaler.

Mobil- och nättjänster, mn inlogningar	1–9/2019	1–9/2018	Förändring, %
OP-mobilen	220,5	171,5	28,6 %
OP-företagsmobilen	7,2	4,2	74,2 %
Pivo	39,1	19,9	96,7 %
Op.fi	79,1	81,1	-2,5 %
	30.9.2019	31.12.2018	Förändring, %
Siirto-betalning, registrerade kunder	659 905	522 972	26,2 %

Det nya PSD2-betalningstjänstdirektivet trädde i kraft 14.9.2019 och förde med sig ändringar i identifieringen i nät- och mobiltjänster. I OP-mobilen och OP-företagsmobilen identifierar kunderna sig med Mobilnyckeln, som uppfyller kraven på stark autentisering. Vid slutet av september hade Mobilnyckeln redan över en miljon användare. I nättjänsten op.fi loggar kunderna ännu in och bekräftar betalningar med användarkod, lösenord och nyckeltalslista samt vid behov med en bekräftelse per textmeddelande. I en nära framtid ska det vara möjligt att identifiera sig med Mobilnyckeln också i nättjänsten op.fi.

Trots att mobil- och nättjänsterna har växt, har OP Gruppen fortfarande landets mest omfattande kontorsnät med 354 kontor (365) runt om i Finland. Det egna kontorsnätet stöds dessutom av ett omfattande nätverk av ombud och partner som är särskilt viktigt vid försäljningen av skadeförsäkringar.

OP Gruppen har stor närvaro i de vanligaste sociala medierna, där den har sammanlagt cirka 460 000 följare (420 000). Utöver OP Gruppens konton i sociala medier på riksplanet har många andelsbanker egna Facebook-sidor, där de delar publikationer som är avsedda för lokala kunder.

Kapitaltäckning

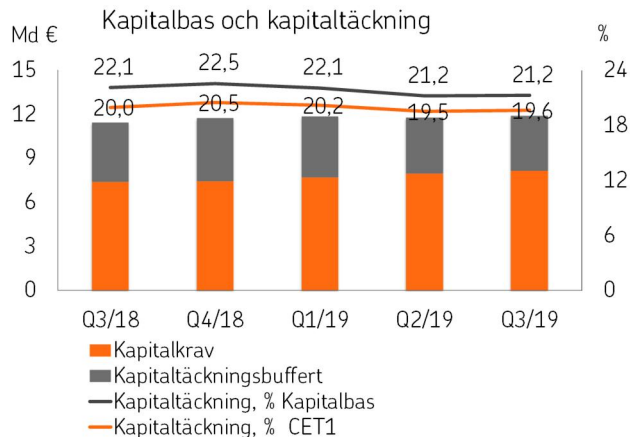
Kapitaltäckning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat

OP Gruppens kapitalbas uträknad enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (konglomeratlagen) överskred lagens minimibelopp med 3,2 miljarder euro (3,7). Kapitalkravet för bankrörelsen steg till 14,5 procent beräknat på de riskvägda posterna (14,3). Gruppens kapitalbas i förhållande till minimikapitalbaskravet var 137 procent (147). Till följd av bankrörelsens buffertkrav och försäkringsbolagens solvenskrav beskriver minimigränsen för kapitaltäckningen enligt konglomeratlagen, 100 procent, den nivå inom vilken

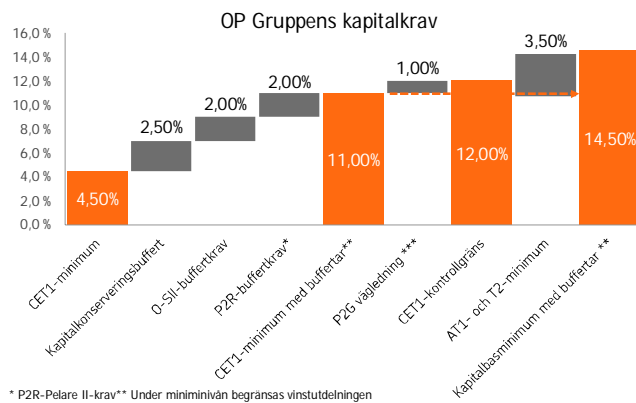
konglomeratet kan verka utan myndighetsåligganden på grund av underskrivning av buffertar.

Kapitaltäckning för kreditinstitut

OP Gruppens CET1-kapitaltäckning var 19,6 procent (20,5). Nedgången i relationstalet påverkades av att utlåningen och riskvikterna för hushållsexponeringar ökade.



Kapitaltäckningen i OP Gruppens kreditinstitutsverksamhet är stark i förhållande till den lagstadgade kapitaltäckningen och de kapitalkrav som ställs av myndigheterna. Den lagstadgade minimigränsen är 8 procent för kapitalrelationen och 4,5 procent för CET1-kapitaltäckningen. Kapitalkonserveringsbufferten på 2,5 procent enligt kreditinstitutslagen, O-SII-buffertkravet på 2 procent och ECB:s P2R-krav höjer i praktiken den lägsta gränsen till 14,5 procent för kapitalrelationen och till 11 procent för CET1-kapitaltäckningen.



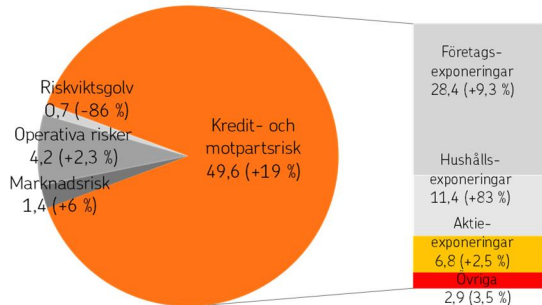
* P2R-Pelare II-krav** Under miniminivån begränsas vinstutdelningen
 *** P2G-vägledning som aktiverar effektiviserad övervakning, om underskrids

Kärnprimärkapitalet i OP Gruppens kreditinstitutsverksamhet var 11,0 miljarder euro (10,7). Kärnprimärkapitalet ökade till följd av bankrörelsens resultat och minskade av att den förväntade förlusten (EL) ökat på grund av ökningen i riskparametrarna. Beloppet av Avkastningsandelarna i kärnprimärkapitalet var 3,0 miljarder euro (2,9).

Det totala riskvägda exponeringsbeloppet uppgick till 55,9 miljarder euro (52,1), vilket är 7 procent större än vid slutet av 2018. Den lägsta gränsen för riskvikterna för hushållsexponeringar som ECB fastställt minskade till 0,7 miljarder euro till följd av att hushållsexponeringarna med säkerhet i fastighet ökade. De genomsnittliga riskvikterna för hushållsexponeringarna ökade till följd av att försiktighet lagts till riskparametrarna samt av de riskparameterkoefficienter som

ECB fastställt. Kreditstocken med företags- och hushållsexponeringar växte.

Totalt riskvägd exponeringsbelopp 30.9.2019
 55,9 md €
 (förändring från årets början 7,3 %)



Finans- och försäkringskonglomeratets interna investeringar i försäkringsföretag behandlas i enlighet med ECB:s tillstånd som riskvägda poster. I aktieexponeringarna ingår 6,4 miljarder euro i riskvägda poster för gruppens interna innehav i försäkringsföretag med en riskvikt på cirka 280 procent.

Finansinspektionen fattar ett makrotillsynsbeslut kvartalsvis. Finansinspektionen beslöt i september 2019 att tills vidare inte ställa något kontracykliskt buffertkrav för bankerna och höll den lägsta gräns på 15 procent som fastställts för riskvikten för bolån oförändrad till slutet av 2020. Till följd av att riskvikterna för bostadskrediter ökat, har Finansinspektionens lägsta gräns för riskvikten ingen väsentlig inverkan på kapitaltäckningen.

I de kommande EU-bestämmelserna ingår ett krav som beskriver skuldsättningsgraden, dvs. bruttosoliditetsgraden (Leverage Ratio). Bruttosoliditetsgraden för OP Gruppens bankrörelse är enligt nuvarande tolkningar uppskattningsvis 8,6 procent (8,6) enligt siffrorna vid slutet av rapportperioden. Enligt utkastet till bestämmelserna är miniminivån 3 procent.

Enligt OP Gruppens bedömning är de mest betydande öppna förändringarna i reglerings- och tillsynsmiljön, som påverkar kapitaltäckningen för kreditinstitut följande: Eventuella skyldigheter som ställs av tillsynsmyndigheter på grund av ECB:s granskning (TRIM) av interna modeller (IRBA) och eventuella skyldigheter som ställs av tillsynsmyndigheter på grund av den nya definitionen av fallissemang.

Försäkring

Placeringarnas värdestegring ökade skade- och livförsäkringsbolagens kapitalbas. Å andra sidan minskade räntenedgången kapitalbasen i synnerhet genom att livförsäkringens försäkringsskuld ökade. På motsvarande sätt ökade placeringarnas värdestegring kapitalkravet.

	Skadeförsäkring		Livförsäkring	
	30.9. 2019	31.12. 2018	30.9. 2019	31.12. 2018
Kapitalbas, mn €*	945	818	1 325	1 297
Kapitalkrav, mn €*	717	621	690	578
Solvensprocent*	132	132	192	225
Solvensprocent (utan beaktande av övergångsbestämmelse)	132	132	154	176

*med beaktande av övergångsbestämmelser

ECB:s tillsyn

OP Gruppen omfattas av Europeiska centralbankens (ECB) tillsyn. OP Gruppen underrättades 2.2.2017 om att ECB beslutat att fastställa ett riskviktsgolv för OP Gruppens hushållsexponeringar. De relevanta lägsta gränser för riskvikter för hushållsexponeringar som ECB fastställt är 15,4 procent för exponeringar med säkerhet i fastighet och 32,7 procent för privatkunders övriga exponeringar.

OP Gruppen fick 25.4.2019 ECB:s beslut om ökning av riskvikterna för hushållsexponeringar med säkerhet i fastighet. Ökningarna gäller tills vidare, tills kvalitetskraven i beslutet har uppfyllts. Beslutet inverkar inte väsentligt på OP Gruppens kapitaltäckning i nuläget, eftersom både det IRBA-riskviktsgolv som ECB tidigare fastställt och det riskviktsgolv på 15 procent som Finansinspektionen tidigare fastställt för bolån också är i kraft.

ECB har för OP Gruppen ställt ett buffertkrav som baserar sig på tillsynsmyndighetens bedömning (SREP). Det buffertkrav som ECB fastställt och som gäller från 1.3.2019 (P2R) är 2 procent (1,75). Dessutom har ECB som kapitaltäckningsvägledning (P2G) fastställt 1,0 procent. Om gränsen överskrids påverkas t.ex. vinstutdelningen inte av det. Det buffertkrav som fastställts för OP Gruppen är en aning lägre än buffertkravet i snitt för de banker som lyder under ECB:s tillsyn.

Skulder i enlighet med lagen om resolution

Enligt bestämmelserna om resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag har resolutionsmyndigheten rätt att på ett sätt som påverkar placerarens ställning ingripa i villkoren för placeringsprodukter som banken emitterat. Resolutionsmyndighet för OP Gruppen är EU:s resolutionsnämnd (Single Resolution Board, SRB) i Bryssel. Kravet på OP Gruppens kapitalbas och nedskrivningsbara skulder (MREL) har fastställts till 13,4 miljarder euro, dvs. 27,3 procent, av det totala riskvägda exponeringsbeloppet vid slutet av 2017. OP Gruppens mål är att täcka MREL-kravet med kapitalbasen och övriga efterställda skulder. OP Gruppens MREL-relationstal var uppskattningsvis 42 procent vid slutet av rapportperioden. SRB har fastställt OP Gruppens resolutionsstrategi, enligt vilken resolutionsåtgärderna riktas till OP Företagsbanken som är Single Point of Entry.

Riskposition

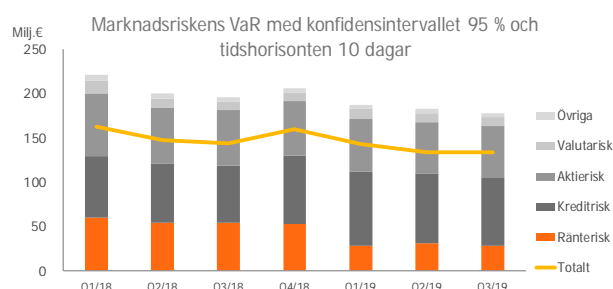
OP Gruppens riskposition har hållits oförändrad. Riskhanteringsförmågan är stark och tryggar verksamhetsförutsättningarna för gruppens affärsrörelse.

Den goda riskhanteringsförmågan och moderata målrisknivån höll kreditriskpositionen stabil.

OP Gruppens finansieringsposition och likviditet är goda. Tillgången på finansiering har hållits god. Under rapportperioden emitterade OP Gruppen långfristiga obligationslån för totalt 2,8 miljarder euro (3,3). Inlåningens andel av kreditstocken har hållits stabil under rapportperioden.

OP Gruppens marknadsrisk minskade under rapportperioden. Nyckeltalet VaR, som mäter gruppens marknadsrisk, var 134 miljoner euro (160) vid slutet av rapportperioden. I VaR ingår

försäkringsföretagens totala omslutning, trading-funktionen, likviditetsreserven och gruppens treasurys ränteposition.



De operativa riskerna uppskattas i enlighet med målet vara moderata. De realiserade operativa riskerna medförde bruttokostnader för cirka 12 miljoner euro (3) under rapportperioden.

Hushållsbank och Företagsbank

Bankrörelsens centrala risker är de kreditrisker som uppstår i kundrörelsen samt marknadsrisken.

Bankrörelsens kreditriskposition förblev stabil och riskerna måttfulla.

	OP Gruppen		Hushållsbank		Företagsbank	
	30.9.2019	31.12.2018	30.9.2019	31.12.2018	30.9.2019	31.12.2018
Exponeringar*, md €	117,8	110,1	78,2	74,1	39,6	36,0
exponeringar mot privatkunder, md €	59,1	56,4	56,9	54,5	2,1	1,9
de bästa ratingklasserna**, %	83,3	84,7	85,8	87,0	18,1	17,8
övriga ratingklasser (exklusive fallerande), %	16,0	14,7	13,5	12,3	81,2	81,6
fallerande, %	0,7	0,6	0,7	0,6	0,7	0,6
fallerande***, md €	0,4	0,4	0,4	0,3	0,0	0,0
exponeringar mot företag, md €	52,0	48,5	19,5	18,1	32,6	30,4
de bästa ratingklasserna**, %	52,9	54,3	37,9	38,3	61,8	63,8
övriga ratingklasser (exklusive fallerande), %	46,1	44,7	60,3	59,9	37,7	35,7
fallerande, %	1,0	1,0	1,8	1,9	0,5	0,5
fallerande***, md €	0,5	0,5	0,3	0,3	0,2	0,1
övriga exponeringar, md €	6,7	5,2	1,8	1,5	4,9	3,7
Problemfordringar****, md €	3,1	3,1	2,9	2,9	0,2	0,1
Problemfordringar av kredit- och garantistocken, %	3,3	3,4	4,2	4,5	0,9	0,6
Nödlidande fordringar av kredit- och garantistocken, %	1,1	1,0	1,3	1,3	0,5	0,4
Presterande exponeringar med anstånd av kredit- och garantistocken, %	2,2	2,4	2,9	3,2	0,4	0,2
Presterande exponeringar med anstånd av problemfordringarna, %	66,7	69,5	68,8	71,1	42,7	36,6

*I exponeringarna ingår inte OP Gruppens kreditinstitut jämte dotterföretag eller egetkapitalinstrument. Talen för jämförelseperioden har justerats i enlighet med nuvarande uppföljning.

**För privatkunder avtal i ratingklasserna A+–B-, för företagskunder exponeringar i ratingklasserna 1–5,5 (IG)

***För privatkunder avtal i ratingklassen F, för företagskunder exponeringar i ratingklasserna 11–12

****Med problemfordringar avses över 90 dagar förfallna fordringar, övriga fordringar med risker och exponeringar med anstånd på grund av kundens ekonomiska svårigheter. Exponeringar med anstånd är fordringar där man på kundens initiativ kommit överens om lättnader i den ursprungliga betalningsplanen för att hjälpa kunden att klara av tillfälliga betalningssvårigheter. Presterande exponeringar med anstånd är nödlidande fordringar på provotid som redan har förbättrats eller exponeringar med anstånd som gäller avtal som inte har varit nödlidande. Ändringar i betalningsplanen som beror på annat än kundens ekonomiska svårigheter klassificeras inte som problemfordringar.

Inte en enda exponering mot en kund överskred tio procent av kapitalbasen efter förlustreserver och annan kreditriskreducering. Kapitalbasen som täcker exponeringar uppgick till 11,8 miljarder euro (11,4).

De viktigaste branscherna för exponeringar mot företag och bostadssammanslutningar	30.9.2019	31.12.2018**
Uthyrning och förvaltning av bostäder*, %	17,9	18,3
Tjänster, %	10,9	10,1
Uthyrning och förvaltning av övriga fastigheter, %	10,3	10,0
Övriga branscher, %	60,9	61,6
Totalt, %	100	100

*Av exponeringarna i branschen uthyrning och förvaltning av bostäder var 93,6 procent exponeringar i bostadssammanslutningar och 10,1 procent exponeringar med garantier från offentlig sektor.

**Talen för jämförelseperioden har justerats i enlighet med nuvarande uppföljning.

Ränterisken för segmentet Hushållsbank mätt med effekten av en räntesänkning på en procentenhet på räntenettet under 12 månader var vid slutet av september -24 miljoner euro (-96). Ränteintäktsrisken beräknas enligt en ny modell för en tidsperiod på ett år, som fås genom att summan av ränteintäktsrisken för de tre följande åren divideras med tre. Jämförelseuppgiften har beräknats som effekten av en räntesänkning på en procentenhet på räntenettet för de följande 12 månaderna.

OP Gruppen förvaltade vid slutet av september insättningar som omfattas av insättningsgarantin för ett totalbelopp på 37,9 miljarder euro (36,0). Ur insättningsgarantifonden ersätts högst 100 000 euro till varje kund i OP Gruppen.

Försäkring

Skadeförsäkring

Skadeförsäkringens centrala risker är de försäkringstekniska riskerna i anslutning till skadeutvecklingen, marknadsriskerna för de placeringar som utgör täckning för försäkringsskulden, en oväntad förlängning av de förväntade livslängden för förmånstagare till försäkringsskulden för pensioner, nivån på den ränta som använts för att värdera försäkringsskulden samt differensen mellan försäkringsskuldens diskonteringsränta och marknadsräntorna.

En ökning i den förväntade livslängden med ett år skulle öka försäkringsskulden för pensioner med 44 miljoner euro (45). En sänkning av den räntenivå som används vid värderingen av försäkringsskulden med 0,1 procentenheter skulle öka försäkringsskulden med 28 miljoner euro (23).

Det har inte skett några betydande förändringar i skadeförsäkringens försäkringstekniska risker. Den viktigaste marknadsrisken i skadeförsäkringen är den förhöjande effekt som en nedgång i marknadsräntorna har på försäkringsskuldens värde och kapitalkravet. För att dämpa den resultatfluktuation som beror på förändringarna i räntorna som används vid värderingen av försäkringsskulden används obligationslån och derivatinstrument.

Placeringarnas riskposition var stabil under rapportperioden. Nyckeltalet VaR, som mäter risken, var 58 miljoner euro (50) vid slutet av rapportperioden. Inga betydliga förändringar skedde i placeringarsportföljens tillgångslagsfördelning.

Försäkringsskuldens ränterisk har skyddats med räntederivat. Ränte- och kreditrisken i portföljen förblev stabil.

Livförsäkring

De centralaste riskerna i livförsäkringen är marknadsriskerna i livförsäkringens placeringstillgångar, räntan som tillämpats vid värderingen av försäkringsskulden samt att de försäkrades förväntade livslängd växer snabbare än beräknat.

En ökning i den förväntade livslängden med ett år skulle öka försäkringsskulden med 27 miljoner euro (26). En sänkning av den räntenivå som används vid värderingen av försäkringsskulden med 0,1 procentenheter skulle öka försäkringsskulden med 33 miljoner euro (29).

Det finns en buffert för placeringsriskerna och riskerna i anslutning till förändringen i kundbeteendet i de separata försäkringsbestånd som överförts från Suomi-bolaget. Bufferten räcker till för att täcka en betydande negativ avkastning på placeringstillgångarna i de separata bestånden varefter OP Gruppen bär riskerna för bestånden. Buffertarna uppgick till totalt 343 miljoner euro (289) vid slutet av september.

Placeringarnas riskposition var stabil under rapportperioden. Nyckeltalet VaR, som mäter risken, var 64 miljoner euro (56) vid slutet av rapportperioden. Inga betydliga förändringar skedde i placeringarsportföljens tillgångslagsfördelning. Försäkringsskuldens ränterisk har skyddats med räntederivat. Ränte- och kreditrisken i portföljen förblev stabil.

Övrig rörelse

De centrala riskerna inom Övrig rörelse är likviditetsreservens kredit- och marknadsrisker samt likviditetsriskerna. Den väsentligaste marknadsriskfaktorn är hur förändringar i kreditspreaderna påverkar värdet av skuldebrev i likviditetsreserven.

Marknadsrisken i relation till marknadsvärdet av skuldebrev i likviditetsreserven (VaR 95 %) förblev stabil under rapportperioden. Inga betydande förändringar skedde i tillgångslagsfördelningen.

OP Gruppen tryggar sin likviditet med en likviditetsreserv som i huvudsak består av tillgodohavanden på centralbanker och fordringar som godtas som säkerhet för centralbanksfinansiering. Likviditetsreserven räcker till för att täcka finansieringsbehovet på kort sikt för det kända och uppskattade kassaflödet samt för likviditetsstressscenariot.

OP Gruppens likviditet och tillräckligheten hos likviditetsreserven följs upp bland annat med ett LCR-relationstal som mäter likviditetstäckningskravet. Enligt bestämmelserna ska LCR-relationstalet vara minst 100 procent. OP Gruppens LCR-relationstal var vid slutet av september 155 procent (143).

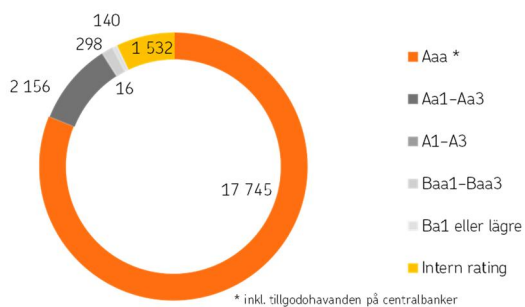
Tillräckligheten hos OP Gruppens långfristiga finansiering följs upp bland annat med NSFR-relationstalet som mäter den strukturella finansieringsrisken. Bestämmelserna ställer inte ännu upp något minimikrav för NSFR-relationstalet. OP Gruppens NSFR-relationstal uppgick vid slutet av september till 110 procent (111) enligt de nuvarande tolkningarna.

Likviditetsreserv

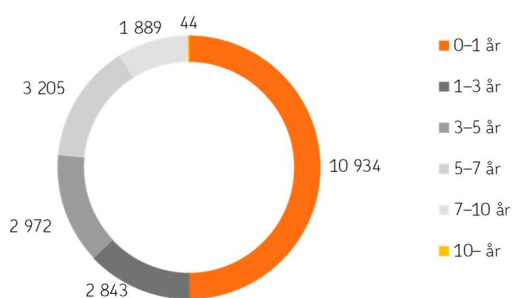
Md €	30.9.2019	31.12.2018	Förändring, %
Tillgodohavanden på centralbanker	8,7	12,2	-28,9
Skuldebrev som godtas som säkerhet	11,2	9,2	21,9
Totalt	19,9	21,4	-7,1
Fordringar som inte godtas som säkerhet	1,9	1,3	46,9
Likviditetsreserven till marknadsvärde	21,8	22,7	-4,0
Värderingsavdrag (Haircut)	-0,8	-0,7	-
Likviditetsreserven till säkerhetsvärde	21,0	22,0	-4,8

Likviditetsreserven omfattar skuldebrev emitterade av stater, kommuner, finansiella institut och företag med god rating samt värdepapperiserade fordringar.

Fördelningen av de finansiella tillgångar som ingår i likviditetsreserven enligt rating 30.9.2019, mn €



Fördelningen av de finansiella tillgångar som ingår i likviditetsreserven enligt maturitet 30.9.2019, mn €



Rating

30.9.2019

Ratinginstitut	Kortfristig upplåning	Utsikter	Långfristig upplåning	Utsikter
Standard & Poor's	A-1+	Stabila	AA-	Stabila
Moody's	P-1	Stabila	Aa3	Stabila

OP Företagsbanken Abp har ratingar från Standard & Poor's Global Ratings Europe Limited och Moody's Investors Service (Nordics) AB. Vid bedömningen av OP Företagsbankens rating beaktar ratinginstituten hela OP Gruppens finansiella ställning.

Ratingarna ändrades inte under rapportperioden.

Segmentens resultat

OP Gruppens rörelsesegment är Hushållsbank (Bankrörelse för privatkunder och sme-företag), Företagsbank (Bankrörelse för företag och institutioner) och Försäkring (Försäkringsrörelse). Hälso- och välbefinnanderörelsen ingår i rörelsesegmentet Försäkring. Den rörelse som inte hör till rörelsesegmenten presenteras i segmentet "Övrig rörelse". Rapporteringen per rörelsesegment följer principerna för upprättandet av OP Gruppens bokslut.

Hushållsbank

- Resultatet före skatt var 193 miljoner euro (194).
- Intäkterna ökade med 2,4 procent. Räntenettet ökade från jämförelseperioden med 5,1 procent och provisionsnettot med 5,2 procent.
- Kostnaderna ökade med 0,8 procent till 859 miljoner euro. De övriga rörelsekostnaderna ökade med 3,3 procent på grund av stabilitetsavgiften, ICT-kostnaderna och volymökningen.
- Utlåningen ökade på ett år med 4,6 procent och inlåningen med 6,6 procent.
- Nedskrivningarna var 25 miljoner euro (18). De nödlidande fordringarna uppgick till 1,3 procent (1,3) av kredit- och garantistocken.
- De mest betydande utvecklingsåtgärder inom segmentet Hushållsbank gällde förnyelsen av system för betalning och finansiering.

Nyckeltal

Mn €	1–9/2019	1–9/2018	Förändring, %	1–12/2018
Räntenetto	691	658	5,1	886
Provisionsnetto	530	504	5,2	677
Nettointäkter från placeringsverksamhet	-16	0	-	9
Övriga intäkter	32	45	-30,4	62
Intäkter totalt	1 237	1 207	2,4	1 635
Personalkostnader	316	320	-1,3	225
Avskrivningar och nedskrivningar	34	39	-12,7	84
Övriga rörelsekostnader	509	493	3,3	678
Kostnader totalt	859	852	0,8	987
Nedskrivningar av fordringar	-25	-18	-	-33
OP-bonus till ägarkunder	-160	-143	-	-194
Resultat före skatt	193	194	-0,5	421
Kostnads-intäktsrelation, %	69,5	70,6	-1,1*	60,4
Nödlidande fordringar av kredit- och garantistocken, %	1,3	1,4	-0,1*	1,3
Räntabilitet på totalt kapital (ROA), %	0,26	0,28	-0,02*	0,43
Räntabilitet på totalt kapital utan OP-bonus, %	0,48	0,48	-0,01*	0,63
Mn €				
Uttagna bolån	5 849	5 729	2,1	7 633
Uttagna företagskrediter	2 033	1 666	22,0	2 335
Förmedlade bostads- och fastighetsaffärer, st.	9 057	9 180	-1,3	12 158
Md €	30.9.2019	30.9.2018	Förändring, %	31.12.2018
Utlåning				
Bolån	39,4	38,3	2,8	38,6
Krediter till företag	7,9	7,4	6,9	7,4
Bostadssammanslutningar och övriga krediter	20,3	18,9	7,4	19,1
Utlåning totalt	67,6	64,6	4,6	65,0
Garantier	0,7	0,6	19,5	0,6
Inlåning				
Daglig- och betalningsrörelseinsättningar	34,9	32,6	7,0	32,6
Placeringsinsättningar	18,9	17,8	6,0	18,1
Inlåning totalt	53,8	50,4	6,6	50,8

*Förändring i relationstalet

OP Gruppens segment Hushållsbank består av bankrörelse och kapitalförvaltning för privatkunder och sme-företag i andelsbankerna och centralinstitutskoncernen.

Utlåningen ökade på ett år med 4,6 procent till 67,6 miljarder euro. Under rapportperioden togs nya bolån ut för 2,1 procent mer än under jämförelseperioden. Bolånestocken ökade på ett år med 2,8 procent till 39,4 miljarder euro. Kundernas intresse för att skydda bolån och krediter till bostadssammanslutningar mot olika risker fortsatte. Av privatkundernas bolån var 23,3 procent (20,1) ränteskyddade vid slutet av rapportperioden.

Företagskreditstocken ökade kraftigt, med 6,9 procent till 7,9 miljarder euro på ett år, trots att den ekonomiska tillväxten var mer dämpad än i snitt.

Inlåningen ökade på ett år med 6,6 procent till 53,8 miljarder euro. Tillväxten består av såväl daglig- och betalningskonton som placeringsinsättningar, och inlåningen från hushåll växer kraftigast. Ökningen i inlåningen från företag jämnade ut sig efter den häftiga takten under början av året.

Det totala antalet spar- och placeringskunder ökade under rapportperioden med nästan 32 000 och uppgick vid slutet av september till cirka 827 000.

Bostadsförsäljningen kvicknade till under sommaren, och de bostads- och fastighetsaffärer som OP Hem förmedlade ökade under det tredje kvartalet med 8,8 procent från motsvarande tid i fjol. Under rapportperioden minskade de förmedlade affärerna med 1,3 procent från jämförelseperioden.

OP har deltagit i utvecklingen av en plattform för digitala bostadsaffärer (DIAS). Den byggs upp i samarbete mellan banker, fastighetsförmedlingsbranschen, teknikföretag och myndigheter. Digitaliseringen av bostadsaffärerna inleddes i

början av 2019 och framskrider stegvis. I slutet av det tredje kvartalet gjordes digitala bostadsaffärer redan nästan dagligen.

Under rapportperioden slutfördes ett omfattande projekt i anslutning till de nya PSD2-reglerna. Som en del av det skapades bl.a. externa konto- och betalgränssnitt samt ändrades rutinerna för stark autentisering. Dessutom framskred OP Gruppens kortförnyelse som planerat.

Rapportperiodens resultat

Segmentet Hushållsbanks resultat före skatt var 193 miljoner euro (194). Räntenettet ökade med 5,1 procent till 691 miljoner euro (658) till följd av att utlåningen ökade och kostnaderna för upplåningen minskade. Provisionsnettot ökade med 5,2 procent till 530 miljoner euro (504). Nettointäkterna från placeringsverksamheten och övriga intäkter minskade från jämförelseperioden. Intäkterna ökade totalt med 2,4 procent.

Kostnaderna ökade med 0,8 procent till 859 miljoner euro (852). Personalkostnaderna minskade med 1,3 procent till 316 miljoner euro (320). De övriga rörelsekostnaderna ökade med 3,3 procent till 509 miljoner euro (493). De övriga rörelsekostnaderna ökade till följd av att ICT-kostnaderna ökade med 16 miljoner euro. På grund av en ändring i redovisningssättet ökade de övriga rörelsekostnaderna också av EU:s stabilitetsavgift, som ökade med 2 miljoner euro från jämförelseperioden. EU:s stabilitetsavgift för hela 2019 är dock mindre än för jämförelseåret. Kostnads-intäktsrelationen var 69,5 procent (70,6).

Nedskrivningarna av fordringar ökade till 25 miljoner euro (18). De nödlidande fordringarna uppgick till 1,3 procent (1,3) av kredit- och garantistocken.

Företagsbank

- Resultatet före skatt var 232 miljoner euro (299).
- Intäkterna minskade med 8,4 procent. Räntenettot ökade från jämförelseperioden med 9,0 procent och provisionsnettot minskade med 14,4 procent. Nettointäkterna från placeringsverksamheten minskade med 44,5 procent på grund av ändringar i värderingsmodellerna för derivat under början av året, CVA-justeringen och realisationsvinsterna som var mindre än under jämförelseperioden.
- Kostnaderna ökade till 207 miljoner euro (190). De övriga rörelsekostnaderna ökade med 15,5 procent på grund av att EU:s stabilitetsavgift och ICT-kostnaderna ökade.
- Utlåningen ökade med 9,1 procent och inlåningen minskade med 16,4 procent på ett år. De förvaltade medlen i segmentet Företagsbank ökade med 9,4 procent från årsskiftet.
- Nedskrivningarna var 11 miljoner euro (6). De nödlidande fordringarna uppgick till 0,5 procent (0,4) av kredit- och garantistocken.
- De mest betydande satsningarna inom segmentet Företagsbank gällde förnyelsen av system för betalning, finansiering och kapitalförvaltning.

Nyckeltal

Mn €	1-9/2019	1-9/2018	Förändring, %	1-12/2018
Räntenetto	281	258	9,0	350
Provisionsnetto	87	102	-14,4	130
Nettointäkter från placeringsverksamhet	73	132	-44,5	165
Övriga intäkter	20	13	61,7	20
Intäkter totalt	462	504	-8,4	664
Personalkostnader	56	60	-6,5	45
Avskrivningar och nedskrivningar	15	13	20,7	21
Övriga rörelsekostnader	136	117	15,5	166
Kostnader totalt	207	190	8,9	232
Nedskrivningar av fordringar	-11	-6	-	-12
OP-bonus till ägarkunder	-12	-10	-	-14
Resultat före skatt	232	299	-22,4	408
Kostnads-intäktsrelation, %	44,8	37,7	7,1*	34,9
Nödlidande fordringar av kredit- och garantistocken, %	0,5	0,5	0,1*	0,4
Räntabilitet på totalt kapital (ROA), %	0,83	1,16	-0,28*	1,43
Räntabilitet på totalt kapital utan OP-bonus, %	0,88	1,20	-0,27*	1,47
Md €	30.9.2019	30.9.2018	Förändring, %	31.12.2018
Utlåning				
Krediter till företag	14,3	13,5	6,4	13,8
Bostadssammanslutningar och övriga krediter	9,4	8,2	14,6	8,5
Utlåning totalt	23,7	21,7	9,1	22,3
Inlåning	10,1	12,1	-16,4	11,2
Förvaltade medel (brutto)				
Placeringsfonder	25,1	24,4	3,2	22,7
Institutionella kunder	22,4	23,4	-4,2	21,5
Private Banking	9,2	8,3	10,5	7,6
Förvaltade medel totalt (brutto)	56,7	56,1	1,2	51,7
Mn €	1-9/2019	1-9/2018	Förändring, %	1-12/2018
Nettoförsäljning				
Private Banking-kunder	76	69	9,1	67
Institutionella kunder	-18	-91	-	363
Nettoförsäljning totalt	57	-22	-	430

*Förändring i relationstalet

OP Gruppens segment Företagsbank består av bankrörelse samt kapitalförvaltning för företag och institutioner. Segmentet omfattar OP Företagsbanken Abp:s bankrörelse, OP Kapitalförvaltning Ab, OP-Fondbolaget Ab och OP Kiinteistösihtous Oy.

Utlåningen ökade på ett år med 9,1 procent till 23,7 miljarder euro. Inlåningen minskade på ett år med 16,4 procent till 10,1 miljarder euro.

De mest betydande utvecklingsåtgärder inom segmentet Företagsbank gällde förnyelsen av system för betalning, finansiering och kapitalförvaltning. Under rapportperioden utvidgades tjänsten OP Bilfinansiering också till bilaffärer mellan konsumenter. OP Bilfinansiering beviljas av OP Företagsbanken Abp. Efterfrågan på kapitalmarknadsprodukter ökade från jämförelseperioden.

I april erbjöd OP sina kunder möjlighet att börja ta emot SEPA-expressbetalningar i realtid från andra finansiella institut inom det gemensamma eurobetalningsområdet. Från och med oktober erbjuder OP sina kunder både ankommande och avgående SEPA-expressbetalningar i realtid. Den stora ändringen genomförs stegvis i olika kanaler.

Kapitalförvaltningens nettoförsäljning under rapportperioden ökade från jämförelseperioden och var 57 miljoner euro. De förvaltade medlen i segmentet Företagsbank ökade med 9,4 procent från årsskiftet till 56,7 miljarder euro. I de förvaltade medlen ingick medel från företag som hör till OP Gruppen för cirka 11 miljarder euro (11).

Antalet fondandelsägare i OP-fonderna ökade under rapportperioden med cirka 41 000 brutto till 819 000 andelsägare. OP-fondernas Morningstar-klassificering var 3,13 (3,04).

Placerarnas intresse för ansvarsfulla placeringar i fonder har varit på uppgång. Under rapportperioden offentliggjorde OP och Finfund planerna på att grunda Finlands första globala hållbarhetsfond som placerar på tillväxtmarknaden. Fonden OP Finfund Global Impact Fund I bidrar på ett mätbart sätt till att uppfylla FN:s mål för hållbar utveckling.

Rapportperiodens resultat

Segmentet Företagsbanks resultat före skatt var 232 miljoner euro (299). Intäkterna uppgick till 462 miljoner euro (504) och kostnaderna till 207 miljoner euro (190). Kostnads-intäktssambandet försvagades till 44,8 procent (37,7). Räntenettet växte med 9,0 procent till 281 miljoner euro främst till följd av att utlåningen ökat.

Segmentet Företagsbanks provisionsnetto var 87 miljoner euro (102). Provisionsnettot från kapitalförvaltningsrörelsen utgjorde 0,20 procent av bruttot av de förvaltade medlen. Minskningen i övrigt provisionsnetto beror främst på OP Gruppens interna debiteringar.

Segmentet Företagsbanks provisionsnetto

Mn €	1-9/2019	1-9/2018	Förändring, %
Fonder	79	78	1,4
Kapitalförvaltning	11	16	-29,3
Övriga	-3	8	-132,8
Totalt	87	102	-14,4

Nettointäkterna från placeringsverksamheten minskade med 44,5 procent till 73 miljoner euro. Jämförelseperiodens nettointäkter från placeringsverksamheten ökade till följd av en enskild realisationsvinst på 15 miljoner euro. CVA-justeringen försvagade resultatet med 15 miljoner euro, medan det under jämförelseperioden förbättrade resultatet med 13 miljoner euro. Ändringar i värderingsmodellerna för derivat under början av året minskade nettointäkterna från placeringsverksamheten med 28 miljoner euro.

Kostnaderna ökade till 207 miljoner euro (190). Personalkostnaderna minskade med 6,5 procent till 56 miljoner euro. De övriga rörelsekostnaderna ökade med 15,5 procent till 136 miljoner euro. ICT-kostnaderna ökade med 17 miljoner euro. På grund av en ändring i redovisningssättet ökade de övriga rörelsekostnaderna dessutom av EU:s stabilitetsavgift som ökade med 2 miljoner euro från jämförelseperioden. EU:s stabilitetsavgift för hela 2019 är dock mindre än för jämförelseåret.

Nedskrivningarna av fordringar uppgick till 11 miljoner euro (6). De nödlidande fordringarna uppgick till 0,5 procent (0,4) av kredit- och garantistocken.

Försäkring

- Resultatet före skatt var 278 miljoner euro (240), och det förbättrades av att realisationsvinsterna från placeringsverksamheten ökade.
- Premieintäkterna från skadeförsäkringen minskade med 0,1 procent (utan affärsrörelsen i Baltikum, som såldes 2018, ökade premieintäkterna med 4,1 procent).
- Intäkterna från placeringsverksamheten med beaktande av det tillfälliga undantaget var 153 miljoner euro (89). Nettointäkterna från placeringar värderade till verkligt värde var i skadeförsäkringen 50 miljoner euro (48) och i livförsäkringen 39 miljoner euro (65).
- Skadeförsäkringens operativa totalkostnadsprocent var 91,8 (90,5) och den operativa riskprocenten 65,3 (63,6). Den operativa omkostnadsprocenten var 26,5 (26,9).
- De fondanknutna försäkringsbesparingarna i livförsäkringen ökade från årsskiftet med 9,9 procent till 10,8 miljarder euro.
- Utvecklingsåtgärderna riktades till de elektroniska tjänsterna och förnyelsen av bassystem.

Nyckeltal

Mn €	1-9/2019	1-9/2018	Förändring, %	1-12/2018
Premieintäkter	1 106	1 107	-0,1	1 466
Försäkringsersättningar	707	685	3,3	917
Livförsäkringens riskrörelse	22	21	2,5	29
Försäkringsnetto	421	443	-5,1	578
Livförsäkringens provisionsnetto	76	82	-7,1	115
Skadeförsäkringens provisionsnetto	-33	-40	-	-50
Hälsa och välbefinnande, provisionsnetto	11	8	43,8	11
Provisionsnetto	54	50	8,2	75
Nettointäkter från placeringsverksamhet	218	116	87,1	63
Övriga nettointäkter	6	13	-56,0	14
Intäkter totalt	698	623	12,2	730
Personalkostnader	100	91	9,5	127
Avskrivningar och nedskrivningar	42	57	-27,4	89
Övriga rörelsekostnader	200	193	3,5	263
Kostnader totalt	341	342	-0,1	480
OP-bonus till ägarkunder	-14	-14	-	-18
Tillfälligt undantag (overlay approach)	-65	-27	-	29
Resultat före skatt	278	240	16,0	260
Räntabilitet på totalt kapital (ROA), %	1,25	1,08	0,17*	0,96
Räntabilitet på totalt kapital utan OP-bonus, %	1,31	1,15	0,17*	1,02
Operativ totalkostnadsprocent (sf)	91,8	90,5		92,0
Operativ riskprocent (sf)	65,3	63,6		64,5
Operativ omkostnadsprocent (sf)	26,5	26,9		27,4
Operativ driftskostnadsprocent (lf)	40,9	34,4		36,4

sf = skadeförsäkring, lf = livförsäkring

*Förändring i relationstalet

OP Gruppens segment Försäkring består av skade- och livförsäkring samt hälso- och välbefinnanderörelsen. Till segmentet hör Pohjola Försäkring Ab, A-Försäkring Ab, Försäkringsaktiebolaget Europeiska och OP-Livförsäkrings Ab samt Pohjola Sjukhus Ab.

OP Gruppen tog i bruk varumärket Pohjola i skadeförsäkringsrörelsen 1.6.2019, då OP Försäkring Ab:s firma ändrades till Pohjola Försäkring Ab. Samtidigt ändrades Pohjola Hälsa Ab:s firma till Pohjola Sjukhus Ab.

De mest betydande utvecklingsåtgärderna riktades till utvecklingen av elektroniska tjänster och köptjänster, konvertering av det separata individuella livförsäkringsbeståndet

till det nya systemet för skötsel av försäkringar samt den pågående förnyelsen av skadeförsäkringens bassystem. För fordonsförsäkringkunderna lanserades en ny 24/7-skadejour för skötsel av kaskoskador. De elektroniska tjänsterna och placeringsobjekten för försäkrings sparande utvecklades aktivt.

Till följd av den goda utvecklingen i tillgångsvärdena ökade de fondanknutna försäkringsbesparingarna från årsskiftet med 9,9 procent till 10,8 miljarder euro. Nettoförsäljningen av fondanknutna försäkringar var -57 miljoner euro (269).

Pohjola Sjukhus har preciserat sin strategi och koncentrerar sig i fortsättningen på ortopedi och idrottsklinikverksamhet. Som en

del av förändringen sålde Pohjola Sjukhus sin företagshälsovårdsrörelse till Mehiläinen 1.6.2019.

Kunderna har varit nöjda med betjäningen vid Pohjola Sjukhus. NPS-talet som operationspatienterna gett var i januari–september 96 (96).

Rapportperiodens resultat

Resultatet före skatt var 278 miljoner euro (240). Försäkringsnettot var 421 miljoner euro (443). I jämförelseperioden ingick försäkringsnetto på 16 miljoner euro för den sålda affärsrörelsen i Baltikum.

Skadeförsäkringens premieintäkter

Mn €	1–9/2019	1–9/2018	Förändring, %
Privatkunder	620	598	3,7
Företagskunder	487	465	4,6
Baltikum	-	44	-
Totalt	1 106	1 107	-0,1

I skadeförsäkringen ökade premieintäkterna från både privat- och företagskunderna. Premieintäkterna ökade med totalt 4,1 procent utan den sålda affärsrörelsen i Baltikum, som ingick i jämförelseperioden.

Utan siffrorna för Baltikum ökade försäkringsersättningarna med 7,3 procent. Under januari–september registrerades 60 (74) nya stora skador på egendom och verksamhet och skadekostnaden för egen räkning var för dem totalt 62 miljoner euro (79). Till den här klassen räknas skador på över 0,3 miljoner euro. Förändringarna i ersättningsansvaret för de lagstadgade pensionerna förbättrade resultatet med 2 miljoner euro (2).

Förändringarna jämfört med skadorna under de föregående åren, utan inverkan av förändringen i diskonteringsräntan, förbättrade det försäkringstekniska bidraget med 15 miljoner euro (33). Skadeförsäkringens operativa riskprocent exklusive indirekta skaderegleringskostnader var 65,3 (63,6).

Provisionsnettot ökade med 8,2 procent till 54 miljoner euro.

Intäkter från placeringsverksamhet

Mn €	1–9/2019	1–9/2018
Verkligt värde via övrigt totalresultat	145	81
Verkligt värde via resultatet	317	21
Upplupet anskaffningsvärde	2	6
Livförsäkringsposter*	-243	8
Upplösning av diskontering (sf)	-21	-21
Intresseföretag	17	21
Nettointäkter från placeringsverksamhet	218	116
Tillfälligt undantag	-65	-27
Totalt	153	89

*Omfattar räntegottgörelser på kunders försäkringsbesparingar, förändringar i räntekompletteringar och övriga försäkringstekniska poster samt förändringar i verkligt värde av fondanknutna placeringar och placeringar i de separata balansräkningarna.

Resultatet ökade av intäkterna från placeringsverksamheten, som med beaktande av det tillfälliga undantaget var 153 miljoner euro (89). Realisationsvinsterna från placeringar uppgick i skadeförsäkringen till 50 miljoner euro (-6) och i livförsäkringen till 64 miljoner euro (-6).

Försäkringsskuldens ränterisk skyddas med räntekompletteringar och räntederivat. Nettoförändringen för de kortfristiga räntekompletteringarna i livförsäkringen sänkte resultatet med 12 miljoner euro. Under jämförelseperioden förbättrade nettoförändringen för de kortfristiga räntekompletteringarna i livförsäkringen resultatet med 33 miljoner euro.

Räntekompletteringarna av försäkringsskulderna utan de separata balansräkningarna var vid rapportperiodens slut 534 miljoner euro (341). Av räntekompletteringarna utgjorde 55 miljoner euro (44) kortfristiga räntekompletteringar.

Kostnaderna minskade med 0,1 procent till 341 miljoner euro. I jämförelseperioden ingår rörelsekostnader på 8,7 miljoner euro för affärsrörelsen i Baltikum, som såldes 2018.

Skadeförsäkringens operativa omkostnadsprocent, som innehåller också de indirekta skaderegleringskostnaderna, var 26,5 (26,9).

Skadeförsäkringens operativa totalkostnadsprocent var 91,8 (90,5). De operativa nyckeltalen innehåller inte avskrivningar av immateriella tillgångar som uppkommit i samband med företagsköp.

Placeringsverksamheten

Nyckeltal för skadeförsäkringens placeringsverksamhet

Mn €	1–9/2019	1–9/2018
Nettointäkter från placeringar, mn €*	50	48
Intäkter från placeringar till verkligt värde, %	9,5	0,9
Ränteplaceringarnas Running Yield, %	1,4	1,5
	30.9.2019	31.12.2018
Placeringsbestånd, mn €	3 877	3 730
Andelen placeringar på investeringsnivå, %	91	94
Fordringar med rating A, minst, %	59	62
Modifierad duration, %	4,5	4,3

*Nettointäkterna från placeringarna har beräknats genom att från intäkterna från placeringstillgångarna dra av värdeförändringen i försäkringsskulderna till marknadsvillkor.

Nyckeltal för livförsäkringens placeringsverksamhet*

Mn €	1-9/2019	1-9/2018
Nettointäkter från placeringar, mn €**	39	65
Intäkter från placeringar till verkligt värde, %	11,4	1,2
Ränteplaceringarnas Running Yield, %	1,3	1,4
	30.9.2019	31.12.2018
Placeringsbestånd, mn €	3 653	3 644
Andelen placeringar på investeringsnivå, %	89	95
Fordringar med rating A, minst, %	64	66
Modifierad duration, %	4,1	4,1

*utan de separata balansräkningarna

**Nettointäkterna från placeringarna har beräknats genom att från intäkterna från placeringstillgångarna dra av värdeförändringen i försäkringsskulden till marknadsvillkor. De separata balansräkningarna ingår inte i nettointäkterna från placeringarna.

Övrig rörelse

Nyckeltal

Mn €	1–9/2019	1–9/2018	Förändring, %	1–12/2018
Räntenetto	-48	-34	-	-48
Provisionsnetto	5	4	34,4	6
Nettointäkter från placeringsverksamhet	37	34	9,0	21
Övriga rörelseintäkter	446	401	11,2	548
Intäkter totalt	440	404	8,8	527
Personalkostnader	101	119	-15,1	120
Avskrivningar och nedskrivningar	98	80	22,5	131
Övriga rörelsekostnader	237	242	-2,1	339
Kostnader totalt	437	442	-1,1	590
Nedskrivningar av fordringar	0	0	-	1
Resultat före skatt	3	-38	-	-64

Segmentet Övrig rörelse omfattar de funktioner som stöder rörelsesegmenten. Till segmentet hör merparten av OP Andelslag, OP-Tjänster Ab och OP Företagsbanken Ab:s centralbanksfunktioner.

Rapportperiodens resultat

Resultatet före skatt för segmentet Övrig rörelse var 3 miljoner euro (-38). Resultatet förbättrades av att de övriga rörelseintäkterna ökade och att personalkostnaderna minskade. Intäkterna ökade med 8,8 procent till 440 miljoner euro.

Räntenettet för segmentet Övrig rörelse var -48 miljoner euro (-34). Kostnaderna för marknadsupplåningen och likviditeten försvagade räntenettet från jämförelseperioden. Nettointäkterna från placeringsverksamheten ökade med 9,0 procent till 37 miljoner euro. Nettointäkterna från finansiella tillgångar som innehas för handel förbättrades av en resultatpåverkan på 14 miljoner euro, som uppstod vid upplösningen av skyddet för den TLTRO II-finansiering som betalades i förtid i september. Av finansieringen återbetalades 2 miljarder euro i förtid. Nettointäkterna från placeringsverksamheten minskade däremot till följd av att realisationsvinsterna minskade med 14 miljoner euro.

De övriga rörelseintäkterna ökade med 11,2 procent till 446 miljoner euro till följd av att OP Gruppens interna debiteringar ökat.

Kostnaderna i segmentet Övrig rörelse minskade från jämförelseperioden med 1,1 procent till 437 miljoner euro. Personalkostnaderna minskade med 15,1 procent till 101 miljoner euro. Avskrivningarna och nedskrivningarna av materiella och immateriella tillgångar ökade med 22,5 procent till 98 miljoner euro. Avskrivningarna enligt plan ökade med 41,5 procent till 94 miljoner euro. Ökningen i avskrivningarna beror på de ökade satsningarna på utveckling under de senaste åren samt på att standarden IFRS 16 Leasingavtal började tillämpas 1.1.2019. Nedskrivningarna minskade med 9 miljoner euro från jämförelseperioden.

De övriga rörelsekostnaderna minskade med 2,1 procent till 237 miljoner euro. Leasingkostnaderna minskade med 5 miljoner euro på grund av att standarden IFRS 16 tillämpats 2019.

Fastigheten i Vallgård klassificerades under det tredje kvartalet som en anläggningstillgång som innehas för försäljning. Enligt balansräkningen uppgick fastighetens tillgångar till totalt 323 miljoner euro och skulderna till 7 miljoner euro. Fastigheten omfattar ett kvarter i Vallgård i Helsingfors.

Snittmarginalen för OP Gruppens skuldebrev inom marknadsupplåningen till seniorvillkor, TLTRO-II-upplåningen och säkerställda obligationslån var i september 16 räntepoäng (14).

De säkerställda obligationslånen rapporteras som en del av segmentet Hushållsbank.

OP Gruppen emitterade i januari–september långfristiga obligationslån till seniorvillkor för sammanlagt 1,0 miljarder euro. Bland dem emitterades i februari ett grönt obligationslån på 500 miljoner euro utan säkerhet till seniorvillkor på den internationella kapitalmarknaden. Löptiden för lånet är fem år. Det första gröna obligationslånet är riktat till internationella ansvarsfulla institutionella placerare. Medlen som flyter in via lånet riktas till hållbar företagsfinansiering. De näringsgrenar som finansieras är förnybar energi, miljövänligt byggande (green buildings) och hållbar markanvändning med hållbart skogsbruk.

I juni emitterade OP Gruppen det första nya efterställda obligationslånet (senior non-preferred) på 500 miljoner euro. Löptiden för lånet är fem år. Senior non-preferred-obligationslånen täcker det krav på kapitalbasen och nedskrivningsbara skulder (MREL) som resolutionsmyndigheten ställt på OP Gruppen.

Tjänsteutveckling

OP Gruppen investerar ständigt i utveckling av sin verksamhet och förbättring av kundupplevelsen. Centralinstitutet och dess dotterföretag svarar för utvecklingen av OP Gruppens tjänster. Av kostnaderna i anslutning till tjänsteutveckling består en betydande del av ICT-investeringar.

OP Gruppens utvecklingskostnader uppgick i januari–september till 219 miljoner euro (291). Kostnaderna omfattar licensavgifter, köptjänster, andra externa kostnader i anslutning till projekt samt eget arbete. Av utvecklingskostnaderna har 93 miljoner euro (142) aktiverats.

OP Gruppen ingick våren 2019 ett femårigt avtal med Tata Consultancy Services Ltd (TCS) om produktionen av ICT-tjänster. Avtalet omfattar OP:s ICT-infrastrukturjänster såsom centraldator-, server- och kapacitetstjänsterna. Dessutom omfattar avtalet datacenter- och molntjänsterna.

Närmare information om OP Gruppens investeringar finns i de segmentvisa avsnitten i den här delårsrapporten.

Personal

Vid slutet av rapportperioden hade OP Gruppen 12 293 anställda (12 066). Antalet anställda var i genomsnitt 12 421 (12 339). Antalet anställda ökade i och med rekryteringar för skötseln av kundrelationer och bekämpningen av ekobrott.

Antal anställda vid rapportperiodens slut

	30.9.2019	31.12.2018
Hushållsbank	7 483	7 515
Företagsbank	875	780
Försäkring	2 054	1 872
Övrig rörelse	1 881	1 899
Totalt	12 293	12 066

Under rapportperioden gick 222 personer (260) i pension från OP Gruppen. Medelåldern för de pensionerade var 61,8 år (61,8).

Samarbetsförhandlingar som gällde OP Gruppens affärsrörelser Företagsbank och Försäkring inleddes 26.8.2019, och de slutfördes 8.10.2019. Affärsrörelsernas organisationsstruktur ändras så att de ska stöda den nya självstyrande verksamhetsmodellen. De organisationer som omfattas av samarbetsförhandlingarna har cirka 3 000 anställda. Till följd av förhandlingarna upphör 300 uppgifter, men samtidigt uppstår 185 nya uppgifter. Organisationerna enligt de nya verksamhetssätten inleder sin verksamhet 1.1.2020.

OP Gruppen planerar att förenkla centralinstitutets struktur för att erbjuda en ännu bättre kundupplevelse än tidigare. Samtidigt kommer gruppen att öka självstyrningen också inom stödfunktionerna. Planen har som mål att nå kostnadsinbesparingar på 18 miljoner euro före slutet av 2020. Om planen verkställs kommer organisationsstrukturen och arbetsuppgifter att ändras. Planen behandlas därför med företrädarna för personalen genom samarbetsförhandlingar.

Förhandlingarna började 7.10.2019 och pågår minst sex veckor, om inte parterna kommer överens om att avsluta förhandlingarna tidigare. I de funktioner som omfattas av planen arbetar cirka 1 900 personer. Enligt uppskattningarna behöver antalet arbetsuppgifter minskas med högst 290.

Ekonomie magister, CIA Sakari Lehtinen (49) har utnämnts till revisionsdirektör för OP Gruppen från och med 1.5.2019. Han rapporterar till OP Gruppens chefsdirektör Timo Ritakallio och OP Andelslags förvaltningsråds revisionskommitté.

Vice ordföranden för direktionen för OP Gruppens centralinstitut, chefsdirektörens ställföreträdare och direktionsledamoten med ansvar för grupptjänsterna, Tony Vepsäläinen, går i pension 31.12.2019. Vepsäläinen har varit direktionsledamot sedan 2006.

OP Gruppen behöll i maj sin ställning som den attraktivaste arbetsgivaren i Universums årliga arbetsgivarprofilenkät som riktas till studerande. Studerande inom de merkantila, juridiska och humanistiska utbildningarna röstade OP till den attraktivaste arbetsgivaren i finansbranschen.

OP Gruppens rörliga ersättningar fördelar sig på kortfristiga företagsvisa ersättningar och långfristiga ersättningar på grupplanet. OP Gruppens långfristiga ersättningssystem på grupplanet består av ett ersättningssystem avsett för ledningen samt en personalfond avsedd för den övriga personalen.

Ett långfristigt ersättningssystem har fastställts för ledningen för 2017–19. Dessutom fortsätter OP Gruppens personalfonds ersättningssystem med ettåriga intjäningsperioder.

Ersättningssystemen har upprättats i enlighet med bestämmelserna om ersättningssystemen inom finansbranschen. Ersättningssystemet 2017–19 iakttar huvudprinciperna för den föregående treåriga intjäningsperioden.

Som långsiktiga målmätare har OP Andelslags förvaltningsråd uppställt OP Gruppens resultat före skatt, kundupplevelse och ökad användning av digitala tjänster (digital kommunikation). Målen på grupplanet är desamma såväl i ersättningssystemet för ledningen som i OP Gruppens personalfond.

Förvaltningsrådet för OP Gruppens centralinstitut beslöt 12.6.2019 att ersättningssystemet för hela personalen ska förnyas från och med 2020.

Förändringar i OP Gruppens struktur

I OP Gruppens delårsrapport konsolideras vid slutet av rapportperioden totalt 149 andelsbanker (156) och OP Andelslagskoncernen. Under rapportperioden minskade antalet andelsbanker genom fusioner av banker.

Mellilän Osuuspankki har fusionerats med Niinijoen Osuuspankki. I samband med fusionen har Niinijoen Osuuspankkis firma ändrats till Niinijokivarren Osuuspankki. Verkställandet av fusionen registrerades 28.2.2019.

Merimaskun Osuuspankki har fusionerats med Åbonejdens Andelsbank. Verkställandet av fusionen registrerades 30.4.2019.

Kalkkisten Osuuspankki har fusionerats med Järvi-Hämeen Osuuspankki. Verkställandet av fusionen registrerades 30.4.2019.

Akaan Seudun Osuuspankki och Valkeakosken Osuuspankki har fusionerats med Urjalan Osuuspankki 7.3.2019. I samband med fusionen ändrades Urjalan Osuuspankkis firma till Etelä-Pirkanmaan Osuuspankki. Verkställandet av fusionen registrerades 31.8.2019.

Västra Nylands Andelsbank har fusionerats med Keski-Uudenmaan Osuuspankki. I samband med fusionen ändrades Keski-Uudenmaan Osuuspankkis firma till Uudenmaan Osuuspankki. Verkställandet av fusionen registrerades 30.9.2019.

Sonkajärven Osuuspankki har fusionerats med Ylä-Savon Osuuspankki. Verkställandet av fusionen har registrerats 30.9.2019.

Den planerade fusionen mellan Kannuksen Osuuspankki och Suomenselän Osuuspankki har förfallit på grund av ett fel i registreringsprocessen. Fusionsprocessen har börjats om från början.

Pihtiputaan Osuuspankki och Keski-Suomen Osuuspankki har 7.5.2019 godkänt en fusionsplan, enligt vilken Pihtiputaan Osuuspankki fusioneras med Keski-Suomen Osuuspankki. Den planerade registreringstidpunkten för verkställandet av fusionen är 31.10.2019.

Metsämaan Osuuspankki och Humppilan Osuuspankki har 11.6.2019 godkänt en fusionsplan, enligt vilken Metsämaan Osuuspankki fusioneras med Humppilan Osuuspankki. I samband med fusionen ändras Humppilan Osuuspankkis firma till Humppilan-Metsämaan Osuuspankki. Den planerade registreringstidpunkten för verkställandet av fusionen är 31.12.2019.

OP Andelslagskoncernens struktur förenklas

OP Gruppens centralinstitutskoncern genomför strukturella juridiska förändringar för att förenkla koncernstrukturen, förtydliga ledandet och lätta på kostnadsstrukturen.

Pohjola Försäkring Ab och Försäkringsaktiebolaget Europeiska har 15.3.2019 godkänt en fusionsplan enligt vilken Försäkringsaktiebolaget Europeiska fusioneras med Pohjola Försäkring Ab. Finansinspektionen har gett sitt samtycke till fusionsplanen 17.9.2019. Den planerade registreringstidpunkten för verkställandet av fusionen är 31.10.2019.

Pohjola Försäkring Ab och A-Försäkring Ab har 29.5.2019 godkänt en fusionsplan enligt vilken A-Försäkring Ab fusioneras med Pohjola Försäkring Ab. Den planerade registreringstidpunkten för verkställandet av fusionen är 31.3.2020. Fusionen kräver samtycke av Finansinspektionen.

OP-Kortbolaget Abp och OP Kundtjänster Ab har 11.6.2019 och 14.6.2019 godkänt en fusionsplan enligt vilken OP Kundtjänster Ab fusioneras med OP-Kortbolaget Abp. Den planerade registreringstidpunkten för verkställandet av fusionen är 30.11.2019.

Den planerade fusionen mellan OP Företagsbanken Abp och Checkout Finland Oy har förfallit.

OP Andelslag har sålt hela aktiestocken i OP Säilytys Oy till OP Företagsbanken Abp. Aktieaffären genomfördes 31.8.2019.

OP Företagsbanken Abp och OP Säilytys Oy har 24.4.2019 och 23.4.2019 fattat beslut om att överlåta förvarings- och clearingrörelsen samt förvaringsinstitutsrörelsen från OP Företagsbanken Abp till OP Säilytys Oy. Avsikten är att genomföra verksamhetsöverlåtelsen 1.11.2019.

OP Andelslags förvaltning

OP Gruppens centralinstituts (OP Andelslag) ordinarie andelsstämma hölls 20.3.2019.

Till förvaltningsrådet omvaldes följande förvaltningsrådsledamöter som stod i tur att avgå för en treårsperiod som slutar 2022: företagare Leif Enberg, advokat Taija Jurmu, lektor Marja-Liisa Kaakko, professor Petri Sahlström och lektor Mervi Väisänen.

Till nya förvaltningsrådsledamöter valdes verkställande direktör Mika Helin, verkställande direktör Saila Rosas, jord- och skogsbruksföretagare Timo Saukkonen samt företagare Carolina Sandell. Med undantag för Mika Helin och Saila Rosas är de nya ledamöternas mandattid i förvaltningsrådet 2019–2022. Mika Helins mandattid är 2019–2020 och Saila Rosas 2019–2021.

Förvaltningsrådet har sammanlagt 36 ledamöter.

Vid sitt konstituerande möte valde förvaltningsrådet sitt presidium. Till ordförande omvaldes professor i nationalekonomi Jaakko Pehkonen och till vice ordförande lektor i marknadsföring Mervi Väisänen och verkställande direktör Olli Tarkkanen.

Utöver presidiet spelar förvaltningsrådets fem utskott en central roll i förvaltningsrådets arbete. Förvaltningsrådets ordförande är också ordförande för förvaltningsrådets arbetsutskott, ersättningskommittén och nomineringskommittén för centralinstitutskoncernens ledning. Ordförande för förvaltningsrådets revisionskommitté är EM Riitta Palomäki och ordförande för riskhanteringskommittén är EM, styrelseordförande Arto Ylimartimo.

Andelsstämman beslöt 20.3.2019 att ändra centralinstituts stadgar. Syftet med stadgeändringen är att vid centralinstitutet övergå till en trestegsförvaltning (chefdirektören som arbetar som verkställande direktör – styrelsen – förvaltningsrådet) där centralinstitutet i stället för den nuvarande interna direktionen har en styrelse som består av ledamöter som inte är direktörer vid centralinstitutet. I den nya förvaltningsmodellen ska styrelsen ansvara för beslutsfattandet vid centralinstitutet med undantag av sådana principbeslut som är betydande för hela OP Gruppen, vilka enligt bestämmelserna i stadgarna ska fastställas av förvaltningsrådet. Styrelsen ansvarar dessutom för övervakningen av centralinstitutet. De godkända stadgarna och den förvaltningsmodell som ingår i dem träder i kraft 1.1.2020.

Den ordinarie andelsstämman valde revisionssammanslutningen KPMG Oy Ab till revisor för räkenskapsperioden 2019. KPMG Oy Ab har till huvudansvarig revisor utsett CGR Juha-Pekka Mylén.

Händelser efter rapportperioden

Ändring av redovisningsprinciperna

OP Gruppen planerar att övergå till ett periodiseringsbaserat sätt att intäktsföra kundmarginalen enligt derivatvillkoren för räntetaks- och räntekorridorskrediterna. Enligt de nuvarande redovisningsprinciperna har OP Gruppen intäktsfört det verkliga värdet av kundmarginalen enligt derivatvillkoren för räntetaks- och räntekorridorskrediterna vid en och samma tidpunkt. Efter ändringen skulle kundmarginalen ackumuleras i räntenettet i takt med att en kund betalar tilläggs marginal till OP Gruppen enligt ett derivatvillkor.

Enligt planen ska effekten av ändringen justeras retroaktivt under det fjärde kvartalet bland OP Gruppens ackumulerade vinstmedel i eget kapital. Dessutom ska resultaträkningarna för 2018 och 2019 justeras så att de motsvarar den nya principen för intäktsföring. Ändringen påverkar inte segmentrapporteringen.

Justeringarna har ingen väsentlig inverkan på OP Gruppens resultat 2019. Enligt en preliminär uppskattning minskar justeringen OP Gruppens CET1-kapitaltäckning med 0,2 procentenheter.

OP Gruppen utreder fortfarande möjligheterna att sälja fastigheten i Vallgård

Förhandlingarna om försäljningen av fastigheten i Vallgård har framskridit långsammare än uppskattat, och det är inte säkert att försäljningen av fastigheten realiserar 2019. Om försäljningen realiserar uppskattas den förbättra OP Gruppens CET1-kapitaltäckning med 0,2 %-enheter. OP Gruppen fortsätter utredningsarbetet i anslutning till försäljningen av fastigheten. Vid en eventuell försäljning skulle OP Gruppen fortsätta sin verksamhet i fastigheten som en långfristig hyresgäst.

Utsikter för återstoden av året

De positiva stämningarna på finansmarknaden i början av sommaren övergick i augusti i pessimism. Då dök både räntorna och aktiekurserna brant. Under början av hösten förstärktes aktiemarknaden igen, men räntorna förblev till största delen lägre än tidigare. Europeiska centralbanken meddelade i september att den håller sin styrränta på den nuvarande nivån eller lägre tills inflationsutsikterna motsvarar målet. Den osäkra finansmarknaden och det utdragna läget med exceptionellt låga räntor belastar de finansiella instituten.

OP Gruppens resultat före skatt 2019 uppskattas bli mindre än 2018. De viktigaste osäkerhetsfaktorerna för resultatet förknippas med räntenivån, placeringsmarknadens utveckling och nedskrivningar.

Alla prognoser och bedömningar i den här delårsrapporten grundar sig på rådande uppfattning om den ekonomiska utvecklingen. De faktiska resultaten kan avvika betydligt.

Resultaträkning

Mn €	Not	1-9/2019	1-9/2018	7-9/2019	7-9/2018
Räntenetto	3	901	862	314	293
Försäkringsnetto	4	412	432	138	154
Provisionsnetto	5	679	655	229	212
Nettointäkter från placeringsverksamhet	6	325	290	72	82
Övriga rörelseintäkter		41	46	6	25
Intäkter totalt		2 358	2 286	760	766
Personalkostnader		573	592	169	178
Avskrivningar och nedskrivningar		189	189	62	58
Övriga rörelsekostnader	7	602	597	181	185
Kostnader totalt		1 365	1 378	411	422
Nedskrivningar av fordringar	8	-36	-24	3	-17
OP-bonus till ägarkunder		-186	-167	-62	-58
Tillfälligt undantag (overlay approach)		-65	-30	2	-7
Resultat före skatt		706	687	291	262
Inkomstskatter		140	135	59	44
Periodens resultat		566	552	232	218
Fördelning:					
Periodens resultat hänförligt till ägarna		559	545	228	214
Periodens resultat hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande		7	8	4	4
Periodens resultat		566	552	232	218

Rapport över totalresultat

Mn €	Not	1-9/2019	1-9/2018	7-9/2019	7-9/2018
Periodens resultat		566	552	232	218
Poster som inte omklassificeras till resultatet					
Vinster/(förluster) av omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner		-30	126	-5	88
Poster som eventuellt senare omklassificeras till resultatet					
Förändring i fonden för verkligt värde					
Värdering till verkligt värde		149	-101	-5	-21
Säkring av kassaflöde		226	-12	77	-25
Tillfälligt undantag (overlay approach)		64	30	-3	7
Omräkningsdifferenser		0	0	0	0
Inkomstskatter					
Poster som inte omklassificeras till resultatet					
Vinster/(förluster) av omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner		6	-25	1	-18
Poster som eventuellt senare omklassificeras till resultatet					
Värdering till verkligt värde		-30	20	1	4
Säkring av kassaflöde		-45	2	-15	5
Tillfälligt undantag (overlay approach)		-13	-6	1	-1
Periodens totalresultat		893	586	284	257
Fördelning av totalresultat:					
Periodens totalresultat hänförligt till ägarna		886	578	280	253
Periodens totalresultat hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande		7	8	4	4
Periodens totalresultat		893	586	284	257

Balansräkning

Mn €	Not	30.9.2019	31.12.2018
Kontanta medel		8 792	12 350
Fordringar på kreditinstitut		367	183
Derivatinstrument	16	5 990	3 643
Fordringar på kunder	18	91 014	87 081
Investeringsstillgångar		24 475	23 050
Tillgångar som utgör täckning för fondanknutna avtal		10 750	9 771
Immateriella tillgångar		1 445	1 490
Materiella tillgångar		544	737
Övriga tillgångar		2 590	1 875
Skattefordringar		248	209
Anläggningstillgångar som innehas för försäljning		323	
Tillgångar totalt		146 537	140 387
Skulder till kreditinstitut		2 597	4 807
Derivatinstrument		3 975	2 992
Skulder till kunder		66 503	66 112
Försäkringskuld	9	9 940	9 476
Skulder för fondanknutna försäkrings- och placeringsavtal	9	10 788	9 812
Skuldebrev emitterade till allmänheten	10	32 966	30 458
Avsättningar och övriga skulder		4 775	2 617
Skatteskulder		1 056	921
Efterställda skulder		1 319	1 358
Skulder hänförliga till anläggningstillgångar som innehas för försäljning		7	
Skulder totalt		133 925	128 552
Eget kapital			
OP Gruppens ägares andel			
Andelskapital			
Medlemsandelar		206	199
Avkastningsandelar		3 005	3 042
Fonden för verkligt värde	11	357	7
Övriga fonder		2 185	2 183
Akkumulerade vinstmedel		6 688	6 250
Hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande		171	154
Eget kapital totalt		12 612	11 835
Skulder och eget kapital totalt		146 537	140 387

Rapport över förändringar i eget kapital

Mn €	Eget kapital som hör till ägare					Innehav utan bestämmande inflytande	Eget kapital totalt
	Andelskapital	Fonden för verkligt värde	Övriga fonder	Akkumulerade vinstmedel	Totalt		
Eget kapital 31.12.2017	3 097	176	2 173	5 536	10 982	101	11 084
Effekten av övergången till IFRS 9 1.1.2018		-28		-30	-57		-57
Eget kapital 1.1.2018	3 097	148	2 173	5 506	10 925	101	11 026
Rapportperiodens totalresultat		-67		645	578	8	586
Rapportperiodens resultat				545	545	8	552
Övrigt totalresultat		-67		100	33		33
Vinstutdelning				-99	-99		-99
Ändringar i medlems- och avkastningsandelar	64				64		64
Fondöverföringar			7	-7			0
Övriga				5	5	36	41
Eget kapital 30.9.2018	3 161	81	2 179	6 050	11 472	145	11 617

Mn €	Eget kapital som hör till ägare					Innehav utan bestämmande inflytande	Eget kapital totalt
	Andelskapital	Fonden för verkligt värde	Övriga fonder	Akkumulerade vinstmedel	Totalt		
Eget kapital 1.1.2019	3 241	7	2 183	6 250	11 681	154	11 835
Rapportperiodens totalresultat		351	0	535	886	7	893
Rapportperiodens resultat				559	559	7	566
Övrigt totalresultat		351		-24	327		327
Vinstutdelning				-94	-94	-6	-101
Ändringar i medlems- och avkastningsandelar	-31				-31		-31
Intresseföretagsöverföringar					0		0
Fondöverföringar			2	-2	0		0
Övriga				-1	-1	17	16
Eget kapital 30.9.2019	3 210	357	2 185	6 688	12 441	171	12 612

Kassaflödesanalys

Mn €	1-9/2019	1-9/2018
Kassaflöde från rörelsen		
Rapportperiodens resultat	566	552
Justeringar i rapportperiodens resultat	-138	57
Ökning (-) eller minskning (+) av rörelsetillgångar	-5 467	-3 602
Fordringar på kreditinstitut	51	25
Derivatinstrument	-27	-57
Fordringar på kunder	-3 822	-3 863
Tillgångar som utgör täckning för fondanknutna avtal	84	-182
Investeringsstillgångar	-510	321
Övriga tillgångar	-1 244	154
Ökning (+) eller minskning (-) av rörelseskulder	221	313
Skulder till kreditinstitut	-2 504	-914
Derivatinstrument	29	-3
Skulder till kunder	391	1 451
Försäkringskuld	185	11
Skulder för fondanknutna försäkrings- och placeringsavtal	197	85
Avsättningar och övriga skulder	1 923	-316
Betald inkomstskatt	-137	-108
Erhållna utdelningar	59	95
A. Kassaflöde från rörelsen totalt	-4 897	-2 692
Kassaflöde från investeringar		
Anskaffning av dotterföretag med avdrag för likvida medel vid anskaffningstidpunkten	0	0
Försäljning av dotterföretag med avdrag för likvida medel vid försäljningstidpunkten	0	67
Investeringar i materiella och immateriella tillgångar	-118	-169
Överlåtelse av materiella och immateriella tillgångar	17	4
B. Kassaflöde från investeringar totalt	-101	-98
Kassaflöde från finansiering		
Skuldebrev emitterade till allmänheten, ökning	23 175	21 680
Skuldebrev emitterade till allmänheten, minskningar	-21 375	-19 169
Andels- och aktiekapital, ökning	294	480
Andels- och aktiekapital, minskningar	-325	-416
Utdelningar och räntor på andelskapital	-94	-99
C. Kassaflöde från finansiering totalt	1 674	2 475
Nettoförändring av likvida medel (A+B+C)	-3 323	-315
Likvida medel vid början av räkenskapsperioden	12 423	13 245
Likvida medel vid slutet av räkenskapsperioden	9 100	12 930
Erhållna räntor	1 117	1 491
Betalda räntor	-501	-666
Likvida medel		
Kontanta medel	8 792	12 767
På anfordran betalbara fordringar på kreditinstitut	308	163
Totalt	9 100	12 930

Segmentrapportering

Uppgifter enligt segment

Kapitaliseringen av segmenten baserar sig på den kapitaltäckningsanalys som OP Gruppen upprättat i enlighet med kreditinstitutslagen. Kapital har allokerats till segmenten Hushållsbank och Företagsbank så att kärnprimärkapitalrelationen (CET1) är 22 procent (21). Till segmentet Försäkring har allokerats kapital så att skadeförsäkringens solvensprocent (SII) är 120 (120) och livförsäkringens solvensprocent är 130 (130). Allokeringen av kapital inverkar på den koncerninterna ränta som segmentet betalar.

Resultatet för januari–september 2019, mn €	Hushållsbank	Företagsbank	Försäkring	Övrig rörelse	Koncern- elimineringar	OP Gruppen
Räntenetto	691	281	-9	-48	-14	901
varav interna nettoresultat före skatt	0	-5	-8	13		
Försäkringsnetto			421		-9	412
Provisionsnetto	530	87	54	5	3	679
Nettointäkter från placeringsverksamhet	-16	73	218	37	13	325
Övriga rörelseintäkter	32	20	14	446	-471	41
Intäkter totalt	1 237	462	698	440	-479	2 358
Personalkostnader	316	56	100	101	0	573
Avskrivningar och nedskrivningar	34	15	42	98	0	189
Övriga rörelseintäkter	509	136	200	237	-479	602
Kostnader totalt	859	207	341	437	-479	1 365
Nedskrivningar av fordringar	-25	-11	0	0	0	-36
OP-bonus till ägarkunder	-160	-12	-14		0	-186
Tillfälligt undantag (overlay approach)			-65		0	-65
Resultat före skatt	193	232	278	3	0	706

Resultatet för januari–september 2018, mn €	Hushållsbank	Företagsbank	Försäkring	Övrig rörelse	Koncern- elimineringar	OP Gruppen
Räntenetto	658	258	-8	-34	-11	862
varav interna nettoresultat före skatt	0	-1	-8	9		
Försäkringsnetto			443		-11	432
Provisionsnetto	504	102	50	4	-5	655
Nettointäkter från placeringsverksamhet	0	132	116	34	8	290
Övriga rörelseintäkter	45	13	21	401	-433	46
Intäkter totalt	1 207	504	623	404	-452	2 286
Personalkostnader	320	60	91	119	1	592
Avskrivningar och nedskrivningar	39	13	57	80	0	189
Övriga rörelseintäkter	493	117	193	242	-448	597
Kostnader totalt	852	190	342	442	-447	1 378
Nedskrivningar av fordringar	-18	-6	0	0	0	-24
OP-bonus till ägarkunder	-143	-10	-14		0	-167
Tillfälligt undantag (overlay approach)			-27		-2	-30
Resultat före skatt	194	299	240	-38	-7	687

Balansräkning 30.9.2019, mn €	Hushållsbank	Företagsbank	Försäkring	Övrig rörelse	Koncern- elimineringar	OP Gruppen
Kontanta medel	67	19	1 169	8 697	-1 161	8 792
Fordringar på kreditinstitut	12 379	117	49	10 785	-22 964	367
Derivatinstrument	896	5 300	718	338	-1 262	5 990
Fordringar på kunder	67 439	24 556	0	31	-1 012	91 014
Investeringsstillgångar	323	1 178	10 736	17 516	-5 279	24 475
Tillgångar som utgör täckning för fondanknutna avtal			10 750			10 750
Immateriella tillgångar	49	223	802	374	-3	1 445
Materiella tillgångar	368	3	139	45	-11	544
Övriga tillgångar	247	448	1 330	781	-216	2 590
Skattefordringar	107	6	64	60	11	248
Anläggningstillgångar som innehas för försäljning				323		323
Tillgångar totalt	81 875	31 849	25 758	38 951	-31 896	146 537
Skulder till kreditinstitut	9 899	800		15 249	-23 352	2 597
Derivatinstrument	377	4 519	131	257	-1 309	3 975
Skulder till kunder	53 785	10 205		4 290	-1 777	66 503
Försäkringskund			9 940			9 940
Skulder för fondanknutna försäkrings- och placeringsavtal			10 788			10 788
Skuldebrev emitterade till allmänheten	10 718	1 215		21 150	-118	32 966
Avsättningar och övriga skulder	608	1 486	1 764	1 090	-172	4 775
Skatteskulder	483	2	213	359	-1	1 056
Efterställda skulder	13	9	380	1 311	-395	1 319
Skulder hänförliga till anläggningstillgångar som innehas för försäljning				7		7
Skulder totalt	75 882	18 236	23 217	43 714	-27 123	133 925
Eget kapital						12 612

Balansräkning 31.12.2018, mn €	Hushållsbank	Företagsbank	Försäkring	Övrig rörelse	Koncern- elimineringar	OP Gruppen
Kontanta medel	82	19	685	12 199	-634	12 350
Fordringar på kreditinstitut	10 820	125	21	10 109	-20 892	183
Derivatinstrument	275	3 448	156	185	-421	3 643
Fordringar på kunder	64 914	23 009	0	15	-857	87 081
Investeringsstillgångar	358	908	10 246	17 625	-6 088	23 050
Tillgångar som utgör täckning för fondanknutna avtal			9 771			9 771
Immateriella tillgångar	49	230	806	408	-3	1 490
Materiella tillgångar	362	0	139	248	-11	737
Övriga tillgångar	217	-153	971	1 299	-459	1 875
Skattefordringar	112	3	17	66	11	209
Tillgångar totalt	77 189	27 589	22 811	42 153	-29 354	140 387
Skulder till kreditinstitut	9 612	606		15 802	-21 214	4 807
Derivatinstrument	157	3 025	37	259	-486	2 992
Skulder till kunder	50 792	11 382		5 089	-1 152	66 112
Försäkringskund			9 476			9 476
Skulder för fondanknutna försäkrings- och placeringsavtal			9 812			9 812
Skuldebrev emitterade till allmänheten	10 120	1 011		19 492	-165	30 458
Avsättningar och övriga skulder	554	642	788	1 029	-396	2 617
Skatteskulder	433	3	119	365	0	921
Efterställda skulder	41	-24	380	1 356	-395	1 358
Skulder totalt	71 709	16 645	20 612	43 394	-23 808	128 552
Eget kapital						11 835

Noter

1. Redovisningsprinciper
2. Nyckeltal och formler för nyckeltalen
3. Räntenetto
4. Försäkringsnetto
5. Provisionsnetto
6. Nettointäkter från placeringsverksamhet
7. Övriga rörelsekostnader
8. Nedskrivningar av fordringar
9. Försäkringsrörelsens skulder
10. Skuldebrev emitterade till allmänheten
11. Fonden för verkligt värde efter skatt
12. Ställda säkerheter
13. Klassificering av finansiella tillgångar och skulder
14. Klassificering av poster återkommande värderade till verkligt värde enligt värderingsmetod
15. Åtaganden utanför balansräkningen
16. Derivatinstrument
17. Finansiella tillgångar och skulder som dragits av från varandra eller som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om netting
18. Fordringar på kreditinstitut och kunder samt problemfordringar
19. Fördelning av placeringar i segment Försäkring
20. Fördelning av placeringar i de separata balansräkningarna
21. Kapitaltäckning för kreditinstitut
22. Exponeringar enligt ratingklass
23. Försäkringsbolagens solvens
24. OP Gruppens kapitaltäckning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat
25. Närstående transaktioner

Not 1. Redovisningsprinciper

Delårsrapporten har upprättats med iakttagande av standarden IAS 34 Delårsrapportering och de principer för upprättandet av bokslutet som redogjorts för i koncernens bokslut 2018.

Delårsrapporten är oreviderad. Alla siffror i delårsrapporten har avrundats och därför kan summan av enskilda tal avvika från den summa som angetts.

Delårsrapporten offentliggörs på finska, svenska och engelska. Den finska versionen är den officiella version som gäller, ifall det finns konflikter mellan språkversionerna.

Ändringar i presentationssättet

Räntetäkterna och räntekostnaderna för skuldebrev och derivatinstrument som innehas för handel, vilka tidigare redovisats i räntenettet, redovisas från 1.1.2019 bland nettointäkter från placeringsverksamhet. Ändringen har utförts retroaktivt. Från räntenettet för jämförelseperioden 1–9/2018 överfördes nettoräntor för totalt 5 miljoner euro till nettointäkter från placeringsverksamhet (9 miljoner euro 1–12/2018). I samband med ändringen preciserades också hur posterna inom räntenettet presenteras.

Resultatregleringsräntorna för skuldebrev och derivatinstrument som innehas för handel, vilka tidigare redovisats bland övriga tillgångar och skulder, redovisas från 1.1.2019 i posterna för derivatinstrument i balansräkningen. Samtidigt preciserades nettningsförfarandet för räntorna på de här avtalen. Ändringen har utförts retroaktivt. Till följd av ändringen har övriga fordringar minskat med 159 miljoner euro, placeringstillgångarna ökat med 3 miljoner euro och derivatinstrumenten ökat med 161 miljoner euro bland aktiva i jämförelseperiodens balansräkning 31.12.2018. Avsättningar och övriga skulder bland passiva i balansräkningen minskade med 168 miljoner euro, derivatinstrumenten ökade med 172 miljoner euro och skuldebrev emitterade till allmänheten ökade med 2 miljoner euro. Till följd av ändringarna ökade balansomslutningen med sammanlagt 5 miljoner euro 31.12.2018.

Egendom som tagits om hand av bolaget i samband med skaderegleringen eller ostridiga regressfordringar i anslutning till skadorna dras av från försäkringsskulden från 1.1.2019. Tidigare redovisades de här posterna, totalt 62 miljoner euro, bland övriga tillgångar i balansräkningen.

Standarden IFRS 16 Leasingavtal i bruk 1.1.2019

OP Gruppen tog i bruk standarden IFRS 16 Leasingavtal 1.1.2019. Sedan dess har leasingavtal som leasats ut redovisats i balansräkningen som en nyttjanderättspost och som leasingavtalsskuld. OP Gruppen tillämpade vid övergången en begränsad retroaktiv metod, varvid den inte justerade uppgifterna för jämförelseåret. Effekterna av övergången till standarden och en övergångskalkyl har redovisats i noterna till OP Gruppens bokslut 2018. Avtal som leasats ut omfattar främst leasingavtal för verksamhetslokaler. De nyttjanderätter som leasats ut redovisas bland immateriella tillgångar och de skrivs i regel av under leasingperioden. Motsvarande leasingkund redovisas bland avsättningar och övriga skulder och räntekostnaderna för dem i räntenettet. Ledningens prövning har tillämpats för att bedöma leasingperioden för leasingavtal som gäller tills vidare samt för att som ränta på tilläggs krediter fastställa den ränta som OP Gruppens centralbank noterar och med vilken centralbanken ger andelsbankerna och OP Gruppens dotterföretag kredit. Nyttjanderättsposten uppgick till 53 miljoner euro 30.9.2019.

Nya segment 1.1.2019

Förvaltningsrådet vid OP Gruppens centralinstitut beslöt 6.6.2018 om en ny arbetsfördelning för direktionen vid OP Gruppens centralinstitut, vilket förändrade segmentstrukturen från början av 2019. OP Gruppen inledde rapporteringen i enlighet med de nya segmenten i delårs- och bokslutsrapporteringen från och med den första delårsrapporten 2019. Segmentuppgifterna för jämförelseåret 2018 har justerats att motsvara den nya segmentindelningen. Rörelsesegmenten har beskrivits i delårsrapporten 1.1–31.3.2019.

Klassificering av fastigheten i Vallgård som en anläggningstillgång som innehas för försäljning

OP Gruppen har i delårsrapporten i enlighet med fattade beslut klassificerat fastigheten i Vallgård som en anläggningstillgång som innehas för försäljning. Fastigheten i Vallgård ägs av OP Gruppen och omfattar ett kvarter i Vallgård i Helsingfors. Kvarteret blev i sin helhet färdigt 2017. Vid försäljningen skulle OP Gruppen fortsätta sin verksamhet i fastigheten med ett långfristigt hyresavtal och fastigheten redovisas som en nyttjanderättspost i balansräkningen. Fastigheten i Vallgård redovisades i sin helhet i balansräkningen för segmentet Övrig rörelse 30.9.2019.

Anläggningstillgångar som innehas för försäljning specificerade:

Tillgångar, mn €	30.9.2019
Investeringstillgångar	90
Materiella tillgångar	217
Övriga tillgångar	1
Skattefordringar	17
Tillgångar totalt (A)	323
Skulder, mn €	30.9.2019
Avsättningar och övriga skulder	1
Skatteskulder	6
Skulder totalt (B)	7
Nettobalansvärde (A-B)	316

Not 2. OP Gruppens nyckeltal och formler för nyckeltalen

	1-9/2019	1-9/2018
Räntabilitet på eget kapital (ROE), %	6,2	6,5
Räntabilitet på eget kapital till verkligt värde, %	9,7	5,2
Räntabilitet på totalt kapital (ROA), %	0,53	0,53
Kostnadernas andel av intäkterna, %	58	60
Nödlidande fordringar / kredit- och garantistocken, %	1,1	1,1
Antalet anställda i genomsnitt	12 421	12 301

ALTERNATIVA NYCKELTAL

Alternativa nyckeltal redovisas för att beskriva den ekonomiska utvecklingen i affärsrörelsen och förbättra jämförbarheten mellan olika rapportperioder.

Formlerna för de alternativa nyckeltal som tillämpas presenteras nedan.

Räntabilitet på eget kapital (ROE), %	$\frac{\text{Rapportperiodens resultat}}{\text{Eget kapital (medeltalet vid periodens början och slut)}} \times 100$
Räntabilitet på eget kapital (ROE) utan OP-bonus, %	$\frac{\text{Rapportperiodens resultat} + \text{OP-bonus efter skatt}}{\text{Eget kapital (medeltalet vid periodens början och slut)}} \times 100$
Räntabilitet på eget kapital (ROE) till verkligt värde, %	$\frac{\text{Rapportperiodens totalresultat}}{\text{Eget kapital (medeltalet vid periodens början och slut)}} \times 100$
Räntabilitet på totalt kapital (ROA), %	$\frac{\text{Rapportperiodens resultat}}{\text{Balansomslutning i genomsnitt (medeltalet vid periodens början och slut)}} \times 100$
Räntabilitet på totalt kapital (ROA) utan OP-bonus, %	$\frac{\text{Rapportperiodens resultat} + \text{OP bonus efter skatt}}{\text{Balansomslutning i genomsnitt (medeltalet vid periodens början och slut)}} \times 100$
Kostnadernas andel av intäkterna, %	$\frac{\text{Kostnader totalt}}{\text{Intäkter totalt}} \times 100$
Nödlidande fordringar / kredit- och garantistocken, %	$\frac{\text{Nödlidande fordringar (netto)}}{\text{Kredit- och garantistock vid rapportperiodens slut}} \times 100$
Förlustreservens reserveringsgrad (coverage ratio), %	$\frac{\text{Förlustreserv}}{\text{Fordringar på kunder (balansposter och poster utanför balansräkningen)}} \times 100$
Skadeförsäkringens nyckeltal:	
Operativ skadeprocent	$\frac{\text{Ersättningar exkl. förändringar i beräkningsgrunden}}{\text{Premieintäkter exkl. förändringar i beräkningsgrunden (netto)}} \times 100$
Operativ driftskostnadsprocent	$\frac{\text{Driftskostnader}}{\text{Premieintäkter exkl. förändringar i beräkningsgrunden (netto)}} \times 100$
Operativ totalkostnadsprocent	Operativ skadeprocent + operativ driftskostnadsprocent Operativ riskprocent + operativ omkostnadsprocent
Operativ riskprocent (exkl. diskontering av pensionsansvar)	$\frac{\text{Ersättningar exkl. skaderegleringskostnader och förändringar i beräkningsgrunden}}{\text{Premieintäkter (netto) exkl. förändringar i beräkningsgrunden}} \times 100$
Operativ omkostnadsprocent	$\frac{\text{Driftskostnader och skaderegleringskostnader}}{\text{Premieintäkter (netto) exkl. förändringar i beräkningsgrunden}} \times 100$
Livförsäkring:	
Operativ driftskostnadsprocent	$\frac{\text{Kostnader totalt}}{\text{Belastningsinkomst + återföring av förvaltningsprovision}} \times 100$

NYCKELTAL SOM KALKYLERAS SEPARAT

Kapitalrelation, %	$\frac{\text{Kapitalbas totalt}}{\text{Totalt riskvägt exponeringsbelopp}} \times 100$
Tier 1 -kapitalrelation, %	$\frac{\text{Primärkapital (Tier 1)}}{\text{Totalt riskvägt exponeringsbelopp}} \times 100$
Kärnprimärkapitalrelation (CET1), %	$\frac{\text{Kärnprimärkapital (CET1)}}{\text{Totalt riskvägt exponeringsbelopp}} \times 100$
Solvensprocent, %	$\frac{\text{Kapitalbas}}{\text{Kapitalkrav (SCR)}} \times 100$
Bruttosoliditetsgrad (leverage ratio), %	$\frac{\text{Primärkapital (T1)}}{\text{Exponeringsbelopp}} \times 100$
Likviditetstäckningskrav (LCR), %	$\frac{\text{Likvida tillgångar}}{\text{Likviditetsutflödena - likviditetsinflöden i stressituationer}} \times 100$
Kapitalrelationen enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat	$\frac{\text{Konglomeratets kapitalbas totalt}}{\text{Minimibeloppet av konglomeratets kapitalbas totalt}} \times 100$
Avkastning på ekonomiskt kapital, %	$\frac{\text{Rapportperiodens resultat och OP bonus efter skatt (12 månaders glidande)}}{\text{Ekonomiskt kapitalkrav i snitt}} \times 100$
Stabil nettofinansieringskvot (NSFR), %	$\frac{\text{Tillgänglig stabil finansiering}}{\text{Behov av stabil finansiering}} \times 100$

FÖRSÄKRINGS OPERATIVA RESULTAT

Mn €	1-9/2019	1-9/2018	Förändring, %	1-12/2018
Premieintäkter	1106	1106	0,0	1 465
Försäkringsersättning	-722	-704	2,6	-945
Driftskostnader	-293	-297	-1,4	-401
Avskrivningskorrigerering av immateriella tillgångar	-8	-25	-66,7	-29
Försäkringstekniskt bidrag	82	80	2,6	88
Placeringsintäkter och -kostnader	218	116	87,1	63
Övriga intäkter och kostnader	43	71	-38,9	80
Tillfälligt undantag (overlay approach)	-65	-27		29
Resultat före skatt	278	240	16,0	260

Vid beräkningen av Skadeförsäkringens nyckeltal används skadeförsäkringsbolagens rörelsevisa kostnader, som inte redovisas enligt samma principer i koncernens resultaträkning.

Noter till resultaträkningen

Not 3. Räntenetto

Mn €	1-9/2019	1-9/2018	7-9/2019	7-9/2018
Ränteintäkter				
Fordringar på kreditinstitut				
Räntor	1	3	1	1
Negativa räntor	17	17	5	6
Totalt	19	21	6	7
Fordringar på kunder				
Krediter	888	860	303	289
Finansiella leasingfordringar	21	17	8	6
Krediter som minskat i värde och övriga åtaganden	0	0	0	0
Negativa räntor	8	8	2	3
Totalt	917	886	313	298
Skuldebrev				
Värderade till verkligt värde via resultatet	1	1	0	0
Värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	62	67	20	22
Upplupet anskaffningsvärde	8	1	3	0
Totalt	71	69	23	23
Derivatinstrument				
Säkring av verkligt värde	-79	-73	-27	-24
Säkring av kassaflöde	39	36	13	12
Den ineffektiva andelen av säkring av kassaflödet	8	-2	2	-1
Övriga	-14	-14	-4	-5
Totalt	-46	-53	-16	-18
Övriga	3	3	1	1
Totalt	964	925	327	310
Räntekostnader				
Skulder till kreditinstitut				
Räntor	6	-1	2	-1
Negativa räntor	46	49	14	17
Totalt	52	48	15	16
Skulder till kunder	53	44	16	15
Skuldebrev emitterade till allmänheten	188	171	62	56
Efterställda skulder				
Kapitallån	1	2	0	1
Övriga	35	33	12	11
Totalt	35	35	12	12
Derivatinstrument				
Säkring av verkligt värde	-192	-170	-66	-54
Övriga	-87	-64	-27	-25
Totalt	-279	-234	-93	-79
Övriga	3	2	2	1
Totalt	53	66	14	20
Räntenetto utan värderingsposter i säkringsredovisning	911	859	313	290
Säkringsinstrument	201	-65	76	-62
Värdeförändringar i de säkrade posterna	-212	69	-76	65
Räntenetto totalt	901	862	314	293

Not 4. Försäkringsnetto

Mn €	1-9/2019	1-9/2018	7-9/2019	7-9/2018
Premieintäkter, netto				
Premieinkomst	1 222	1 213	284	282
Återförsäkrarens andel	1	0	1	0
Förändring i avsättning för ej intjänade premier	-132	-122	104	101
Återförsäkrarens andel	7	5	-9	-10
Totalt	1 097	1 096	380	373
Ersättningar, netto				
Betalda ersättningar	-775	-690	-253	-224
Återförsäkrarens andel	17	21	6	6
Förändring i avsättning för oreglerade skador	46	-12	-10	-7
Återförsäkrarens andel	9	-1	9	1
Totalt	-704	-683	-248	-225
Övriga poster i skadeförsäkring	-3	-2	-1	-1
Livförsäkringens riskrörelse	22	21	7	6
Försäkringsnetto totalt	412	432	138	154

Not 5. Provisionsnetto

Januari-september 2019, mn €	Hushålls- bank	Företags- bank	Försäkring	Övrig rörelse	Koncern- elimineringar	OP Gruppen	7-9/2019
Provisionsintäkter							
Utlåning	78	34	0	4	-1	115	38
Inlåning	1	1		0	0	2	1
Betalningsrörelse	172	23		10	-10	195	68
Värdepappersförmedling	3	15		0	-3	15	4
Värdepappersemissioner		4		0	0	4	0
Fonder	24	154			-68	109	39
Kapitalförvaltning	20	20		0	-10	31	10
Juridiska ärenden	18	0			0	18	5
Garantier	6	10		0	0	15	5
Bostadsförmedling	55					55	20
Försäkringsförmedling	89		21		-67	43	6
Livförsäkringens belastningsinkomst			69			69	23
Återbäring av fondanknutna förvaltningsprovisioner			59			59	19
Hälsa- och välbefinnandetjänster			18		-1	17	7
Övriga	101	11		0	-84	28	9
Totalt	567	271	167	15	-244	776	257
Provisionskostnader							
Betalningsrörelse	16	3	1	2	-8	14	4
Värdepappersförmedling		10	0		-3	7	2
Värdepappersemissioner	0	2		1	0	3	0
Fonder		75			-69	6	2
Kapitalförvaltning		7	0	1	0	8	3
Försäkringsrörelse	-7		105		-67	30	9
Hälsa- och välbefinnandetjänster			7			7	1
Övriga	28	86	0	6	-99	22	7
Totalt	37	184	112	10	-246	97	27
Provisionsnetto, totalt	530	87	54	5	3	679	229

Januari–september 2018, mn €	Hushålls- bank	Företags- bank	Försäkring	Övrig rörelse	Koncern- elimineringar	OP Gruppen	7–9/2018
Provisionsintäkter							
Utlåning	74	33	0	3	1	111	35
Inlåning	2	1		0	0	2	1
Betalningsrörelse	155	19		9	-10	173	58
Värdepappersförmedling	4	11			-3	12	3
Värdepappersemissioner		7		1	0	8	1
Fonder	24	155	0	0	-69	110	37
Kapitalförvaltning	21	25		1	-8	39	12
Juridiska ärenden	17	0		0	0	17	6
Garantier	5	9		0	0	15	5
Bostadsförmedling	55					55	19
Försäkringsförmedling	92		18		-67	44	7
Livförsäkringens belastningsinkomst			67		2	69	23
Aterbäring av fondanknutna förvaltningsprovisioner			65		-7	57	18
Hälsa- och välbefinnandetjänster			14		-2	12	4
Övriga	86	9		0	-69	26	9
Totalt	534	269	163	14	-231	748	239
Provisionskostnader							
Betalningsrörelse	14	2	1	1	-9	9	2
Värdepappersförmedling		10			-3	6	2
Värdepappersemissioner	0	0		0	1	2	0
Fonder		77			-69	8	2
Kapitalförvaltning		8	0	1	0	8	2
Försäkringsrörelse	-7		107		-67	32	9
Hälsa- och välbefinnandetjänster			5			5	2
Övriga	23	70	0	8	-79	22	7
Totalt	30	167	113	10	-226	93	27
Provisionsnetto, totalt	504	102	50	4	-5	655	212

Not 6. Nettointäkter från placeringsverksamhet

Mn €	1-9/2019	1-9/2018	7-9/2019	7-9/2018
Nettointäkter från tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat				
Skuldebrev				
Ränteintäkter	53	50	18	16
Övriga intäkter och kostnader	1	11	1	4
Realisationsvinster och -förluster	71	26	37	2
Valutavärderingsvinster och -förluster	21	14	19	3
Nedskrivningar och återförda nedskrivningar*	2	-4	-1	-1
Totalt	148	96	74	23
Totalt	148	96	74	23
* Förväntade kreditförluster (ECL) för skuldebrev i försäkringsrörelsen				
Värderade till verkligt värde via resultatet				
Finansiella tillgångar som innehåses för handel				
Skuldebrev				
Värderingsvinster och -förluster	7	-2	2	-1
Ränteintäkter och räntekostnader	4	5	1	2
Totalt	10	3	3	1
Aktier och andelar				
Värderingsvinster och -förluster	15	17	1	7
Utdelningar och vinstandelar	1	2	1	0
Totalt	16	19	3	7
Derivatinstrument				
Värderingsvinster och -förluster	344	53	118	3
Ränteintäkter och räntekostnader	69	12	21	2
Totalt	412	64	139	4
Totalt	439	87	144	12
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet				
Skuldebrev				
Ränteintäkter	18	16	6	6
Värderingsvinster och -förluster	4	-1	3	1
Totalt	23	15	9	7
Aktier och andelar				
Värderingsvinster och -förluster	93	23	14	-5
Utdelningar och vinstandelar	38	56	15	27
Totalt	131	79	29	22
Finansiella tillgångar som identifieras som värderade till verkligt värde via resultatet				
Skuldebrev				
Ränteintäkter	29	35	10	10
Värderingsvinster och -förluster	119	-36	30	-15
Totalt	149	-1	40	-5
Aktier och andelar				
Värderingsvinster och -förluster	-2	-16	-1	-13
Utdelningar och vinstandelar	7	17	1	13
Totalt	6	1	0	0
Derivatinstrument				
Värderingsvinster och -förluster	-12	-3	6	1
Totalt	-12	-3	6	1
Nettointäkter från finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet totalt	296	91	84	25

Nettointäkter från förvaltningsfastigheter

Hysesintäkter	50	55	16	18
Värderingsvinster och -förluster	23	4	14	1
Kostnader för vederlag och skötsel	-44	-45	-12	-15
Övriga	-4	-3	-1	-1
Nettointäkter från förvaltningsfastigheter totalt	24	11	16	3

Som redovisats till det upplupna anskaffningsvärdet**Lån och övriga fordringar**

Ränteintäkter	7	7	3	2
Räntekostnader	-1	-1	0	0
Realisationsvinster och -förluster	0	0	0	0
Nedskrivningar och återförda nedskrivningar	-2	2	1	-1
Lån och övriga fordringar totalt	4	8	3	1

Skadeförsäkring

Upplösning av diskontering, skadeförsäkringar	-21	-21	-7	-7
---	-----	-----	----	----

Livförsäkring

Räntegottgörelse på kunders försäkringsbesparingar	-64	-65	-21	-21
Förändring i räntekompletteringar	-197	50	-111	38
Övriga försäkringstekniska poster**	-305	8	-112	-3
Totalt	-567	-7	-244	13

** I övriga försäkringstekniska poster ingår förändringar i andra försäkringstekniska reserver än räntekompletteringar.

Intresseföretag

Som behandlas med metoden för verkligt värde	9	17	4	8
Som behandlas med kapitalandelsmetoden	-8	8	-1	3
Totalt	1	25	2	11

Nettointäkter från placeringsverksamhet totalt	325	290	72	82
---	------------	------------	-----------	-----------

Not 7. Övriga rörelsekostnader

Mn €	1-9/2019	1-9/2018	7-9/2019	7-9/2018
ICT-kostnader				
Drift	166	142	59	45
Utveckling	88	112	23	29
Lokaliteter	40	56	11	18
Myndighets- och revisionsavgifter	38	34	1	11
Köptjänster	97	104	33	39
Datakommunikation	25	28	9	9
Marknadsföring	26	24	9	8
Samhällsansvar	7	7	2	2
Försäkrings- och säkerhetskostnader	9	6	3	0
Övriga	106	84	32	24
Övriga rörelsekostnader totalt	602	597	181	185

Utvecklingskostnader

Mn €	1-9/2019	1-9/2018	7-9/2019	7-9/2018
ICT-utvecklingskostnader	88	112	23	29
Andel eget arbete	37	37	12	10
Utvecklingskostnader i resultaträkningen totalt	125	149	34	40
Aktiverade ICT-kostnader	84	133	24	34
Aktiverad andel eget arbete	9	9	3	2
Aktiverade utvecklingskostnader totalt	93	142	27	36
Utvecklingskostnader totalt	219	291	62	75
Avskrivningar och nedskrivningar	129	117	43	34

Not 8. Nedskrivningar av fordringar

Mn €	1-9/2019	1-9/2018	7-9/2019	7-9/2018
Fordringar som avskrivits som kredit- och garantiförluster	50	43	19	10
Återföringar av fordringar som avskrivits	-9	-8	-3	-3
Förväntade kreditförluster (ECL) för fordringar på kunder och poster utanför balansräkningen	-6	-11	-21	9
Förväntade kreditförluster (ECL) för skuldebrev*	1	0	1	0
Nedskrivningar av fordringar totalt	36	24	-3	17

* Förväntade kreditförluster för skuldebrev i försäkringsrörelsen redovisas i nettointäkter från placeringsverksamhet.

Exponeringar för kreditrisker och förlustreserv för dem

Exponeringar som omfattas av beräkningen av förväntade kreditförluster enligt nedskrivningssteg 30.9.2019

Exponeringar	Steg 1	Steg 2		Steg 3	Exponeringar totalt	
		Andra än över 30 dagar förfallna fordringar	Över 30 dagar förfallna fordringar			Totalt
Mn €						
Fordringar på kunder (brutto)						
Hushållsbank	60 065	6 879	113	6 992	936	67 993
Företagsbank	25 013	1 404	335	1 740	354	27 106
Fordringar på kunder totalt	85 078	8 284	448	8 732	1 290	95 099
Uttagsmän och limiter utanför balansräkningen						
Hushållsbank	6 458	342	4	346	22	6 826
Företagsbank	5 066	409	173	582	45	5 693
Uttagsmän och limiter totalt	11 525	751	176	927	67	12 519
Övriga åtaganden utanför balansräkningen						
Hushållsbank	2 393	2		2	0	2 396
Företagsbank	7 465	272		272	21	7 758
Övriga åtaganden utanför balansräkningen totalt	9 859	275		275	21	10 154
Skuldebrev						
Övrig rörelse	12 438	94		94		12 532
Försäkring	4 642				6	4 648
Skuldebrev totalt	17 080	94		94	6	17 179
Exponeringar som omfattas av beräkningen av förväntade kreditförluster totalt	123 541	9 403	624	10 028	1 383	134 952

Förlustreserv enligt nedskrivningssteg 30.9.2019

Exponeringar i balansräkningen samt uttagsmän och limiter utanför balansräkningen*	Steg 1	Steg 2		Steg 3	Förlustreserv totalt	
		Andra än över 30 dagar förfallna fordringar	Över 30 dagar förfallna fordringar			Totalt
Mn €						
Fordringar på kunder						
Hushållsbank	-15	-52	-3	-55	-186	-255
Företagsbank	-24	-21	-3	-24	-215	-264
Fordringar på kunder totalt	-38	-73	-6	-79	-401	-519
Åtaganden utanför balansräkningen**						
Hushållsbank	0	0		0		0
Företagsbank	-2	-4		-4		-6
Åtaganden utanför balansräkningen totalt	-2	-4		-4		-7
Skuldebrev***						
Övrig rörelse	-2	-1		-1		-3
Försäkring	-4				-4	-9
Skuldebrev totalt	-7	-1		-1	-4	-12
Totalt	-47	-78	-6	-84	-406	-538

* Förlustreserv redovisas som ett enda belopp som minskar balansposten.

** Förlustreserv redovisas i balansposten avsättningar och övriga skulder.

*** Förlustreserv redovisas i fonden för verkligt värde i övrigt totalresultat.

I tabellen nedan redovisas ett sammandrag av förlustreserven i relation till exponeringsbelopp enligt nedskrivningssteg. Reserveringsgraden beskriver förlustreservens relativa andel av exponeringsbeloppet.

Sammandrag och nyckeltal 30.9.2019	Steg 1	Steg 2		Steg 3	Totalt	
		Andra än över 30 dagar förfallna fordringar	Över 30 dagar förfallna fordringar			Totalt
Fordringar på kunder, balansposter och poster utanför balansräkningen						
Hushållsbank	68 917	7 223	117	7 340	958	77 215
Företagsbank	37 544	2 086	508	2 594	419	40 557
Förlustreserv						
Hushållsbank	-15	-52	-3	-55	-186	-256
Företagsbank	-26	-25	-3	-28	-215	-270
Reserveringsgrad (Coverage ratio), %						
Hushållsbank	-0,02 %	-0,71 %	-2,58 %	-0,74 %	-19,41 %	-0,33 %
Företagsbank	-0,07 %	-1,21 %	-0,62 %	-1,10 %	-51,35 %	-0,67 %
Fordringar på kunder, balansposter och poster utanför balansräkningen totalt	106 461	9 309	624	9 934	1 378	117 773
Förlustreserv totalt	-40	-77	-6	-83	-401	-526
Reserveringsgrad (Coverage ratio), % totalt	-0,04 %	-0,83 %	-0,99 %	-0,84 %	-29,13 %	-0,45 %
Skuldebrev bokfört värde						
Övrig rörelse	12 438	94		94		12 532
Försäkring	4 642				6	4 648
Förlustreserv						
Övrig rörelse	-2	-1		-1		-3
Försäkring	-4				-4	-9
Reserveringsgrad (Coverage ratio), %						
Övrig rörelse	-0,02 %	-1,27 %		-1,27 %		-0,03 %
Försäkring	-0,09 %				-74,98 %	-0,19 %
Skuldebrev totalt	17 080	94		94	6	17 179
Förlustreserv totalt	-7	-1		-1	-4	-12
Reserveringsgrad (Coverage ratio), % totalt	-0,04 %	-1,27 %		-1,27 %	-74,98 %	-0,07 %

Avtalen har grupperats i enlighet med OP Gruppens nya segmentindelning från 1.1.2019. Jämförelseuppgifterna har justerats på motsvarande sätt.

Exponeringar som omfattas av beräkningen av förväntade kreditförluster enligt nedskrivningssteg 31.12.2018*

Exponeringar	Steg 1	Steg 2		Steg 3	Exponeringar totalt	
		Andra än över 30 dagar förfallna fordringar	Över 30 dagar förfallna fordringar			Totalt
Mn €						
Fordringar på kunder (brutto)						
Hushållsbank	58 339	6 800	183	6 984	876	66 199
Företagsbank	22 355	1 257	283	1 540	354	24 249
Fordringar på kunder totalt	80 694	8 057	466	8 524	1 231	90 448
Uttagsmän och limiter utanför balansräkningen						
Hushållsbank	5 755	237	1	238	9	6 001
Företagsbank	4 443	512	139	651	86	5 180
Uttagsmän och limiter totalt	10 198	749	141	889	94	11 181
Övriga åtaganden utanför balansräkningen						
Hushållsbank	2 307	87		87	14	2 408
Företagsbank	6 655	178		178	20	6 854
Övriga åtaganden utanför balansräkningen totalt	8 962	265		265	34	9 262
Skuldebrev						
Övrig rörelse	12 219	20		20		12 239
Försäkring	4 677	313		313	11	5 001
Skuldebrev totalt	16 896	332		332	11	17 240
Exponeringar som omfattas av beräkningen av förväntade kreditförluster totalt	116 750	9 403	607	10 010	1 370	128 131

* Det exponeringsbelopp som omfattas av beräkningen har preciserats vid övergången till den nya segmentindelningen.

Förlustreserv enligt nedskrivningssteg 31.12.2018

Exponeringar i balansräkningen samt uttagsmåner och limiter utanför balansräkningen*	Steg 1	Steg 2		Steg 3	Förlustreserv totalt
		Andra än över 30 dagar förfallna fordringar	Över 30 dagar förfallna fordringar		
Mn €					
Fordringar på kunder					
Hushållsbank	-12	-49	-3	-52	-267
Företagsbank	-25	-25	-3	-28	-259
Fordringar på kunder totalt	-37	-74	-6	-81	-409
Åtaganden utanför balansräkningen**					
Hushållsbank	-1	-1		-1	-2
Företagsbank	-2	-1		-1	-4
Åtaganden utanför balansräkningen totalt	-3	-3		-3	-6
Skuldebrev***					
Övrig rörelse	-3	0		0	-3
Försäkring	-3	-4		-4	-11
Skuldebrev totalt	-6	-4		-4	-14
Totalt	-46	-81	-6	-87	-546

* Förlustreserv redovisas som ett enda belopp som minskar balansposten.

** Förlustreserv redovisas i balansposten avsättningar och övriga skulder.

*** Förlustreserv redovisas i fonden för verkligt värde i övrigt totalresultat.

I tabellen nedan redovisas ett sammandrag av förlustreserven i relation till exponeringsbelopp enligt nedskrivningssteg. Reserveringsgraden beskriver förlustreservens relativa andel av exponeringsbeloppet.

Sammandrag och nyckeltal 31.12.2018	Steg 1	Steg 2		Steg 3	Totalt
		Andra än över 30 dagar förfallna fordringar	Över 30 dagar förfallna fordringar		
Fordringar på kunder, balansposter och poster utanför balansräkningen					
Hushållsbank	66 401	7 124	185	7 308	899
Företagsbank	33 453	1 947	422	2 369	460
Förlustreserv					
Hushållsbank	-13	-50	-3	-54	-202
Företagsbank	-27	-26	-3	-30	-207
Reserveringsgrad (Coverage ratio), %					
Hushållsbank	-0,02 %	-0,71 %	-1,71 %	-0,73 %	-22,51 %
Företagsbank	-0,08 %	-1,36 %	-0,74 %	-1,25 %	-44,93 %
Fordringar på kunder, balansposter och poster utanför balansräkningen totalt	99 854	9 071	607	9 678	1 359
Förlustreserv totalt	-40	-77	-6	-83	-409
Reserveringsgrad (Coverage ratio), % totalt	-0,04 %	-0,85 %	-1,03 %	-0,86 %	-30,09 %
Skuldebrev bokfört värde					
Övrig rörelse	12 219	20		20	12 239
Försäkring	4 677	313		313	11
Förlustreserv					
Övrig rörelse	-3	0		0	-3
Försäkring	-3	-4		-4	-4
Reserveringsgrad (Coverage ratio), %					
Övrig rörelse	-0,02 %	-0,85 %		-0,85 %	-0,02 %
Försäkring	-0,07 %	-1,20 %		-1,20 %	-34,32 %
Skuldebrev totalt	16 896	332		332	11
Förlustreserv totalt	-6	-4		-4	-4
Reserveringsgrad (Coverage ratio), % totalt	-0,04 %	-1,18 %		-1,18 %	-34,32 %

I tabellen nedan redovisas förändringen i förlustreserven under 1-9/2019 enligt nedskrivningssteg för effekten av följande faktorer:

Förändringar på kunder och åtaganden utanför balansräkningen, mn €	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Totalt
	12 mån.	Hela löptiden	Hela löptiden	
Förlustreserv 1.1.2019	40	83	409	532
Överföringar från steg 1 till steg 2	-3	21		18
Överföringar från steg 1 till steg 3	-4		11	7
Överföringar från steg 2 till steg 1	3	-14		-11
Överföringar från steg 2 till steg 3		-15	33	18
Överföringar från steg 3 till steg 2		5	-15	-10
Överföringar från steg 3 till steg 1	1		-4	-3
Ökningar till följd av utgivning och förvärv	11	13	12	36
Minskning till följd av borttagande från balansräkningen	-4	-7	-17	-28
Förändringar i riskparametrar (netto)	-3	-3	-3	-9
Minskning av reservkonto på grund av bortskrivningar	0	0	-25	-25
Nettoförändring i förväntade kreditförluster	1	0	-7	-6
Förlustreserv 30.9.2019	40	83	402	526
Nettoförändring i förväntade kreditförluster 7-9/2019	-2	-10	-9	-21

Vid överföringar från steg 1 till steg 3 jämförs finansiella tillgångars nuvarande steg 3 vid rapporttidpunkten med läget vid början av året. Av de här överförs dock cirka 78 procent till steg 3 via steg 2. Ett avtal kan överföras direkt till steg 3 till följd av en extern betalningsstörning.

Skuldebrev, mn €	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Totalt
	12 mån.	Hela löptiden	Hela löptiden	
Förlustreserv 1.1.2019	6	4	4	14
Överföringar från steg 1 till steg 2	0	1		1
Överföringar från steg 1 till steg 3	0		1	1
Överföringar från steg 2 till steg 1	0	-3		-2
Överföringar från steg 3 till steg 1	0		0	0
Ökningar till följd av utgivning och förvärv	1		0	2
Minskning till följd av borttagande från balansräkningen	-1	-1	-1	-3
Förändringar i riskparametrar (netto)	0		0	0
Förändringar till följd av uppdatering av skattningsmetod (netto)	0		0	0
Nettoförändring i förväntade kreditförluster	1	-3	1	-1
Förlustreserv 30.9.2019	7	1	4	12
Nettoförändring i förväntade kreditförluster 7-9/2019	0	1	2	3

I tabellen nedan redovisas förändringen i förlustreserven under 2018 enligt nedskrivningssteg för effekten av följande faktorer:

Förändringar på kunder och åtaganden utanför balansräkningen, mn €	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Totalt
	12 mån.	Hela löptiden	Hela löptiden	
Förlustreserv 1.1.2018	31	80	431	543
Överföringar från steg 1 till steg 2	-2	18		16
Överföringar från steg 1 till steg 3	0		25	25
Överföringar från steg 2 till steg 1	2	-16		-14
Överföringar från steg 2 till steg 3		-8	23	15
Överföringar från steg 3 till steg 2		9	-30	-21
Överföringar från steg 3 till steg 1	1		-7	-6
Ökningar till följd av utgivning och förvärv	13	7	13	34
Minskning till följd av borttagande från balansräkningen	-9	-12	-22	-43
Förändringar i riskparametrar (netto)	4	3	28	35
Minskning av reservkonto på grund av bortskrivningar	0	0	-52	-52
Nettoförändring i förväntade kreditförluster	9	3	-22	-11
Förlustreserv 31.12.2018	40	83	409	532
Skuldebrev, mn €	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Totalt
	12 mån.	Hela löptiden	Hela löptiden	
Förlustreserv 1.1.2018	5	0	0	5
Överföringar från steg 1 till steg 2	0	1		1
Överföringar från steg 1 till steg 3	0		2	2
Överföringar från steg 2 till steg 1	0	0		0
Överföringar från steg 2 till steg 3		0	0	0
Överföringar från steg 3 till steg 2		0	0	0
Överföringar från steg 3 till steg 1	0		0	0
Ökningar till följd av utgivning och förvärv	2	3	2	7
Minskning till följd av borttagande från balansräkningen	-2	0		-2
Förändringar i riskparametrar (netto)	0			0
Förändringar till följd av uppdatering av skattningsmetod (netto)	1		0	1
Nettoförändring i förväntade kreditförluster	1	4	3	8
Förlustreserv 31.12.2018	6	4	4	14

Not 9. Försäkringsrörelsens skulder

Mn €	30.9.2019	31.12.2018
Avsättningar för oreglerade skador		
Avsättningar för pensioner	1 459	1 510
Övriga avsättningar för oreglerade skador	1 082	1 056
Räntekomplettering (värdet av försäkringskuldens säkringar)	177	21
Totalt	2 719	2 588
Avsättning för intjänade premier	702	569
Skulder för fondanknutna försäkrings- och placeringsavtal		
Skuld för fondförsäkringar	9 078	8 298
Placeringsavtal	1 710	1 513
Totalt	10 788	9 812
Livförsäkringens försäkringsskuld	6 519	6 319
Totalt	20 729	19 288

Not 10. Skuldebrev emitterade till allmänheten

Mn €	30.9.2019	31.12.2018
Obligationslån	11 807	9 522
Obligationslån med bostadssäkerhet (covered bonds)	11 234	10 720
Övriga		
Bankcertifikat	0	105
Företagscertifikat	9 994	10 162
Som i handeln ingår i den egna portföljen (-)	-68	-50
Skuldebrev emitterade till allmänheten totalt	32 966	30 458

Not 11. Fonden för verkligt värde efter skatt

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat

Mn €	Skuldebrev	Aktier och andelar	Aktier och andelar (overlay approach)	Säkring av kassaflödet	Totalt
Omslutning 31.12.2017	135	25		16	176
Effekten av övergången till IFRS 9 1.1.2018	-2	-25			-28
Ingående balans 1.1.2018	133	0		16	148
Förändringar i verkligt värde	-67	0	23	19	-25
Realisationsvinster överförda till resultaträkningen	-34		-6		-40
Nedskrivningar överförda till resultaträkningen			12		12
Överföringar till räntenetto				-31	-31
Uppskjuten skatt	20	0	-6	2	16
Utgående balans 30.9.2018	52		24	6	81

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat

Mn €	Skuldebrev	Aktier och andelar (overlay approach)	Säkring av kassaflödet	Totalt
Ingående balans 1.1.2019	-5	-21	33	7
Förändringar i verkligt värde	168	49	179	396
Realisationsvinster överförda till resultaträkningen	-20	0		-20
Nedskrivningar överförda till resultaträkningen		15		15
Överföringar till räntenetto			47	47
Uppskjuten skatt	-30	-13	-45	-88
Utgående balans 30.9.2019	114	30	214	357

Fonden för verkligt värde före skatt uppgick till 447 miljoner euro (9) och den uppskjutna skatteskuld som ansluter sig till den uppgick till 89 miljoner euro (2). Vid slutet av rapportperioden ingick till följd av att det tillfälliga undantaget tillämpades totalt 75 miljoner euro (54) i positiva värdeförändringar och totalt 23 miljoner euro (82) i negativa värdeförändringar i egetkapitalinstrument i fonden för verkligt värde. I fonden för verkligt värde uppgick avdragsposten för förlusten från skuldebrev värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat till 2 miljoner euro (-6).

Den negativa fonden för verkligt värde upplöses genom värdestegringar på tillgångarna och resultatförda nedskrivningar.

Not 12. Ställda säkerheter

Mn €	30.9.2019	31.12.2018
Ställda för egna skulder och åtaganden		
Panter	247	171
Krediter (säkerhet för covered bonds)	13 804	13 700
Övriga	3 814	5 775
Ställda säkerheter totalt*	17 865	19 647
Derivatskulder med säkerhet	1 255	928
Övriga skulder med säkerhet	2 230	4 149
Obligationslån med bostadssäkerhet (covered bonds)	11 234	10 720
Totalt	14 719	15 797

* Dessutom har det i centralbanken pantsatts obligationslån för ett säkerhetsvärde på 6,9 miljarder euro. Av dem utgör 1,5 miljarder euro säkerhet för den dagsinterna limiten. Obligationslånen kan tas ut utan förhandstillstånd av centralbanken, och de ingår därför inte i tabellen ovan.

Not 13. Klassificering av finansiella tillgångar och skulder

Verkligt värde via resultatet

Tillgångar, mn €	Upplupet anskaffningsvärde	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	Innehas för handel	Identifieras som värderade till verkligt värde via resultatet	Obligatoriskt värderade till verkligt värde via resultatet	Säkrings- instrument	Bokfört värde totalt
Kontanta medel	8 792						8 792
Fordringar på kreditinstitut	367						367
Derivatinstrument			4 826			1 163	5 990
Fordringar på kunder	91 014						91 014
Tillgångar som utgör täckning för fondanknutna avtal				10 750			10 750
Skuldebrev	3	17 164	1 561	2 379	445		21 553
Egetkapitalinstrument		0	88	242	1 194		1 525
Övriga finansiella tillgångar	3 062						3 062
Finansiella tillgångar							143 053
Andra tillgångar än finansiella tillgångar							3 485
Totalt 30.9.2019	103 238	17 165	6 476	13 371	1 639	1 163	146 537

Tillgångar, mn €	Upplupet anskaffningsvärde	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	Innehas för handel	Identifieras som värderade till verkligt värde via resultatet	Obligatoriskt värderade till verkligt värde via resultatet	Säkrings- instrument	Bokfört värde totalt
Kontanta medel	12 350						12 350
Fordringar på kreditinstitut	183						183
Derivatinstrument			3 066			577	3 643
Fordringar på kunder	87 081						87 081
Tillgångar som utgör täckning för fondanknutna avtal				9 771			9 771
Skuldebrev	4	17 124	505	2 227	451		20 312
Egetkapitalinstrument		0	81	245	1 130		1 456
Övriga finansiella tillgångar	1 940						1 940
Finansiella tillgångar							136 735
Andra tillgångar än finansiella tillgångar							3 652
Totalt 31.12.2018	101 557	17 124	3 652	12 243	1 581	577	140 387

Skulder, mn €	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultatet	Övriga skulder	Säkrings-Instrument	Bokfört värde totalt
Skulder till kreditinstitut		2 597		2 597
Derivatinstrument	3 292		683	3 975
Skulder till kunder		66 503		66 503
Försäkringskund		9 940		9 940
Skulder för fondanknutna försäkrings- och placeringsavtal	10 788			10 788
Skuldebrev emitterade till allmänheten		32 966		32 966
Efterställda skulder		1 319		1 319
Övriga finansiella tillgångar		4 162		4 162
Finansiella tillgångar				132 250
Andra skulder än finansiella skulder				1 676
Totalt 30.9.2019	14 080	117 486	683	133 925

Skulder, mn €	Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	Övriga skulder	Säkrings-Instrument	Bokfört värde totalt
Skulder till kreditinstitut		4 807		4 807
Derivatinstrument	2 572		421	2 992
Skulder till kunder		66 112		66 112
Försäkringskund		9 476		9 476
Skulder för fondanknutna försäkrings- och placeringsavtal	9 812			9 812
Skuldebrev emitterade till allmänheten		30 458		30 458
Efterställda skulder		1 358		1 358
Övriga finansiella tillgångar		2 134		2 134
Finansiella tillgångar				127 148
Andra skulder än finansiella skulder				1 404
Totalt 31.12.2018	12 383	114 344	421	128 552

Obligationslånen bland skuldebrev emitterade till allmänheten har behandlats i bokföringen till det upplupna anskaffningsvärdet. Det verkliga värdet på de här skuldebrevens som uppskattats med hjälp av den information som fanns att få från marknaden och etablerade värderingsmetoder var vid slutet av september 769 (242) miljoner euro högre än det bokförda värdet. Efterställda skulder har behandlats till det upplupna anskaffningsvärdet. Det verkliga värdet av efterställda skulder är större än det upplupna anskaffningsvärdet, men fastställandet av tillförlitliga verkliga värden är osäkert.

Not 14. Klassificering av poster återkommande värderade till verkligt värde enligt värderingsmetod

Tillgångarnas verkliga värden 30.9.2019, mn €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet				
Egetkapitalinstrument	664	238	623	1 525
Skuldinstrument	2 998	753	634	4 385
Fondanknutna avtal	6 931	3 818	0	10 750
Derivatinstrument	26	5 896	68	5 990
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat				
Egetkapitalinstrument		0		0
Skuldinstrument	14 667	1 836	661	17 164
Finansiella instrument totalt	25 286	12 542	1 986	39 814
Förvaltningsfastigheter			720	720
Totalt	25 286	12 542	2 706	40 534
Tillgångarnas verkliga värden 31.12.2018, mn €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen				
Egetkapitalinstrument	592	185	679	1 456
Skuldinstrument	2 107	764	312	3 184
Fondanknutna avtal	6 337	3 434		9 771
Derivatinstrument	0	3 586	57	3 643
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat				
Egetkapitalinstrument		0		0
Skuldinstrument	13 885	3 026	214	17 124
Finansiella instrument totalt	22 921	10 995	1 262	35 178
Förvaltningsfastigheter			979	979
Totalt	22 921	10 995	2 241	36 157

Skuldernas verkliga värden 30.9.2019, mn €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultatet				
Fondanknutna avtal	6 956	3 832	0	10 788
Övriga		11		11
Derivatinstrument	24	3 920	30	3 975
Totalt	6 981	7 764	30	14 774

Skuldernas verkliga värden 31.12.2018, mn €	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen				
Fondanknutna avtal	6 364	3 448		9 812
Övriga		0		0
Derivatinstrument	10	2 939	44	2 992
Totalt	6 373	6 387	44	12 804

Nivå 1: Noterade marknadspris

De poster som klassificerats till Nivå 1 består av aktier som noterats vid de största börserna, företags, stators och finansiella instituts noterade skuldinstrument och börsderivat. Det verkliga värdet för ifrågakvarande instrument bestäms på basis av noteringar från fungerande marknader.

Nivå 2: Värderingsmetoder som baserar sig på Indata som kan observeras

Värderingsmetoder som baserar sig på tillförlitliga kalkylparametrar. Med verkligt värde för instrument som klassificerats till Nivå 2 avses det värde som kan härledas ur marknadsvärdet för det finansiella instrumentets delar eller för motsvarande finansiella instrument eller ett värde som kan beräknas med värderingsmodeller och -metoder som allmänt godtas på finansmarknaden, om ett marknadsvärde kan bestämmas tillförlitligt med dem. Till den här nivån har klassificerats största delen av OP Företagsbankskoncernens OTC-derivat samt företags, stators och finansiella instituts noterade skuldinstrument som inte klassificerats till Nivå 1.

Nivå 3: Värderingsmetoder som baserar sig på Indata som kan inte observeras

Värderingsmetoder vilkas kalkylparametrar innehåller särskild osäkerhet. Instrument som klassificerats till Nivå 3 värderas med prissättningsmodeller, vilkas kalkylparametrar innehåller osäkerhet. Dessutom klassificeras till Nivå 3 skuldinstrument för vilka det på marknaden finns endast några eller inga noteringar. I ifrågakvarande balansklass ingår de mest komplicerade OTC-derivaten samt sådana derivat med lång löptid där den marknadsdata som använts för värderingen har extrapolerats, vissa private equity-investeringar, olikvida lån, strukturerade lån inkl. värdepapperiserade lån och strukturerade skuldebrev samt hedge-fonder. Det verkliga värdet i Nivå 3 består ofta av prisuppgifter från utomstående

Överföringar mellan olika nivåer av värderingen till verkligt värde

Omklassificeringen mellan olika hierarkier anses ha skett den dag då den transaktion som omklassificeringen medfört skett eller den dag då omständigheterna ändrats. Omklassificeringarna beror främst på i vilken omfattning som marknadsnoteringar finns att tillgå.

Värderingsmetoder, vilkas kalkylparametrar innehåller osäkerhet (Nivå 3)

Specifikation av finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar, mn €	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet	Derivat- till Instrument	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	Tillgångar totalt
Ingående balans 1.1.2019	991	57	214	1 262
Resultaträkningens nettointäkter	-358	11	1	-346
Nettointäkter i rapporten över totalresultat	0		4	4
Förvärv	108		6	115
Försäljningar	-58		-18	-76
Amorteringar	-1		-6	-6
Överföringar till Nivå 3	578		519	1 097
Överföringar från Nivå 3	-3		-59	-62
Utgående balans 30.9.2019	1 258	68	661	1 986

Finansiella skulder, mn €	Derivat- Instrument	Skulder totalt
Ingående balans 1.1.2019	44	44
Resultaträkningens nettointäkter	-14	-14
Utgående balans 30.9.2019	30	30

Specifikation av nettointäkter enligt resultatpost 30.9.2019

Mn €	Räntenetto	Nettointäkter från placerings- verksamhet	Rapport över totalresultat/ Förändring i fonden för verkligt värde	Nettointäkter från tillgångar och skulder som innehas vid periodens slut
Realiserade nettointäkter	-280	-78	1	-358
Orealiserade nettointäkter	25		4	29
Nettointäkter totalt	-255	-78	5	-329

Derivaten i Nivå 3 består av derivat som strukturerats för kundernas behov, så marknadsrisken har täckts med ett motsvarande derivatinstrument. Den öppna marknadsrisken har ingen effekt på resultatet. Derivaten i Nivå 3 hänför sig till strukturerade obligationslån som OP Företagsbanken emitterat där avkastningen är beroende av värdeutvecklingen i ett inbäddat derivat. Värdeförändringen i de här inbäddade derivaten har inte redovisats i tabellen ovan. Dessutom har till Nivå 3 klassificerats derivat med lång löptid, för vilka den marknadsdata som använts för värderingen har extrapolerats.

Förändringar i värderingsfaktorer

Inga väsentliga ändringar har gjorts i värderingsmetoderna under 2019.

Not 15. Åtaganden utanför balansräkningen

Mn €	30.9.2019	31.12.2018
Garantier	620	775
Garantiansvar	2 388	2 162
Kreditlöften	14 034	12 577
Utfästelser i anslutning till kortvariga affärstransaktioner	376	283
Övriga*	1 052	1 195
Åtaganden utanför balansräkningen totalt	18 470	16 993

* Varav skadeförsäkringsrörelsens åtaganden i kapitalfonder 171 miljoner euro (203).

Not 16. Derivatinstrument

Derivat totalt 30.9.2019

Mn €	Nominellt värde/återstående löptid			Totalt	Verkliga värden*	
	Under 1 år	1-5 år	Över 5 år		Tillgångar	Skulder
Räntederivat	34 568	79 381	76 192	190 140	4 096	2 293
Clearas via central motpart	9 475	33 534	41 291	84 300	31	19
Valutaderivat	47 343	6 861	2 434	56 639	1 211	1 151
Aktie- och indexbundna derivat		3		3	0	
Kreditderivat	36	1 229	624	1 889	23	16
Övriga derivat	255	4 592	8	4 855	63	41
Derivat totalt	82 202	92 066	79 258	253 526	5 393	3 501

Derivat totalt 31.12.2018

Mn €	Nominellt värde/återstående löptid			Totalt	Verkliga värden*	
	Under 1 år	1-5 år	Över 5 år		Tillgångar	Skulder
Räntederivat	30 535	84 181	70 116	184 833	2 060	1 374
Clearas via central motpart	9 278	38 670	36 704	84 652	8	12
Valutaderivat	28 646	6 784	3 404	38 835	1 018	1 120
Aktie- och indexbundna derivat		3		3	0	0
Kreditderivat	15	189	2	206	4	9
Övriga derivat	208	364	8	580	34	29
Derivat totalt	59 404	91 522	73 530	224 456	3 116	2 532

* I de verkliga värdena ingår upplupna räntor som för andra poster än derivat som innehas för handel redovisas bland övriga tillgångar eller avsättningar och övriga skulder i balansräkningen. Dessutom har de verkliga värdena för derivat som clearas av centrala motparter kvittats i balansräkningen.

Not 17. Finansiella tillgångar och skulder som dragits av från varandra eller som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om nettniing

Finansiella tillgångar

30.9.2019, mn €	Finansiella tillgångar, brutto	Finansiella skulder, brutto, som avdras från finansiella tillgångar*	Finansiella tillgångar som inte kvittats i balansräkningen			Netto
			Netto som redovisas i balansräkningen**	Allmänna avtal om derivatkontrakt***	Mottagna säkerheter	
Derivat	8 577	-2 587	5 990	-2 579	-636	2 774

31.12.2018, mn €	Finansiella tillgångar, brutto	Finansiella skulder, brutto, som avdras från finansiella tillgångar*	Finansiella tillgångar som inte kvittats i balansräkningen			Netto
			Netto som redovisas i balansräkningen**	Allmänna avtal om derivatkontrakt***	Mottagna säkerheter	
Derivat	4 416	-934	3 643	-1 823	-490	1 330

Finansiella skulder

30.9.2019, mn €	Finansiella skulder, brutto	Finansiella tillgångar, brutto, som avdras från finansiella skulder*	Finansiella skulder som inte kvittats i balansräkningen			Netto
			Netto som redovisas i balansräkningen**	Allmänna avtal om derivatkontrakt***	Ställda säkerheter	
Derivat	6 851	-2 876	3 975	-2 579	-852	543

31.12.2018, mn €	Finansiella skulder, brutto	Finansiella tillgångar, brutto, som avdras från finansiella skulder*	Finansiella skulder som inte kvittats i balansräkningen			Netto
			Netto som redovisas i balansräkningen**	Allmänna avtal om derivatkontrakt***	Ställda säkerheter	
Derivat	3 887	-1 066	2 992	-1 823	-703	467

* Inkl. det netto av derivat som clearats dagligen som ingår i kontanta medel, sammanlagt -265 (-140) miljoner euro.

** Verkliga värden inklusive upplupen ränta för derivat som innehas för handel.

*** Enligt praxis ingås allmänna avtal om derivatkontrakt med alla derivatmotparter.

Clearing av OTC-derivat via centrala motparter

Standardiserade OTC-derivattransaktioner med finansiella motparter clearas med London Clearing House eller ICE Clear Europe i enlighet med EMIR-förordningen (EU 648/2012). I den här handlingsmodellen ändras den centrala motparten vid slutet av den dagliga clearingprocessen till derivatmotpart och derivatens dagliga betalningar kvittas med derivatmotparten. Dagligen antingen betalas eller mottas en säkerhet som motsvarar förändringen i det verkliga värdet på öppna avtal (variation margin). De räntederivat som clearas via centrala motparter kvittas i balansräkningen.

Övrig bilateral clearing av OTC-derivat

På derivataffärer mellan koncernen och övriga kunder samt sådana derivataffärer som inte clearas via centrala motparter enligt förordningen, tillämpas antingen ISDAs, koncernens egna eller Finans Finlands allmänna avtal om derivatkontrakt. På basis av de här avtalen kan betalningarna för derivat kvittas transaktionsvis per betalningsdag och då en motpart blivit insolvent eller försatt i konkurs. I avtalsvillkoren kan man dessutom avtala om motpartsspecifika säkerheter. De här derivaten bruttoredo visas i balansräkningen.

Not 18. Fordringar på kreditinstitut och kunder samt problemfordringar

30.9.2019, mn €	Inte nedskrivna (brutto)	Förlust-reserv	Balansvärde
Fordringar			
Fordringar på kreditinstitut	367	0	367
Fordringar på kunder	89 163	511	88 652
varav bankgarantifordringar	7	0	7
Finansiell leasing	2 362	6	2 356
Totalt	91 892	519	91 374
Fordringar sektorvis			
Företag	34 735	392	34 343
Finansiella företag (inkl. försäkringsföretag)	1 232	1	1 231
Hushåll	52 891	119	52 772
Icke-vinstsyftande samfund	790	5	785
Offentlig sektor	2 244	1	2 243
Totalt	91 892	519	91 374

31.12.2018, mn €	Inte nedskrivna (brutto)	Förlust-reserv	Balansvärde
Fordringar			
Fordringar på kreditinstitut	184	1	183
Fordringar på kunder	85 442	521	84 921
varav bankgarantifordringar	10	0	10
Finansiell leasing	2 154	4	2 150
Totalt	87 780	526	87 254
Fordringar sektorvis			
Företag	32 405	410	31 995
Finansiella företag (inkl. försäkringsföretag)	1 065	2	1 064
Hushåll	51 511	105	51 406
Icke-vinstsyftande samfund	814	6	808
Offentlig sektor	1 985	3	1 981
Totalt	87 780	526	87 254

Problemfordringar och exponeringar med anstånd

30.9.2019, mn €	Presterande ("performing") fordringar på kreditinstitut och kunder (brutto)	Nödlidande ("non-performing") fordringar på kreditinstitut och kunder (brutto)	Fordringar på kreditinstitut och kunder (brutto)	Förlust-reserv	Fordringar på kreditinstitut och kunder (netto)
Över 90 dagar förfallna fordringar		627	627	214	413
Förmodas inte bli betalda		501	501	149	351
Exponeringar med anstånd	2 082	324	2 407	50	2 357
Totalt	2 082	1 453	3 535	413	3 122

31.12.2018, mn €	Presterande ("performing") fordringar på kreditinstitut och kunder (brutto)	Nödlidande ("non-performing") fordringar på kreditinstitut och kunder (brutto)	Fordringar på kreditinstitut och kunder (brutto)	Förlust-reserv	Fordringar på kreditinstitut och kunder (netto)
Över 90 dagar förfallna fordringar		614	614	229	385
Förmodas inte bli betalda		426	426	148	278
Exponeringar med anstånd	2 137	340	2 477	62	2 414
Totalt	2 137	1 380	3 517	440	3 077

Som över 90 dagar förfallna fordringar rapporteras det återstående kapitalet på en fordran där räntan eller kapital förfallit till betalning men inte betalats på tre månader. Som avtal som förmodas inte bli betalda rapporteras avtal i de svagaste ratingklasserna (F för privatkunder och 11–12 för övriga). Som exponeringar med anstånd rapporteras fordringar där villkoren omförhandlats på grund av att kundens betalningsförmåga försämrats. Lånevillkoren för omförhandlade fordringar har mildrats till följd av kundens ekonomiska svårigheter till exempel genom att bevilja kunden amorteringsfrihet för 6–12 mån. Exponeringarna med anstånd befinner sig i steg 2 eller 3 i ECL-kalkyleringen.

Nyckeltal, %	30.9.2019	31.12.2018
Förlustreserv/individuella nedskrivningar, % av problemfordringarna	11,7 %	12,5 %

Not 19. Fördelning av placeringar i segmentet Försäkring

Skadeförsäkring	30.9.2019		31.12.2018	
	Verkligt värde* mn €	%	Verkligt värde* mn €	%
Allokering av placeringsbestånd				
Penningmarknaden totalt	178	5	173	5
Penningmarknadsplaceringar och insättningar**	168	4	167	4
Derivatinstrument***	9	0	5	0
Obligationslån och räntefonder totalt	2 939	76	2 857	77
Stater	452	12	498	13
Investment Grade	1 944	50	1 895	51
Tillväxtmarknader och High Yield	275	7	243	7
Strukturerade placeringar****	268	7	222	6
Aktier totalt	465	12	360	10
Finland	70	2	60	2
Utvecklade marknader	199	5	147	4
Tillväxtmarknader	73	2	76	2
Anläggningstillgångar och onoterade aktier	62	2	1	0
Kapitalplaceringar	61	2	76	2
Alternativa placeringar totalt	35	1	28	1
Hedgefonder	35	1	28	1
Fastighetsinvesteringar totalt	261	7	312	8
Direkta fastigheter	163	4	157	4
Indirekta fastighetsinvesteringar	97	3	155	4
Totalt	3 877	100	3 730	100

* Inkluderar resultatregleringsräntor

** Inkluderar köpeskillingsfordringar och -skulder samt marknadsvärdet på derivat

*** Derivatens inverkan på allokeringen av tillgångsslagen (deltamotvärde)

**** Inkluderar lån med säkerhet i fastighet samt lånefonder och olikvida lån

Lvförsäkring	30.9.2019		31.12.2018	
	Verkligt värde* mn €	%	Verkligt värde* mn €	%
Allokeringsfördelning för investeringstillgångar				
Penningmarknaden totalt	259	7	175	5
Penningmarknadsplaceringar och insättningar**	248	7	170	5
Derivat***	11	0	5	0
Obligationslån och räntefonder totalt	2 787	76	2 826	78
Stater	524	14	623	17
Investment Grade	1 768	48	1 784	49
Tillväxtmarknader och High Yield	214	6	182	5
Strukturerade placeringar****	281	8	236	6
Aktier totalt	335	9	337	9
Finland	52	1	48	1
Utvecklade marknader	141	4	116	3
Tillväxtmarknaderna	56	2	57	2
Anläggningstillgångar och onoterade aktier	3	0	3	0
Kapitalinvesteringar	84	2	113	3
Alternativa placeringar totalt	41	1	34	1
Hedgefonder	41	1	34	1
Fastighetsinvesteringar totalt	230	6	271	7
Direkta fastigheter	93	3	114	3
Indirekta fastighetsplaceringar	138	4	156	4
Totalt	3 653	100	3 644	100

* Inkluderar resultatregleringsräntor

** Inkluderar köpeskillingsfordringar och -skulder samt marknadsvärdet på derivat

*** Derivatens inverkan på allokeringen av tillgångsslagen (deltamotvärde)

**** Inkluderar lån med säkerhet i fastighet samt lånefonder och olikvida lån

Not 20. Fördelning av placeringar i de separata balansräkningarna

SBR 1

Av det individuella livförsäkringsbestånd som överförs från Suomi-bolaget 2015 (SBR 1) bildades i samband med beståndsöverlåtelsen en separat balansräkning (SBR 1) med en vinstutdelningspolicy som avviker från den övriga livförsäkringsrörelsen.

Fördelning av placeringar i SBR 1

	30.9.2019		31.12.2018	
	Verkligt värde* mn €	%	Verkligt värde* mn €	%
Allokeringfördelning för investeringstillgångar				
Penningmarknaden totalt	45	5	34	4
Penningmarknadsplaceringar och insättningar**	44	5	34	4
Derivat***	1	0		
Obligationslån och räntefonder totalt	722	85	671	83
Stater	196	23	217	27
Inflationslänkade obligationslån	3	0	3	0
Investment Grade	428	51	370	46
Tillväxtmarknader och High Yield	49	6	36	4
Strukturerade placeringar****	46	5	45	6
Aktier totalt	51	6	35	4
Utvecklade marknader	18	2	14	2
Tillväxtmarknaderna	1	0	1	0
Anläggningstillgångar och onoterade aktier	16	2	0	0
Kapitalinvesteringar	16	2	20	2
Alternativa placeringar totalt			2	0
Hedgefonder			2	0
Fastighetsinvesteringar totalt	29	3	68	8
Direkta fastigheter	12	1	48	6
Indirekta fastighetsplaceringar	17	2	19	2
Totalt	847	100	810	100

* Inkluderar resultatregleringsräntor

** Inkluderar köpeskillingsfordringar och -skulder samt marknadsvärdet på derivat

*** Derivatens inverkan på allokeringen av tillgångsslagen (deltamotvärde)

**** Inkluderar lån med säkerhet i fastighet samt lånefonder och olikvida lån

Nettointäkterna från placeringar till verkligt värde var 20 miljoner euro (10). Nettointäkterna har beräknats genom att från intäkterna från placeringstillgångarna dra av värdeförändringen i försäkringsskulden till marknadsvillkor.

SBR 2

Av det individuella livförsäkringsbestånd som överförs från Suomi-bolaget 2015 (SBR 2) bildades i samband med beståndsoverlåtelsen en separat balansräkning (SBR 2) med en vinstutdelningspolicy som avviker från den övriga livförsäkringsrörelsen.

Fördelning av placeringar i SBR 2

Allokeringfördelning för Investeringstillgångar	30.9.2019		31.12.2018	
	Verkligt värde* mn €	%	Verkligt värde* mn €	%
Penningmarknaden totalt	47	2	72	3
Penningmarknadsplaceringar och insättningar**	44	2	72	3
Derivat***	3	0		
Obligationslån och räntefonder totalt	2 022	89	1 946	85
Stater	578	25	617	27
Inflationslänkade obligationslån	8	0	7	0
Investment Grade	1 103	48	1 000	44
Tillväxtmarknader och High Yield	112	5	93	4
Strukturerade placeringar****	221	10	230	10
Aktier totalt	130	6	90	4
Utvecklade marknader	46	2	38	2
Tillväxtmarknaderna	2	0	2	0
Anläggningstillgångar och onoterade aktier	41	2	0	0
Kapitalinvesteringar	41	2	50	2
Alternativa placeringar totalt			1	0
Hedgefonder			1	0
Fastighetsinvesteringar totalt	76	3	185	8
Direkta fastigheter	37	2	143	6
Indirekta fastighetsplaceringar	39	2	43	2
Totalt	2 275	100	2 295	100

* Inkluderar resultatregleringsräntor

** Inkluderar köpeskillingsfordringar och -skulder samt marknadsvärdet på derivat

*** Derivatens inverkan på allokeringen av tillgångsslagen (deltamotvärde)

**** Inkluderar lån med säkerhet i fastighet samt lånefonder och olkvida lån

Nettointäkterna från placeringar till verkligt värde var 42 miljoner euro (2). Nettointäkterna har beräknats genom att från intäkterna från placeringstillgångarna dra av värdeförändringen i försäkringskulden till marknadsvillkor.

Not 21. Kapitaltäckning för kreditinstitut

Kapitalbas, mn €	30.9.2019	31.12.2018
OP Gruppens eget kapital	12 612	11 835
Försäkringsbolagens inverkan på koncernens eget kapital avdras	-187	189
Fonden för verkligt värde, säkring av kassaflöde	-214	-33
Kärnprimärkapital (CET1) före avdrag	12 211	11 991
Immateriella tillgångar	-657	-710
Överskott i pensionsansvar och värderingskorrigeringar	-52	-76
Andelskapital som dras av från kapitalbasen	-2	-147
Förutsebar utdelning och obetald utdelning från föregående räkenskapsperiod	-72	-94
ECL - förväntade förluster underskott	-443	-288
Kärnprimärkapital (CET1)	10 984	10 677
Kapitaltjän på vilka tillämpas övergångsbestämmelse	60	80
Primärkapitaltillskott (AT1)	60	80
Primärkapital (T1)	11 045	10 757
Debenturlån	838	995
Supplementärkapital (T2)	838	995
Kapitalbas totalt	11 883	11 752

Av kärnprimärkapitalet har i enlighet med tillsynsmyndigheternas tillstånd under jämförelseåret dragits av uppsagt andelskapital som betalats tillbaka till kunderna i januari 2019. ECL - förväntade förluster underskott ökade till följd av de riskparameterkoefficienter som ECB fastställt för hushållsexponeringar.

På kapitaltjän har tillämpats övergångsbestämmelser för gamla kapitalinstrument. I kapitaltäckningsanalysen och vid beräkningen av bruttosoliditetsgraden har IFRS9-övergångsbestämmelsen inte tillämpats.

Totalt riskvägt exponeringsbelopp, mn €	30.9.2019	31.12.2018
Kredit- och motpartsrisk	49 408	41 602
Schablonmetoden (SA)	4 198	3 878
Exponeringar mot stater och centralbanker	245	293
Institutsexponeringar	7	7
Företagsexponeringar	2 870	2 561
Hushållsexponeringar	1 017	961
Aktieexponeringar	5	12
Övriga	55	43
Internmetoden (IRB)	45 209	37 724
Institutsexponeringar	1 089	1 083
Företagsexponeringar	25 573	23 474
Hushållsexponeringar	10 396	5 276
Aktieexponeringar	6 833	6 659
Övriga	1 317	1 233
Marknads- och avvecklingsrisken, schablonmetoden	1 397	1 319
Operativ risk, schablonmetoden	4 232	4 136
Värdejustering av exponeringar (CVA)	198	175
Övriga risker	21	
Totalt riskvägt exponeringsbelopp	55 256	47 233
Risikviktsgolv enligt ECB:s beslut	678	4 893
Totalt riskvägt exponeringsbelopp inklusive risikviktsgolv	55 934	52 126

Risikviken för aktieexponeringar inkluderar 6,4 miljarder euro för gruppinterna investeringar i försäkringsföretag. IRB hushållsexponeringarnas riskvägda poster ökade till följd av de riskparameterkoefficienter som ECB fastställt för hushållsexponeringar.

Av de riskvägda posterna bland exponeringar mot stater består 219 miljoner euro (261) av uppskjutna skattefordringar som behandlas med risikviken 250 procent av kärnprimärkapitalen i stället för att dras av.

Relationstal, %	30.9.2019	31.12.2018
Kärnprimärkapitalrelation (CET1)	19,6	20,5
Tier 1-kapitaltäckning	19,7	20,6
Kapitalrelation	21,2	22,5

Relationstal utan övergångsbestämmelser, %	30.9.2019	31.12.2018
Kärnprimärkapitalrelation (CET1)	19,6	20,5
Tier 1-kapitaltäckning	19,6	20,5
Kapitalrelation	21,1	22,4

Kapitalkrav, mn €	30.9.2019	31.12.2018
Kapitalbas	11 883	11 752
Kapitalkrav för buffertar	8 135	7 448
Buffert för kapitalkrav	3 748	4 304

Kapitalkravet 14,5 procent består av minimikravet 8 procent, kapitalkonservningsbufferten 2,5 procent, O-SII-kapitalkravet 2,0 procent, ECB:s kapitalkrav (P2R) 2,0 procent (1,75 under jämförelseåret) och ländervisa kontracykliska buffertkrav för exponeringar i utlandet.

Skuldsättning, mn €	30.9.2019	31.12.2018
Primärkapital (T1)	11 045	10 757
Exponeringar totalt	128 386	125 510
Bruttosoliditetsgrad, %	8,6	8,6

Den mätare som beskriver skuldsättningen, dvs. bruttosoliditetsgraden (Leverage Ratio), redovisas i enlighet med kommissionens delegerade förordning. Enligt utkastet till bestämmelser är miniminivån tre procent. Bruttosoliditetsgraden har beräknats med siffrorna vid slutet av rapportperioden.

Översikt av riskvägda exponeringsbelopp (EU-OV1), mn €	Riskvägda exponeringsbelopp		Minimikapitalkrav
	30.9.2019	30.6.2019	30.9.2019
1 Kreditrisk (exklusive motparts-kreditrisk)	48 523	48 090	3 882
2 Varav schablonmetoden	5 246	5 064	420
3 Varav den grundläggande internmetoden	26 048	26 001	2 084
4 Varav den avancerade internmetoden	10 396	10 104	832
5 Varav den kapitalrelaterade internmetoden inom ramen för den enkla riskviktade metoden	383	484	31
5a Varav aktieexponeringar med PD/LGD-metod	6 450	6 437	516
6 Motparts-kreditrisk	821	742	66
7 Varav marknadsvärdering	623	547	50
12 Varav kreditvärdighetsjustering	198	195	16
13 Avvecklingsrisk		0	
14 Värdepapperiserings-exponeringar utanför handelslagret (efter taket)	43	41	3
15 Varav internmetoden	43	41	3
19 Marknadsrisk	1 397	1 488	112
20 Varav schablonmetoden	1 397	1 488	112
23 Operativ risk	4 232	4 232	339
25 Varav schablonmetoden	4 232	4 232	339
27 Belopp under trösklarna för avdrag (föremål för riskviktning på 250 procent)	219	264	18
27a Övriga risker	21	32	2
29 Totalt	55 256	54 889	4 420
30 Riskviktsgolv enligt ECB:s beslut	678	773	54
31 Totalt riskvägt exponeringsbelopp inklusive riskviktsgolv	55 934	55 661	4 475

Under kvartalet ökade det totala riskvägda exponeringsbeloppet med 0,5 procent.

De riskviktsgolv som avses i ECB:s beslut riktas bland hushållsexponeringarna till andra exponeringar än SME-företagsexponeringar. De golv som fastställts för de här genomsnittliga riskvikterna utgör 15,4 procent för exponeringar med säkerhet i fastigheter och 32,7 procent för övriga exponeringar.

Flödesanalys för IRB-riskvägda poster (EU-CR8), mn €	a	b
	Riskvägda exponeringsbelopp	Kapitalkrav
1 Riskvägda exponeringsbelopp vid slutet av den föregående rapporteringsperioden 30.6.2019	36 104	2 888
2 Storlek på tillgångar	22	2
3 Tillgångskvalitet	317	25
9 Riskvägda exponeringsbelopp vid slutet av rapporteringsperioden 30.9.2019	36 444	2 916

Förändringarna under det senaste kvartalet i hushållsexponeringar, företagsexponeringar och institutsexponeringar redovisas med en flödesanalys. Ökningen i exponeringsbeloppet ökade av de riskvägda posterna, och kreditstockens kvalitet försämrades något inom hushållsexponeringarna, vilket ökade de riskvägda posterna.

Not 22. Exponeringar enligt ratingklass

Hushållsexponeringar enligt ratingklass (AIRB)

Alla hushållsexponeringar

Ratingklass 30.9.2019	Balans- poster, exponerings- belopp (EAD), mn €	Poster utanför balans- räkningen, exponerings- belopp (EAD), mn €	CF, genom- snitt, %	PD, genom- snitt, %	LGD, genom- snitt, %	Riskvägda poster, mn €	Riskvikt, genom- snitt, %	Förväntad förlust, mn €
Privatkunder totalt	51 173	2 418	53,3	1,1	27,8	9 318	16,4	268
A	31 948	1 760	52,6	0,0	27,0	1 351	4,0	4
B	10 253	512	54,9	0,2	26,4	1 277	11,9	5
C	4 303	102	56,1	0,7	33,2	1 601	36,3	10
D	2 808	41	56,6	3,2	32,4	2 273	79,8	28
E	1 418	4	60,8	28,9	33,9	2 231	156,8	130
F	443			100,0	29,5	586	132,3	90
Företagskunder totalt	1 807	161	68,2	3,8	42,5	1 078	50,2	71
1,0–2,0	1	0	74,4	0,0	38,0	0	3,0	0
2,5–5,5	508	47	66,4	0,4	26,6	75	13,6	1
6,0–7,0	722	65	68,3	1,3	44,0	341	43,4	5
7,5–8,5	378	36	67,8	5,0	52,9	339	82,0	11
9,0–10,0	144	12	76,3	25,0	51,5	205	130,7	20
11,0–12,0	55	0	62,6	100,0	77,6	117	213,0	35
Totalt	52 980	2 579	54,0	1,2	28,4	10 396	17,6	339

Alla hushållsexponeringar

Ratingklass 31.12.2018	Balans- poster, exponerings- belopp (EAD), mn €	Poster utanför balans- räkningen, exponerings- belopp (EAD), mn €	CF, genom- snitt, %	PD, genom- snitt, %	LGD, genom- snitt, %	Riskvägda poster, mn €	Riskvikt, genom- snitt, %	Förväntad förlust, mn €
Privatkunder totalt	49 985	1 817	54,1	0,7	16,8	4 146	7,4	159
A	31 412	1 319	52,8	0,0	15,9	571	1,7	2
B	10 647	399	56,9	0,1	15,9	523	4,7	2
C	3 915	73	61,6	0,5	22,5	690	17,3	4
D	2 172	23	65,6	2,3	21,0	795	36,2	11
E	1 429	3	69,5	20,0	21,4	1 205	84,1	59
F	409			100,0	23,5	362	88,5	80
Företagskunder totalt	2 099	173	68,4	3,6	40,1	1 130	47,1	71
1,0–2,0	1	0	65,9	0,0	26,4	0	2,0	0
2,5–5,5	591	48	67,3	0,4	26,7	88	13,7	1
6,0–7,0	838	73	68,3	1,4	42,2	378	41,5	5
7,5–8,5	457	39	67,7	4,9	48,3	368	74,2	12
9,0–10,0	154	13	76,3	24,7	49,8	208	124,7	21
11,0–12,0	57	0	75,7	100,0	59,2	88	153,8	33
Totalt	52 084	1 990	55,0	0,9	17,8	5 276	9,0	230

Privatkundernas genomsnittliga PD och LGD ökade i synnerhet till följd av ECB:s riskparameterkoefficienter, också den försiktighet som lagts till koefficienterna ökade parametrarna. De högre parametrarna ökade också riskvikterna och de förväntade förlusterna. I PD-genomsnittet och riskvikten har inte beaktats fallissemang, dvs. ratingklasserna F, 11,0 och 12,0.

Företagsexponeringar enligt ratingklass (FIRB)

Ratingklass 30.9.2019	Balans- poster, exponerings- belopp (EAD), mn €	Poster utanför balans- räkningen, exponerings- belopp (EAD), mn €	CF, genom- snitt, %	PD, genom- snitt, %	LGD, genom- snitt, %	Riskvägda poster, mn €	Riskvikt, genom- snitt, %	Förväntad förlust, mn €
1,0-2,0	720	325	84,4	0,0	43,0	142	14,0	0
2,5-5,5	17 362	3 645	71,7	0,2	44,0	8 383	39,9	21
6,0-7,0	8 279	1 661	70,3	1,2	43,0	8 422	84,7	52
7,5-8,5	4 975	796	71,9	4,4	42,9	6 979	120,9	108
9,0-10,0	747	130	67,5	22,6	42,7	1 647	187,7	84
11,0-12,0	642	19	58,9	100,0	44,0	0	0,0	291
Totalt	32 725	6 577	71,8	1,6	43,5	25 574	66,2	556

Ratingklass 31.12.2018	Balans- poster, exponerings- belopp (EAD), mn €	Poster utanför balans- räkningen, exponerings- belopp (EAD), mn €	CF, genom- snitt, %	PD, genom- snitt, %	LGD, genom- snitt, %	Riskvägda poster, mn €	Riskvikt, genom- snitt, %	Förväntad förlust, mn €
1,0-2,0	748	381	84,2	0,0	44,4	166	14,7	0
2,5-5,5	16 058	3 815	72,7	0,2	43,8	8 031	40,4	20
6,0-7,0	7 823	1 464	72,1	1,3	43,0	8 067	86,8	52
7,5-8,5	4 082	679	72,6	4,5	43,0	5 673	119,1	91
9,0-10,0	672	140	68,4	19,9	43,4	1 538	189,4	69
11,0-12,0	658	22	60,7	100,0	44,1			301
Totalt	30 041	6 502	73,0	1,5	43,5	23 474	65,4	533

I PD-genomsnittet och riskvikten har inte beaktats fallissemang, dvs. ratingklasserna 11,0 och 12,0.

Institutsexponeringar enligt ratingklass (FIRB)

Ratingklass 30.9.2019	Balans- poster, exponerings- belopp (EAD), mn €	Poster utanför balans- räkningen, exponerings- belopp (EAD), mn €	CF, genom- snitt, %	PD, genom- snitt, %	LGD, genom- snitt, %	Riskvägda poster, mn €	Riskvikt, genom- snitt, %	Förväntad förlust, mn €
1,0-2,0	3 346	26	77,8	0,0	12,7	169	5,4	0
2,5-5,5	4 096	432	66,3	0,1	17,9	705	15,5	1
6,0-7,0	12	53	48,0	2,4	45,0	103	157,5	1
7,5-8,5	59	6	33,4	4,7	45,0	108	166,9	1
9,0-10,0	1	1	43,2	12,2	45,0	5	248,0	0
Totalt	7 514	518	63,5	0,1	16,3	1 089	14,0	3

Ratingklass 31.12.2018	Balans- poster, exponerings- belopp (EAD), mn €	Poster utanför balans- räkningen, exponerings- belopp (EAD), mn €	CF, genom- snitt, %	PD, genom- snitt, %	LGD, genom- snitt, %	Riskvägda poster, mn €	Riskvikt, genom- snitt, %	Förväntad förlust, mn €
1,0-2,0	2 584	40	76,1	0,0	13,2	146	5,6	0
2,5-5,5	4 458	426	66,7	0,1	16,6	755	15,5	1
6,0-7,0	23	7	30,8	1,6	45,0	40	131,9	0
7,5-8,5	55	13	36,8	4,7	45,0	127	186,6	1
9,0-10,0	1	1	37,0	11,5	45,0	6	246,1	0
Totalt	7 123	491	65,0	0,1	15,9	1 083	14,2	3

I PD-genomsnittet och riskvikten har inte beaktats fallissemang, dvs. ratingklasserna 11,0 och 12,0. Kreditklassfördelningen för jämförelseåret har korrigerats.

Not 23. Försäkringsbolagens solvens

Mn €	30.9.2019		31.12.2018	
	Livför- säkrings- rörelsen	Skade- försäkrings- rörelsen	Livför- säkrings- rörelsen	Skade- försäkrings- rörelsen
Medräkningsbara kapitalbasmedel	1 325	945	1 297	818
Solvenskapitalkrav (SCR)				
Marknadsrisk	759	461	732	421
Försäkringsrisk	513	310	351	281
Motpartsrisk	23	37	30	36
Operativ risk	34	49	34	45
Diversifieringseffekter och förlusttäckningskapacitet	-638	-140	-570	-162
Totalt	690	717	578	621
Buffert för SCR	635	227	719	197
SCR-relation, %	192	132	225	132
SCR-relation, % (utan övergångsbestämmelse)	154	132	176	132

Siffrorna motsvarar OP Gruppens värdering och övergångsbestämmelserna har beaktats i dem.

Not 24. OP Gruppens kapitaltäckning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat

Mn €	30.9.2019	31.12.2018
OP Gruppens egna kapital	12 612	11 835
Kapitallån och debenturlån	899	1 075
Övriga branschvisa poster som inte ingår i kapitalbasen	-209	-349
Goodwill och immateriella tillgångar	-1 431	-1 501
Värderingsdifferenser i försäkringsrörelsen*	657	735
Planerad utdelning	-72	-94
Poster som enligt IFRS dras av från kapitalbasen**	-209	-46
ECL - förväntade förluster underskott	-417	-262
Konglomeratets kapitalbas totalt	11 829	11 393
Kapitalbaskravet i kreditinstitutsverksamheten***	7 198	6 528
Kapitalbaskravet i försäkringsrörelsen*	1 407	1 199
Minimibeloppet av konglomeratets kapitalbas	8 606	7 727
Konglomeratets kapitaltäckning	3 223	3 666
Konglomeratets kapitalrelation (kapitalbasen/minimibeloppet av kapitalbasen) (%)	137	147

* Värderingsdifferenser och bedömning av SCR enligt försäkringsbolagens solvens.

** Överskott i pensionsansvar, värdering av säkringen av kassaflöde från fonden för verkligt värde.

*** Total risk x 14,5 %, jämförelseåret 14,3 %

Övergångsbestämmelserna har beaktats i siffrorna.

Not 25. Närståendetransaktioner

OP Gruppens närstående består av de företag som konsolideras i OP Gruppens bokslut, intresseföretagen, ledningen och deras nära familjemedlemmar samt övriga närstående företag. Till OP Gruppens ledning räknas OP Gruppens chefsdirektör (ordförande för OP Andelslags direktion), OP Andelslags verkställande direktör, ledamöterna i direktionen och ledamöterna i förvaltningsrådet. Till ledningens närstående räknas också bolag, i vilka den som hör till ledningen eller en nära familjemedlem till en sådan person har ett betydande inflytande. Övriga närstående företag är OP-Eläkekassa och OP-Eläkesätiö.

På lån beviljade till närstående tillämpas bankens normala kreditvillkor. Lånen är bundna till de referensräntor som tillämpas allmänt.

Inga väsentliga förändringar har skett i närståendetransaktionerna efter 31.12.2018.

Finansiell information 2020

Publiceringstidpunkter för rapporterna 2019:

OP Gruppens verksamhetsberättelse och bokslut 2019	vecka 9
OP Gruppens bolagsstyrningsrapport 2019	vecka 9
OP Gruppens årsrapport 2019 (inkl. samhällsansvarsrapporten)	vecka 9
OP Sammanslutningens kapitaltäckningsrapport 2019	vecka 9

Bokslutskommunikén 2019 och delårsrapporterna 2020 offentliggörs följande dagar:

Bokslutskommuniké 1.1.-31.12.2019	4.2.2020
Delårsrapport 1.1.-31.3.2020	28.4.2020
Halvårsrapport 1.1.-30.6.2020	21.7.2020
Delårsrapport 1.1.-30.9.2020	22.10.2020

Helsingfors 29.10.2019

OP Andelslag Direktionen

Närmare upplysningar:

Chefdirektör Timo Ritakallio, tfn 010 252 4500
Ekonomidirektör Vesa Aho, tfn 010 252 1427
Kommunikationsdirektör Tuuli Kousa, tfn 010 252 2957

www.op.fi